30
OCAK
1980
ÇARŞAMBA
750
Kuruş

Halkın Gazetesi
Demokrat

Halk Şiirinde Toplumsal Olaylar ve Başkaldırmalar

MEHMET BAYRAK'IN YAZI DİZİSİ CUMA GÜNÜ DEMOKRAT'TA

Düzenin açmazlarını sergilemeye devam eden Demirel, tedbirler alınmasaydı olacakları sıraladı:

① "Daha çok yokluk
② Daha çok ıstırap
③ Daha çok pahalılık
④ Daha çok işsizlik"

● Demirel, "Gerçek bu değildir, diyecek bir tek Allah'ın kulu çıkacağını sanmıyorum,, dedi

ANKARA (DEMOKRAT)

Başbakan Süleyman Demirel, son alınan ekonomik önlemleri savunarak,. "Bu tedbirler alınmasaydı, daha çok yokluk, daha çok ıstırap, daha çok sıkıntı, daha çok pahalılık, daha çok işsizlik olacaktır" dedi.

Demirel Bakanlar Kurulu'nun aldığı son ekonomik kararları savunmak amacıyla düzenlediği seri basın toplantılarının üçüncüsünü dün yaptı.

Alınan ekonomik tedbirlerin ne sonuçlar doğuracağını anlatan Demirel "Fabrikalar çalışacak, tarlalar ekilecek, yatırımlar yürüyecek, kamyonlar, nakil vasıtaları çalışacak felç olmuş bir ekonomi, üreten bir ekonomi haline getirilecektir" şeklinde konuştu.

Çare aramanın hükümetlerin görevi olduğunu mutlaka çare bulunması gerektiğini belirten Demirel şunları söyledi:

"1979 Kasım'ındaki Türkiye tablosu:

—Kilitli merkez bankası,

—Delik-deşik olmuş hazine,

—Milyarlarca lira zarar içinde iktisadi devlet teşekkülleri.

— Neticede yokluklarn içerisine sürüklenmiş, üretimi durmuş, ekonomisi felç olmuş, bir ülke" şeklinde özetlenebilir.

Kimse bu gerçeği değiştiremez "gerçek bu değildir" diyecek bir tek allahın kulu çıkacağını sanmıyorum," bu durum devam etsin" diyecek bir tek allahın kulu çıkacağını da sanmıyorum.

1980 Türkiye'sinin, hiç bir tedbir alınmadığı takdirde varacağı yer,

—Daha çok yokluk,
—Daha çok ıstırap,
—Daha çok sakıntı,

(Devamı 7. Sayfada)

YORUM

Kim yönetiyor

Türkiye, demokrasi ile yönetildiği savlanan ülkelerden birisidir, ama bu açıdan bakıldığında Türkiye'de olup biten işlere akıl erdirmek mümkün değildir.

Yakın zamanda bir seçim yapılmıştı. Ve bu seçimler sırasında demokrasiye yani vatandaşın kendisini idare edenleri seçme özgürlüğüne yönelik saldırı ve tehlikelerden söz edilmiş, bu "En büyük tehlikeye" karşı büyük gürültü patırtı koparılmıştı. Seçimler tamamlandığında bu kez de günlerce halkın demokrasiye bağlılığının bir kez daha kanıtlandığı ve "Demokrasi'ye kastedenlerin" de hüsrana uğratıldığı yolundaki savlar ve demeçler günler boyu sürüp gitmişti.

Peki, hepsini kabul edelim, hatta Demirel hükümetinin de "Milletin kahır ekseriyetinin arzusu" üzerine kurulduğunu da bir an için kabul edelim.

Şimdi, madem ki "Milletin arzusu" na bu kadar saygı duyulmakta ve ona bu kadar değer verilmektedir, o halde Demirel hükümetince alınan son devalüasyon ve zam kararlarını ne şekilde açıklayacağız?

Son alınan devalüasyon ve zam kararlarını isteyen ve kabul eden bir tek vatandaş göstere-

●●●

(Devamı 7. Sayfada)

MSP Türk Parası'nın Kıymetini Koruma Kanunu'nun kaldırılmasını istedi

ANKARA (DEMOKRAT)

Konya MSP Milletvekili Şener Battal Türk parasının değerinin son derece küçüldüğünü ve bu konuda bir kanuna gerek kalmadığını savunarak, 1957 sayılı Türk Parasının Kıymetinin Korunması hakkındaki kanunun yürürlükten kaldırılması için bir kanun teklifi verdi.

Battal kanun teklifinin gerekçesinde gerek CHP döneminde gerek AP döneminde yapılan devalüasyonlarla Türk Parası'na devletin ve hükü-

(Devamı 7. Sayfada)

DİSK 2.NCİ BÖLGE TEMSİLCİSİ:

Çukobirlik yöneticileri işçi kıyımında kararlı

ADANA (DEMOKRAT)

DİSK 2.nci Bölge Temsilcisi Yusuf Yürekli önceki gün bir bildiri yayınlıyarak, istihdam fazlalığı gerekçesiyle işçi kıyımında kararlı olduğu basına açıklanan Çukobirlik yöneticilerinin tutumunu sert bir dille eleştirdi.

DİSK 2.nci Bölge Temsilcisi Yürekli, yayınladığı bildiride, "Çukobirlik Genel Müdürlüğünde, sendika temsilcileriyle yapılan toplantıda işçi kıyımına gidilmiyeceği kararlaştırıldığı halde, Çukobirlik yöneticileri basına işçi kıyımına kararlı olduklarını açıklamasına karşı sessiz kal-

(Devamı 7. Sayfada)

"Halkın iyiliği için (!),, yapılan

ZAMLARDAN SONRA ÇARŞI -PAZAR

Sebze ve meyve fıyatları da son günlerde alabildiğine arttı. Kıvırcık marulun tanesi 30-35 liraya satılıyor.

Yarım fileyle bile eve gitmek hayal oldu

● Asgari ücretle çalışan emekçinin günlük kazancı, bir kilo zeytin almaya yetmiyor

HABERİ 4. SAYFADA

Tehlikeye karşı tüm işçileri uyanık olmaya çağıran

Ecevit: Türkiye'de bir rejim bir devlet değişikliği öngörülüyor

●
"GÜNEY AMERİKA'DAN ESİNLENMİŞ MODELE GÖRE SEÇİLMİŞ BİR GİYSİNİN TÜRK TOPLUM YAPISINA, TÜRK SİYASAL YAPISINA UYMAYACAĞI VE SON DERECE BÜYÜK SORUNLARA YOL AÇACAĞI AÇIKTIR"
●

ANKARA (DEMOKRAT)

CHP Genel Başkanı Bülent Ecevit partisinin Millet Meclisi grup toplantısında yaptığı konuşmada Türkiye'de bir rejim değişikliği hatta bir devlet değişikliğinin öngörüldüğünü ifade ederek, tüm işçi kuruluşlarını bu tehlikeye karşı uyanık olmaya çağırdı ve "Yoksa bu gibi tertiplerin tezgahlanması belli bir aşamaya vardıktan sonra alınacak tavırlar yararsız olabilir" dedi.

Ecevit getirilmek istenen modelin, demokratik işçi hakları yok edilme-

(Devamı 7. Sayfada)

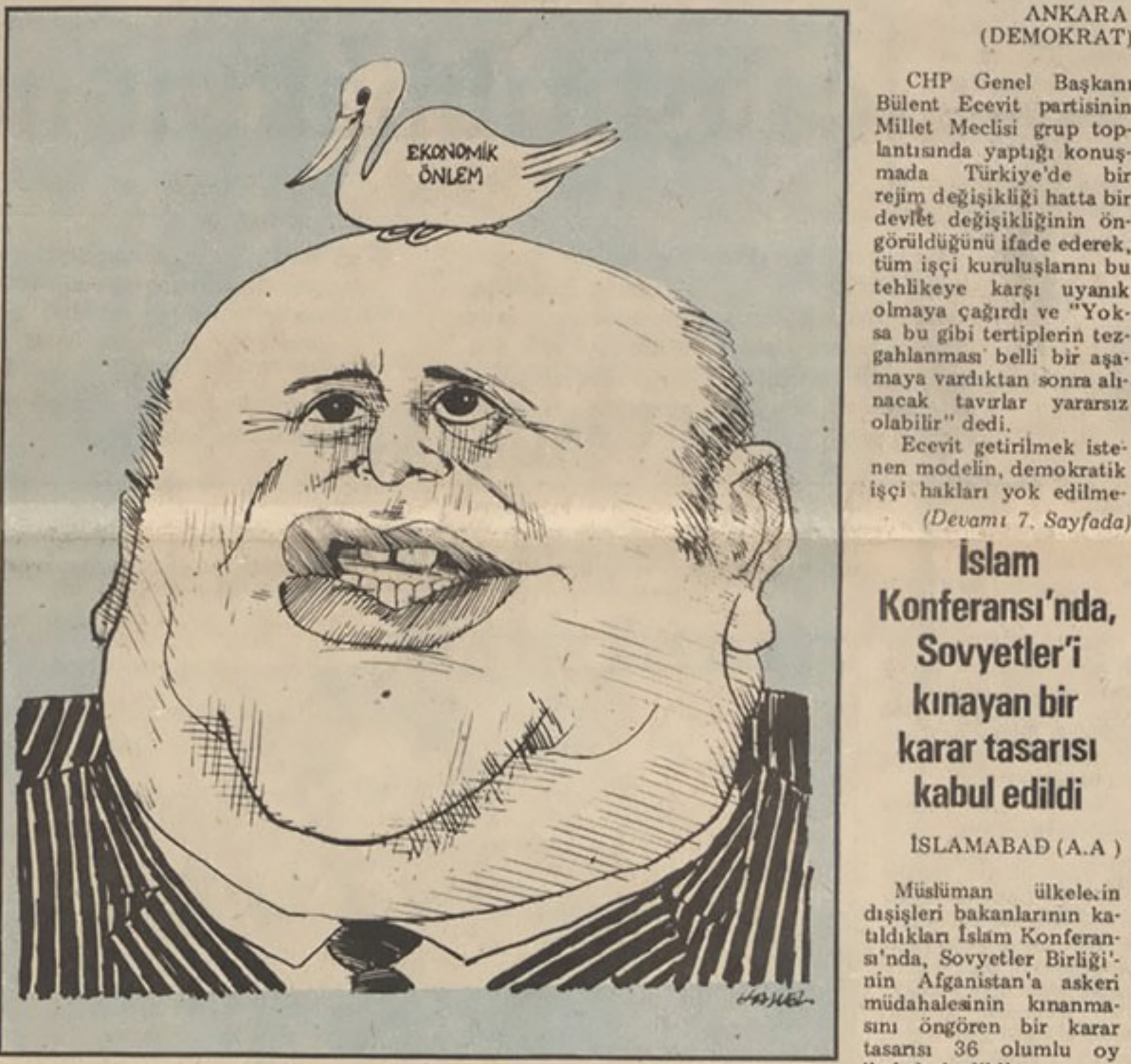

Özel sektör yatırımlarına dokunulmazken

Kamu yatırımlarından bu yıl vazgeçiliyor

● 1979 yılı bütçesinden üç aydır kamu yatırımları için harcama yapılmadı

ANKARA (ANKA)

Kamu yatırımlarının büyük bir bölümünden vazgeçileceği öğrenildi. ANKA muhabirinin edindiği bilgiye göre Müsteşar Turgut Özal'ın isteği üzerine DPT bünyesinde bir çalışma grubu oluşturuldu ve 1980 programındaki 312.3 milyar liralık kamu yatırım harcamalarının 200 milyar liraya indirilmesi için çalışmalara başlandı.

Kamu yatırımlarının ayıklanmasında, öncelikle yeni başlanması öngörülen projelerden vazgeçileceği bildirilmektedir. Bu arada sosyal içerikli yatırımlar ile alt yapı yatırımlarının bir bölümünde 1980 programında kapsam dışı kalacağı kaydedilmektedir.

Vazgeçilecek kamu yatırımları arasında en önemlileri, ağır sanayi yatırımlarının oluşturacağı belirtilmektedir.

(Devamı 7. Sayfada)

Yeni ithalat rejimi, ithalattaki sınırlamaları büyük ölçüde kaldırıyor

ANKARA (ANKA)

Resmi Gazete'de yayınlanan 1980 yılı ithalat rejimi ve yönetmeliklerine ilişkin değişikliklerle, ithalatın büyük ölçüde serbest bırakılması öngörülmektedir.

Geçen yıl ithalatı denetleyebilmek için 11 sayılı liberasyon

(Devamı 7. Sayfada)

MESS BAŞKAN VEKİLİ

"Üretimin grevler yoluyla düşürülmemesi gerekir"

BURSA (THA)

Madeni Eşya Sanayi İşverenleri Sendikası (MESS) Başkanvekili Erdoğan Karakoyunlu, Türkiye Maden—İş Sendikası'nın son devalüasyon farkını toplu sözleşme taslağındaki para-

(Devamı 7. Sayfada)

İslam Konferansı'nda, Sovyetler'i kınayan bir karar tasarısı kabul edildi

İSLAMABAD (A.A)

Müslüman ülkelerin dışişleri bakanlarının katıldıkları İslam Konferansı'nda, Sovyetler Birliği'nin Afganistan'a askeri müdahalesinin kınanmasını öngören bir karar tasarısı 36 olumlu oy ile kabul edildi.

Kabul edilen karar tasarısında ayrıca Afganistan'daki Sovyet askerlerini geri çekilmeleri istendi ve Moskova Olimpiyat Oyunları'nın boykot edilmesi kararlaştırıldı.

Konferasta, Sovyet askerlerinin Afganistan'dan çekilmelerine değin, Babrak Karmal Başkanlığındaki Afganistan yönetimi ile tüm ilişkilerin kesilmesi hükümüne varıldı.

Siyasal gözlemcilere göre, İslam ülkelerinin bu

(Devamı 7. Sayfada)

Anadolu'da Ayak İzleri adlı program da TV'de yasaklandı

ANKARA (DEMOKRAT)

Zülfü Livaneli ve Ruhi Su'nun türkülerinin TV'de çalınmasının yasaklanmasından sonra, bu sanatçıların türkülerinin fon müziği olarak kullanıldığı "Anadolu'da ayak izleri" isimli program da yasaklandı.

Bilindiği gibi önceki gün Zülfü Livaneli ve Ruhi Su'nun türkülerinin TV'de çalınması ve gösterilmesi Genel Müdür program yardımcısı Ertan Karasu ve TV daire başkanı Erdinç Sağlam'ın bir yazısıyla yasaklanmıştı.

24 Ocak tarih ve 097/01/73 ile 062/17/229 sayılı yazılarla uygulanmasına başlanan yasaklama kararına gerekçe olarak Ömer Zülfü Liva-

(Devamı 7. Sayfada)

SELİMİYE ASKERİ CEZAEVİNDEKİ DEVRİMCİ TUTUKLULAR AÇIKLAMA YAPTI

"TEKEL ve TARİŞ'te direnen işçileri destekliyoruz,,

HABER MERKEZİ

Selimiye Askeri Cezaevindeki devrimci tutuklular, yeni baskı yasalarını, öğretmen kıyımını protesto etmek, sürdürülen işçi direnişlerini desteklemek amacıyla dün tutukevinin duvarlarından aşağıya iki pankart astılar. Pankartlardan birinde "İşçi, memur, öğretmen kıyımına son" diğerinde ise "15 ler Yaşıyor" yazılıydı. Saat 11.00—12.00 arasında asılı kalan pankartlar daha sonra indirildi. Bu sırada tutuklular pencerelerden çok sayıda bildiri attılar.

Söz konusu bildiride Maraş katliamının yıldönümünde olayı kınayan öğretmenlerin açığa alınmaları kınanarak şöyle dendi:

"Biz devrimci tutuklular, faşizmin genel olarak halkımız, özel olarak öğretmenler üzerindeki her türden baskı uygulamasını protesto ediyoruz"

Devrimci tutuklular ayrıca, faşist saldırıların işçilerin üzerinde de yoğunlaştığını belirterek. TEKEL ve TARİŞ işçilerinin direnişini desteklediklerini ve mücadelelerinde birlik olduklarını bildirdiler.

Terror der Grauen Wölf

Alman Çelik İşçiler Sendikası yayın organı "I g Metal" dergisinin kapağı

Almanya'daki MHP ve ÜGD'lilerin terörünü Metall Dergisi kapak konusu yaptı

FRANKFURT(ANKA)

MHP Yanlısı kuruluşların Federal Almanya'da son haftalarda yoğunlaşan faaliyetleri Çelik İşçileri Sendikasının yayın organı "I g Metall Dergisinin kapak konusu oldu.

(Devamı 7. Sayfada)

Faşist baskıları kınamak ve TARİŞ işçilerini desteklemek amacıyla

ODTÜ'de bir günlük boykot yapıldı

ANKARA (DEMOKRAT)

ODTÜ'de faşist baskıları protesto etmek ve TARİŞ işçilerini desteklemek amacıyla bir günlük boykot yapıldı.

ODTÜ Öğrenci Temsilciliği Konseyi (ODTÜ-ÖTK) adına dün yapılan açıklamada Elektrik ve Endüstri Mühendisliği bölümlerinde jandarmanın arama yaptığı ve üç öğrenciyi gözaltına aldığı bildirildi. Arama sırasında öğrencilerin tartaklandığı ve öğrenci temsilciliği odalarının camlarının kırıldığı, belirtilen açıklamada, jandarmanın tutumu kınandı.

Aramalardan sonra bir forum düzenleyen öğrenciler, faşist baskıları protesto etmek ve direnişte bulunan TARİŞ işçilerini desteklemek amacıyla bir günlük boykot kararı aldılar ve kararı dün uyguladılar.

Balıkesir'de soyulan banka şubesinden 800 bin lira çalındı

- ARTVİN'İN BORÇKA İLÇESİNDE BİR KİŞİ ÖLDÜRÜLDÜ BİR KİŞİ DE YARALANDI.
- İSTANBUL KÜÇÜKÇEKMECE'DE ZABITA KARAKOLUNA PATLAYICI MADDE ATILDI.

HABERİ 4. SAYFADA

AKLA KARA

EMİL GALİP SANDALCI

Devalüasyon, Sakarov ve Olimpiyatlar

Hani gülecek halimiz kalmış olsa, gülecektim. Basın toplantısında son devalüasyonu savunmaya çalışan Demirel'e. Gene o kendine özgü mantığı yürütüyor "60 gündür iktidardayız... Bu durum bizim kabahatimiz değil... Bize böyle bıraktılar... Başka ne yapabilirdik ki?" ye getiriyor, topu bir önceki Ecevit iktidarına atıyordu ama, güneş balçıkla sıvanamıyordu. 65'ten bu yana, yıllar yılı iktidarda olan kendini eleştiriyor ve Ecevit devalüasyonu üzerine, altı-yedi ay önce açtığı kampanyada söylediklerini yanıtlıyordu sanki.

Kısaca, Başbakanın basın toplantısı kendi kendisiyle kurduğu bir diyalogtu ki, dinlemeye ve seyretmeye değerdi.

Ne ki, gün 'zât-ışerifleri'nin ve onun sağ basındaki destekleyicilerinin düştüğü duruma gülecek gün değil. Bir kez daha anası ağlayan halk.

Gerçi, bu gibi hallerde bilmemne edilmiş bilmemneyin hesabını sormaktan çok, elbirliğiyle işin içinden zararın en azıyla çıkmanın yolları aranır. -Hani Demirel'de sahneden dinleyicilerine el çırpmaya ve kendine katılmaya çağıran assolistler benzeri "Hadi hep beraber... Hep beraber..." demeye getiriyor ya- Aranır ama, yerlere yatırılmış öğrenciler üzerinde polislerin tepindiklerini gösteren fotoğraflar gazetelerin birinci sayfalarında yayınlanırken, iktidarın başının ardında hangi güvence ve inançla saf bağlanır?

Hem faşizmin, 12 Mart'a rahmet okutacak bir biçimde, tırmandıracaksın; hem de ekonomik bunalımda uyguladığını önlemlere kamuoyunda destek ve anlayış arayacaksın.

Biraz fazla olmuyor mu, Süleyman Bey?

* * *

Yazarı, çizeri, bilim adamıyla bir kısım Sovyet aydını var ki, düşünce özgürlüğü alanında ortaya koydukları medeni cesaret örneklerine şapka çıkarmak gerek. İçlerinden bazılarının -örneğin Solzhenitsyn gibilerinin- Batıya sığındıktan sonra saçmalamış olmaları bu gerçeği değiştirmez.

Bu tür olaylarda, çıkarları gerektirdiğinde düşünce özgürlüğünün en kanlı düşmanlarına destek olmaktan çekinmeyen, Batılı yabancı çevrelerin ve yerli toramanlarımızın alkış tutanları da -onlarınkiyle koşut bir çizgiye düşmemek endişesiyle- bizim doğru bir değerlendirme yapmamızı engelleyememelidir.

Sözün kısası, Gorki kentine sürülen büyük Sovyet fizikçisi Sakarov'a saygı ve selam.

* * *

Günümüzün konularından biri de, Sovyetlerin Afganistan'ı işgalinden sora, 1980 yazında Moskova'da olimpiyatların yapılıp yapılamayacağı. Amerikan Cumhurbaşkanı Carter Moskova Olimpiyatlarını, boykot yoluyla, bir politik silah biçiminde kullanmayı deniyor. Bu konuda bizim Cumhurbaşkanımıza da destek dileyen bir mektup yazdı.

Gerçi, olimpiyatlar zaman içinde orijinalliğinden ve saflığından çok şey kaybetmiş ve dolaylı-dolaysız çeşitli amaçlarla, politika ve propagandaya alet edilmiştir. Ne ki, bu haliyle ve genel çizgisiyle yeryüzünün en geniş barışçı örgütü niteliğini hâlâ korumaktadır.

Temmuz-Ağustos 1980'de Moskova olimpiyatlarının yapılmasının uluslararası gerginliği yumuşatmada önemli bir katkısı olacağı açıktır.

Ardından gelecek Amerikan genel seçimlerinde Carter'in oy yüzdesinin azalmasına neden olsa da...

Ötesi palavra!

* * *

HAFTALIK

Türkiye'nin güçlenmesi

Muzaffer ERDOST

Marx, geçtiğimiz yüzyılın yarısında, İstanbul'un, Batı ile Doğu arasına kurulmuş bir altın köprü olduğunu söylüyor ve "Batı uygarlığı bu köprüden geçmeksizin dünyanın çevresini güneş gibi dolaşamaz; bu köprüyü de, Rusya ile mücadele etmeksizin geçemez" ("Doğu Sorunu (Türkiye)", s.109) diyordu. Geçen yüzyılın ikinci yarısında, Avrupa kıtasında, biri gericilik ve mutlakiyet, diğeri devrim ve demokrasi gibi başlıca iki gücün birbiriyle çatışma halinde bulunduğu düşünülürse, bilimsel sosyalizmin kurucularının, gericiliğin ve mutlakiyetin kalesi Çarlık Rusyasına karşı, bilimsel ve siyasal gelişmelere kapalı Osmanlı İmparatorluğuna karşı, devrimci demokrasi ile çıkarları aynı doğrultuda bulunan İngiltere'nin yanında yer almalarını anlamak kolaylaşır. Ne var ki, Ekim Devrimi, ulusların gerici ve demokratik devrimci olarak ayrılması temeli yerine, ezen ve ezilen uluslar temelini geçirerek, Marx ve Engels'in bu görüşünü, tarihsel olarak köklü bir değişikliğe uğrattı. Ama, Marx'ın yukarıya aldığımız sözleri, Türkiye'nin, dünya ölçüsünde bir jeopolitik değeri olduğunu vurgulaması açısından önemini korumaktadır.

Türkiye'nin, yüzyılımızın ilk çeyreğinde, her şeyden önce Uzak-Doğu yolunu ele geçirmek isteyen emperyalist ülkelerin çıkar çatışmasının alanı olduğu bilinen bir olgu. İngiliz emperyalizminin Süveyş üzerinden Hindistan'a uzanan yolunu, Alman emperyalizmi, Bağdat'ı Berlin'e bağlayacak demiryoluyla Basra'ya inerek; Çarlık feodal-emperyalizmi ise, gerek İngiliz ve gerek Alman yollarını, Boğazlara, İskenderun'a ve Basra'ya inerek kesmeye çalışmış; bu yüzden, Birinci Dünya Savaşı, yani emperyalist ülkelerin dünyayı yeniden paylaşım savaşı, esas olarak, Osmanlı İmparatorluğu topraklarını paylaşma biçiminde kendini ortaya koymuştur. Bu paylaşmanın bağrında emperyalist ülkelere karşı savaşarak doğan genç Türkiye Cumhuriyeti, Türkiye'nin, emperyalizmin çıkar alanı olarak kullanılmasını bir süre erteleyebilirdi. Ama Çarlık Rusyası'nın yerini sosyalist Sovyetler Birliği aldığı ve ayakları üzerinde doğrulmaya başladığı günden bu yana, Türkiye'nin jeopolitik önemi, emperyalist sistem açısından, yeni bir boyut da kazandı. Emperyalist sistemin amirallerinden biri, "Boğazların kaybı'nın, "yalnızca Sovyet donanmasının serbestçe okyanuslara açılmasına" değil, aynı zamanda, Sovyet karasal kuvvetlerinin "Orta-Doğu'dan Fas'a kadar ilerlemesine" de olanak sağlayacağını (Pierre Celerier) söylerken, Türkiye'nin jeostratejisinin bu ülkenin kendi büyüklüğünün üstünde bir önem taşıdığını, dolaylı da olsa vurgulamaktaydı.

Türkiye'nin önemine, emperyalist sistem açısından, iki ayrı noktada bakmak gerekir. Biri, emperyalizmin, ülkeyi borçlandırarak, emtia ve sermaye ihraç ederek, yeraltı ve yerüstü zenginliklerini soğurarak, ucuz emek-gücü sağlayarak sömürmesidir; ikincisi ise, jeopolitik önemi dolayısıyla dünya ölçeğinde tuttuğu yerdir. Diyebiliriz ki, emperyalist sistem ve özellikle emperyalist sistemin kumanda ve denetim merkezi haline gelen Birleşik Devletler açısından, Türkiye'nin jeopolitik önemi, sömürülen bir ülke olarak öneminden çok daha büyüktür. Bu nedenle de, Birleşik Devletler, Türkiye'de, bağımsızlık ve demokrasi hareketinin, emperyalist sistemin hayati çıkarlarını tehlikeye sokacağını bilmekte ve dolayısıyla, ülkemizde, bağımsızlaşma ve demokratikleşme hareketini, kendi varlığı açısından, hayati bir tehlike olarak nitelemektedir.

Şimdi Birleşik Devletler Başkanı Carter, "Türkiye'nin, güçlenmesi için harekete geçtiklerini" söylüyor. Tam da, Sovyetler Birliği'nin Yakın-Doğudaki her girişimini "Birleşik Devletler'in hayati çıkarlarına yöneltilmiş bir tehdit sayacağını" söylediği bu günlerde, Türkiye'yi, ABD'nin "güçlendirme" hareketinin tarihsel sergilenişine, ayrı bir yazı olacak kadar geniş bir konu olduğu için burada değinmeyelim. Ancak şunu söylemekle yetinelim ki, 1964'te, o günün başkanı Johnson, Birleşik Devletler Harp Akademisi'nde yaptığı bir konuşmada, "Geri kalmış ülkelerde yeni bir örgütlenme içindeyiz. Şu anda 344 ekibimiz 47 ülkede iç savaş taktiklerini öğretmekle meşguldur" diyordu. Kuşkusuz, Türkiye, geri kalmış bu 47 ülkenin dışında değildi; ve Türkiye demokrasisi ve devrimci hareketi, daha sonra "kontr-gerilla" adını alacak olan bir örgütün faaliyetleri dolayısıyla, bu "iç savaş eğitiminin" niteliğini ve amacını pek iyi bilmektedir.

Şu tarihsel raslantıya bakınız ki, tam da bu "iç savaş eğitimi"ne olanak sağlayan 5 Mart 1959 dolaylı saldırı anlaşmasını imzalayan Bayar-Menderes yönetiminin bir bakanı, bugünkü Demirel iktidarının bakanı olarak, Savunma ve İşbirliği Anlaşmasını (SİA'yı) parafe ediyor, ve gene ülkeyi her yönden yarı-bağımlı duruma

(Devamı 7. Sayfada)

FORUM

OLEYİS SENDİKASI İSTANBUL ŞUBE BAŞKANI KEMAL AKAR:

İşçiler yıllardır sigortasız çalıştırılmaktadır

- **İşçi, sendikası eliyle örgütlenme isteğindedir. Türkiye büyük bir değişim içindedir. Artık susan, olayları yorumlamaktan aciz işverenin kölesi olmaya yatkın işçi yok. Bunun yerine hakkını arayan gerçekleri gören ülkesinin ve dünyanın gerçeğini araştıran bir işçi var.**
- **Yıllarca bir işçi işyerinde çalışmasına rağmen ne sigorta ne de vergi defterlerinde kaydına rastlanmamaktadır. İşletme Vergisi müşteriden alınmakta devlete verilmemektedir. Kaçak hesap pusulaları kullanılarak müşteriden alınan işletme vergileri patron kasalarında kalmaktadır.**

Hazırlayan: TANJU ÇILIZOĞLU

OLEYİS Sendikası İstanbul Şube Başkanı Kemal Akar

DEMOKRAT: Şu anda işyeri itibariyle ençok grevi olan ve en çok lokavta uğramış sendika sizsiniz? Bunun nedenleri üstünde durmamız mümkün mü?

AKAR: Sendikamız DİSK'e bağlıdır ve kendi iş kolunda tek sendikadır. Daha doğru bir deyimle tek etkin sendikadır. Şimdi biz bu nedenle hızlı bir sendikalaşma sürecindeyiz. Bu sendikalaşma isteği işyerlerinden yani işçilerden geliyor. Açıkça belirteyim ki biz sendika olarak bu örgütlenme isteğinin önüne geçemiyoruz. Yani bizden önde gidiyor işçi. Bu sevindirici ve dikkat çekici bir konumdur.

Türkiye büyük bir değişim içinde. Artık susan olayları yorumlamaktan aciz, işverenin kölesi olmaya yatkın işçi yok. Bunun yerine hakkını arayan gerçekleri gören, ülkesinin ve dünyanın gerçeğini araştıran bir işçi kadrosu var.

Şimdi bu saptamayı yaptıktan sonra belirteyim ki, Türkiye'de özellikle iş kolumuzda iş yasası dahil işverenler tüm yasalara uymazlar. Vergi kaçırırlar, sigorta primi kaçırırlar. Devlet adına müşteriden aldıkları İşletme Vergisi'ni ve müşteriden aldıkları garson ondalığını kaçırırlar.

İşçilerin sendikaya üye olmaları halinde sendikal denetim mekanizması ister istemez işleyecektir. Bu işyerinin bütün çıkar ilişkilerini alt üst edecektir. Yani sendikal denetimin işlemesini istemiyeceklerdir. Bu yüzden bizim örgütlendiğimiz birçok işyerinde işveren örgütlenmeyi lokavtla kırmak yoluna gidiyor. Bu kaçınılmaz bir sonuçtur ve giderek bizim iş kolumuzda lokavt ve grev hızlanacaktır. Daha da artacaktır.

DEMOKRAT: İş kolu özelliğindeki yasa dışılığı yani vergi kaçırmalarını örnekler misiniz?

AKAR: Örneğin bir işçi bizim iş kolumuzda çoğunlukla işçinin aylık ücreti net- altı-yedi bin liradır. Ama o işçinin bordro ücreti sanki işyerinde onbeş gün çalışmışcasına asgari ücretin yarısından gösterilmektedir.

Kimi zaman bir işçi yıllarca işyerinde çalışmasına rağmen ne sigorta ne vergi defterlerinde kaydına rastlanmamaktadır. Örneğin İşletme Vergisi müşteriden alınmakta, fakat kaçak hesap pusulaları kullanılarak müşteriden alınan İşletme Vergileri patron kasasında kalmaktadır. Yine müşteriden % 10-15 garson ondalığı alınmakta bu da işçilere verilmemektedir. En azından tamamı verilmemektedir. Bu paralardan komilerin ücretleri çıkarılmakta, kırık paraları adı altında dükkanın kırılan cam eşyaları tazmin ettirilmektedir.

Kaba birhesapla sadece İstanbul piyasasındaki bu tür işverenler yaklaşık yılda yarım milyar vergi kaçırmaktadırlar. Bunu yetkililerde bilmektedirler. Biz sendika olarak ilgili mercilere durumu iletiyoruz. Hiç sonuç alamıyoruz. Bu alanda bizim işkolumuzdaki eğlence lokanta işletenler yönetim üstünde bizden etkinler.

DEMOKRAT: Buna bu düzende bir çare düşünebiliyor musunuz?

AKAR: Bu konuda İş Yasası'nda hükümler var. Ayrıca bu tür yerlerin Belediye'den onaylı adisyon kullanmaları gerekmektedir. Fakat bu uygulama zorunlu olmadığı için işverenler bu tür uygulamadan kaçmaktadırlar. Yasa var mıdır yok mudur? Yasanın denetimi var mıdır yok mudur? Bu belli değildir. Ama yarım milyar vergiyi kimin kaçıracağı o bellidir. Bunun tek çıkar yolu vardır. Gazinolar, oteller, lokantalar, maliyeden tasdikli soğuk damgalı hesap pusulaları kullanmaları gerekmektedir. Götürü İşletme Vergisi'ni istisnasız uygulatmanın gerekli önlemleri alındığı zaman bu vergi kaçırma olayı önlenebilir. Ancak bunun yapılabilmesi için yetkililin ilgilinin tarafsız olması gerekmektedir.

DEMOKRAT: Otel, lokanta, gazino eğlence yeri işçisi denildiği zaman, halkımız öncelikle garsonları anlıyor. Ve garsonların çok para kazandığı gibi bir kanı var sokaktaki adamda. Bu yüzdende sizin grevlerinizin haklılığı nedeni kamuya pek iletilemiyor. Buna ne diyorsunuz?

AKAR: Bizim işyerlerimizde değişik görevler vardır. Çamaşırcılıktan, ahçılığa, marangozluktan garsonluğa, temizlikçilikten, bulaşıkçılığa kadar değişik nitelik gösteren bir iş koludur bizim iş kolumuz. Baştada belirttik biz Türkiye'de ençok lokavtla karşılaşan sendikayız. Kamuoyunda abartıldığı gibi garsonlarda diğer çalışanlarda öyle astronomik ücretler almazlar.

Bazı istisnalar vardır. Örneğin basın iş kolunda ayda yüzelli bin lira aylık alan basın emekçileri de vardır ama hakim ücret basın iş kolunda bu değildir.

Bir örnek vermek isterim. Intercontinental Oteli'ni ele alalım. Intercontinental Oteli'nde ücret ortalaması yan gelirleride katarsak 7500 liradır. Bu rakamda brüttür. Yani ortalama bir işçinin eline Türkiye'nin en lüks otelinde net 4 bin lira geçmektedir. Bu koşullar karşısında ise işyerine gidiş geliş yol parasını bile çoğunlukla karşılamayan bu ücretlerin arttırılması için greve gidilmesi kaçınılmaz olmuştur.

DEMOKRAT: İntercontinental'i örnek alırsak oda geceliği dört bin lira, bir fincan kahvenin yetmiş lira olduğu bu otelde 485 personelin ücret ortalaması da brüt 7500 lira olduğuna göre ortada büyük bir karlılık var. Böyle iken niye işveren bu otelde lokavta gidebiliyor.

AKAR: Size bir örnek vereyim. Biz Sherlton da toplu sözleşme görüşmelerine girdiğimiz süreçte İntercontinental'de de sözleşmeye oturduk. Sherlton'da 1979 yılında kazanç yüz milyon lira civarındadır. Toplu iş sözleşmesini yaptığımız zaman İntercontinental de de aynı koşulları ileri sürdük. Bunları istedik yani. Ancak İntercontinental Oteli ile Osmanlı Bankası arasındaki kar paylaşımı kavgası kamuoyunda çarpıtılarak, toplu iş sözleşmesi ve greve dayandırılmak istendi.

Daha önceleri zarar ettikleri ve grev nedeniyle Türkiye'den ayrılmak zorunluluğunda kaldığını belirten İntercontinental yetkilileri bugün mahkemeye başvurarak ayda üç milyon lira zararları olduğunu, ayrıca grev ve toplu iş sözleşmesi nedeniyle Türkiye'den ayrılmadıklarını Osmanlı Bankası'nı suçluyarak Osmanlı Bankası'nın kira ve işletme sözleşmesi koşullarına uymadıkları nedeniyle otelden ayrıldıklarını söylemişlerdir.

Aslında burada bir işçi ücreti sorunu değil bize yüklenmek istenen bir ortaklık anlaşmazlığı sürtüşmesi vardır.

DEMOKRAT: Şu anda kaç yerde grev ve lokavt uygulaması içindesiniz?

AKAR: Şu anda beş yerde yasa dışı lokavt var:

Kosava Lokantası, Pandorassa, Cafe Bar, Restaurant, Huzur Restaurant, Canlı Balık Urcan, Urcan Balık Lokantası, (Sarıyer) İntercontinental ve Pera -Palas Otelleri'nde.

Halen bu işyerlerinde sekiz yüz civarında işçimiz işsiz durumda.

Sanıyoruz işverenlerin bu tutumu önümüzdeki günlerde daha da tırmanacaktır.

Ekonominin dalgalanması sonucu işverenler kârlarından hiç bir şekilde ne vazgeçiyorlar ne de en küçük bir geri adım atmaya yanaşıyorlar. Bu durumda işçilerle işverenler arasında bir ortak nokta saptamak son derece zor. Türkiye'de bizim işkolumuzda karlılık anlayışı, yüzde beşyüzle bin arasında hesaplanmıştır. Bunu delmek bunu geriye almak mümkün değildir. Bunun altına düşürdünüz mü işverenler zarar ettiklerini, mahvolduklarını sanıyorlar. Bu tüm iş kollarındaki genel bir durumdur ama bilinmelidir ki bizim işkolumuzda daha bir yaygın daha bir örgütlüdür.

Ve sendika bizim işkolumuzda yeni yeni kendisini hissettirmeğe yönelmiştir. Bu işçinin, isteğidir ve tavrıdır. Yani kaçınılmazdır.

MÜCADELE GÜNLÜĞÜ

30 OCAK

1963–BASIN EMEKÇİLERİ YÜRÜDÜ

Ankara Gazeteciler Sendikası, fikir işçilerinin işten çıkartılmaları olayını protesto etmek amacıyla bir yürüyüş düzenledi.

1969–TEKSİF GREVİ ÜÇ YERE DAHA SIÇRADI

Teksif sendikası'nın yürüttüğü grev üç fabrikaya daha sıçradı. Sümerbank'ın Maraş, Adana, Bergama'daki bez fabrikalarında çalışan toplam 2598 işçi, kısa aralıklarla işlerini bıraktılar. Böylece grev uygulamasına geçilen fabrika sayısı 10'u, grevci işçi sayısı da 12293'ü buldu. Adana Bez Fabrikasında 810 işçiyle 9,58'de başlayan grev iki dakika sonra 850 işçi ile Maraş Tekstil'e sıçradı, bunlara daha sonra 7738 işçi ile Bergama Tekstil Fabrikası katıldı.

1969–ÜNİVERSİTE BOYKOTU GENİŞLİYOR

Dünkü asistanlar boykotuna bugün İstanbul Üniversitesine bağlı fakültelerin asistanları da katıldılar ve Üniversite ile ilgili tüm çalışmalarını durdurdular.

İzmir Ege Üniversitesinde ise görevli asistanlar saat 15'den başlayarak idari görevlerini bıraktılar, 1 Şubat'ta da öğretim görevlerini bırakacaklarını açıkladılar.

Bilindiği gibi, dün, Ankara Üniversitesi'sine bağlı Eczacılık, Fen, Siyasal Bilgiler ve Ziraat Fakültelerinde görevli 250 asistan, öğretim üyelerine ödenecek tazminat konusundaki çalışmaların sonuca bağlanmamasını protesto amacıyla bulundukları fakültelerdeki öğretim ve idari görevlerini bırakmışlardı.

1971–ÖZEL OKULLARIN DEVLETLEŞTİRİLMESİ İÇİN MİTİNG YAPILDI

İstanbul'daki onbir özel okula mensup binlerce öğrenci dün özel eğitimin devletleştirilmesi amacıyla yürüyüş ve miting düzenlediler. Dev-Genç ve Devrimci Kadınlar Birliği'nin de katıldıkları miting sonunda bundan böyle özel okullara taksit yatırılmaması ve derslerin devlet üniversite ve yüksek okullarında dinlenmesi kararlaştırıldı. Bundan böyle "çatı katlarındaki eğitime ve patron ticaretine" son verecekelrini söyleyen öğrenciler, devlet eliyle eğitim için mücadele andı içtiler.

EVLET ELİYLE EĞİTİM

Bu miting İzmir'li öğrenciler tarafından da desteklendi. "Patronsuz Eğitim", "Süleyman Koltukta, Öğrenciler Sokakta" gibi sloganların atıldığı miting olaysız sona erdi.

1976–MERSİN ÇİMENTO FABRİKASINDA 600 İŞÇİ DİRENİŞE GEÇTİ

Mersin Çimento Fabrikasında çalışan 600 işçi, iki arkadaşlarının işlerine gerekçesiz olarak son verilmesi üzerine direnişe geçti. Direniş 3 Şubat'ta işçilerin isteklerinin kabul edilmesi üzerine sona erdi.

1979–SÜLEYMAN YANMAZ

Manisa'da Ticaret Lisesi Müdürü TÖB–DER üyesi Süleyman Yanmaz Kuyular Mahallesi'ndeki evinde kapıyı çalan bir faşist tarafından açılan ateş sonucu ağır yaralandı. Ve hastaneye kaldırılırken yolda öldü.

1976–CAHİT ŞENYÜZ

Bir hafta önce arkadaşlarının yanından alınarak Samatya Karakoluna götürülen ve arkadaşlarının öne sürdüklerine göre, karakolda yediği dayak nedeni ile komaya giren Hukuk Fakültesi 3. sınıf öğrencisi Cahit Şenyüz komadan çıkamayarak hastenede öldü. Polisin "alkol koması" olarak açıkladığı bu ölüm: İYÖKD yöneticilerininin Cerrahpaşa Tıp Fakültesinden davet ettikleri üç profesör tarafından ise "Karnından ve başından yediği sert darbelerin sonucudur" diye nitelendi.

CAHİT ŞENYÜZ
POLİS İŞKENCE
EDEREK ÖLDÜRDÜ
YÖKD

Demokrat OKURLARINDAN MEKTUPLAR

Anadolu Ajansı'nda neler oluyor?

Türkiye'nin sorunlarının çözümsüzlüğe doğru gittiği şu günlerde Atatürk'ün kurduğu ve Kurtuluş Savaşının sesini tüm dünyaya duyuran Anadolu Ajansı kaynayan bir tencere durumunda.

Bundan kısa bir süre önce 10 dakika süren olağanüstü Yönetim Kurulu Toplantısında Genel Müdür Aytekin YILDIZ görevinden alındı.

Sonra olaylar gelişmeye başladı.

Önce, her zaman yönetim değişikliklerine sahne olan her yerde olduğu gibi bir takım söylentiler çıktı.

Ve Atilla ONUK geldi. Gelir gelmez MHP nin alicenap adamı Ahmet KARACA'yı ajansa oturttu. Bu zat günde 4-5 kez servisleri büyük bir sessizlik içinde gezdi, gezmekte.

Bizim ve İstanbul'daki şubemizin gece servisi kaldırıldı. Yani işlerin uzadığı gecelerde evlerimize taksi ile gitme durumundayız. Ajansın verdiği yol parası ise gülünç ve brüt bir rakam. 2 gün önce "Fazla mesai kaldırıldı.

Bu sırada Ajansa son 22 ayda girenlerin listesi istendi. Başta Teknik Müdür Nihat EYÜBOĞLU olmak üzere bazı kişiler gönüllerince liste hazırlayıp Genel Müdür'e sundular.

Başlı başına bir servis olan "Haberleşme Servisi "İçhaberlere bağlandı veya bağlanmak üzere. Çünkü bu servis çok önemlidir ve tüm Ajansın belkemiği niteliğini taşır.

Yıllar yılı Ajansın Genel Müdür Yardımcısı Ahmet KAHRAMAN baskılara dayanamayıp istifa etmek zorunda kaldı. Ve giderken yayınladığı mesaj, Atilla ONUK'un emri ile bültenlere geçmedi.

Peki nedir bu insanların korkuları? Nedir duyulan bu kin ye nefret? Evet kin ve nefret diyoruz. Çünkü Atilla ONUK Ajansa gelmeden, Ajansın ilerideki kaderinin ne olacağını belli eden bir söz etmişti.

"Oraya bir haftalığına gelsem yeter..."

Yani herşey bir haftada... Yani bu kadar insanın yaşam kavgası... yani ekmek kapısı... yani umudu... alınteri...

Yani kısaca konulan yasaklamalar ve baskılar, biz birkaç emekçiye zorla suç işletip işten atma işlevini yürütüyor. Kısacası bir katalizör görevini üstleniyorlar.

Önümüzdeki Ekim ayında toplu iş sözleşmesi var.

Ve buna bağlı olarak "Yine eski yılları mı yaşayacağız" sorusu.

Bizler ki basın işçisiyiz. Herşeyin üstünde bir sorumluluğumuz yerine getirmemiz gerekli bir görevimiz var. Kitleleri ayırmak değil, bağdaştırmak amacımız.

Bizler ki, üstümüzdeki yöneticilerin bir bakıma 'Şahdamarı'yız. İnsan kendi "Şahdamarı'nı kendi kesermi?

BİR GRUP A.A. EMEKÇİSİ

Bölücülük safsataları bitsin

İçinde yaşadığımız zor ve çetin günlerde, çıkardığınız "Demokrat" gazetesi ilerici basın açısından ve kitleleri bilinçlendirme yolunda ileri bir adımdır. İlerici basına bu katkılarınızdan dolayı "DEMOKRAT" a çok teşekkürler, Türkiye emperyalizme bağlı - çarpık kapitalist gelişim içerisinde bir ülkedir. Türkiye'nin kapitalist bir ülke oluşu ve emperyalizme bağımlılığı sonucu büyük bunalımlara düşmüştür. Egemen sınıflar bu bunalımın faturasını emekçilere ödetmiştir. Hakim sınıfların gazetelerinin manşetlerinde "Bölücülük", "Komünizm" gibi ipe sap gelmez yalanlara başvuruyorlar.

Sayın Demokrat, bölücülük safsatalarını açığa çıkaracağınıza, yalanları ortaya dökeceğine kitleleri söven duygularda arındıracağınıza inancımız tamdır.

En içten Selamlarımızla.

Y.K. TATVAN

ANKARA BÖLGE ÇALIŞMA MÜDÜRLÜĞÜNDE

19 iş müfettişi Erzurum ve Elazığ'a sürüldü

ANKARA (DEMOKRAT)

19 iş müfettişi, Erzurum ve Elazığ gibi faşist terörün etkin olduğu illere sürüldü. Çalışma Bakanlığında daha önce de 20 iş müfettişleri grup başkanı ve yardımcısının yerleri değiştirilmişti.

Çalışma Bakanlığındaki sürgün ve baskılara ilişkin yazılı bir açıklama yapan İM–DER Genel Başkanı Ahmet Erol, bakanlık yönetiminin yetki uyuşmazlıklarında ve toplu işçi çıkartımlarında kendi politik görüşlerine uygun müfettişleri görevlendirdiğini bildirdi.

Çalışma Bakanlığındaki ilerici ve yurtsever memurlara baskı yapıldığını ve bazı sendikalara toplu sözleşme yetkisi verebilmek için üstün çaba gösterildiğini kaydeden Erol, açıklamasında şu görüşlere yer verdi:

"İzmir, Manisa ve Bergama'da kurulu Sümerbank işyerlerindeki yetki uyuşmazlıkları müfettiş raporlarına göre çözümlendiği halde, bizzat bakanın emri ile iki müfettişe incelettirilmesi,

Yeni Haber–İş Sendikasının işkolu yetkisinin engellenmek istenmesi,

İmar İskân Bakanlığı Mesken Genel Müdürünün üyelerimize denetim yaptırmaması,

Köyişleri Kooperatifler Bakanlığı Kooperatifler Genel Müdürlüğü işyerinde çalışan 67 işçinin sürekli kadroya geçirilmesine ilişkin sınavın iptali ile ilgili olarak üyelerimizin yaptığı denetimin bakanlık yönetimi tarafından engellenmek istenmesi ve düzenlenen raporun işleme konulmayarak, işverenin istemi üzerine yeniden iki müfettişe inceleme yaptırılması,

Aykut Kazan işyerinde yapılmak istenilen denetimin engellenmesi, Çalışma Bakanlığı yönetimi ile işveren ve görüşleri doğrultusundaki sendikaların işbirliğini kanıtlar niteliktedir."

İŞVEREN-MİSK ORTAKLIĞI İŞÇİLERE TERÖR UYGULUYOR

ANKARA (DEMOKRAT)

DİSK üyesi Lastik–İş Sendikasının örgütlenme çalışmalarını sürdürdüğü Nurettin Manyas Lastik Fabrikasında patronun faşist örgütlerden kiraladığı kişilerin terör estirdiği bildirildi.

DİSK 1. Bölge Temsilci Vekili Nurullah Mudun dün yaptığı açıklamada, DP eski milletvekili Nurettin Manyas ve oğlu Yıldırım Manyas'a ait lastik fabrikasında sendikalarının örgütlenmesini kırmak için, patronun MİSK ve sermaye uşağı bazı kuruluşlardan kiraladığı 50 kadar kiralık adamın terör estirmeye çalıştığını açıkladı.

Açıklamada bir bayan işçinin kiralık militanlarca sıkıştırılıp tehdit edilerek MİSK'e geçmeye zorlandığı kaydedildi ve şöyle denildi:

"Daha sonra 15–23 vardiyasında çalışan üyelerimiz yine aynı kişilerce tehdit edilip dövülmüşlerdir. 23.1.1980 günü saat 23.00– 07.00 vardiyasına gelen üyemiz işçiler, vardiya başlangıcında yine aynı satılık uşaklar tarafından saldırıya uğramışlar, bir üyemiz SSK Ankara Hastanesinde tedavi edilmiş, ayrıca işyerine çağırılan polisler, yaptıkları soruşturma sonucu bir saldırganı yakalayıp karakola götürmüşlerdir. Bu konuda adli kovuşturma için gerekli yerlere müracaat edilmiştir.

Yukarıda saydığımız birkaç örnekle MİSK'in çirkin yüzünü kamuoyuna bir daha sergiler; sermaye ve MİSK ortaklığının işçi sınıfımızın hareketini kıramayacağını ve devrimci sendikaların örgütlenmelerinin hızla devam edeceğini vurgularken sendikal hak ve özgürlüklerden ve işçi sınıfımızdan yana tüm güçleri Manyas işçisinin bu onur mücadelesine omuz vermeye çağırıyorum."

EKB: "Bu gidişe dur demek, tüm demokrasi güçlerinin tarihsel görevidir"

HABER MERKEZİ

Emekçi Kadınlar Birliği Yönetim Kurulu, son gelişmelerle ilgili olarak basına yaptığı açıklamada, "Emperyalizmin ve yerli işbirlikçisi tekelci sermayenin bunalımını işçi ve emekçilere yüklemek amacıyla kurduğu Demirel hükümetinin bu görevini gerçekleştirmek için, TARİŞ, Edip işçilerine yönelik saldırılar, Hatay'da yeni Maraş'lar yaratma çabalarına, toplu işçi kıyımlarına, grev ertelemelerine, lokavt uygulamalarına" girdiğini belirterek şunları dedi:

"Bu gidişe dur demek, tekelci sermayenin işçi sınıfı ve emekçi halka yönelteceği her türden saldırıyı engellemek tüm demokrasi güçlerinin tarihsel görevidir. Faşizme, emperyalizme, ulusal baskı ve sömürüye karşı olan tüm güçler bu tarihi görevleri doğrultusunda birleşmelidirler."

YOL-İŞ: "Hükümet ihracatçıların vergilerini emekçilerin sırtına yüklemektedir"

Yol–İş federasyonu üyeleri Tüketim Kooperatifleri Birliğinin dün Ankara'da başlayan Başkanlar Kurulu toplantısını bir konuşma ile açan YOL-KOOP Denetim Kurulu Başkanı ve Yol–İş Federasyonu Genel Sekreteri Muzaffer Saraz, "hükümet ithalat ve ihracaatcılardan düşürdüğü vergileri, yeni devalüasyon ile emekçilerin sırtına yüklemektedir" dedi.

Yol-Koop üyelerinin devalüasyondan şimdilik etkilenmemeleri için depodaki malların eski fiyat üzerinden satılacağını bildiren Saraz, ayrıca şunları söyledi: "Öte yandan bazı temel maddelerin fiyatlarının serbest bırakılması ve KİT ürünlerine yapılacağı belli olan zamlar, emekçilerin ücretlerinin bir kaç kat daha düşürülmesinden başka bir şey değildir. Ortaya çıkan bu durum karşısında, yeni dönem toplu sözleşme çalışmalarımızın tekrar gözden geçirilmesi kaçınılmaz olacaktır. Devalüasyonun ve hükümetin emekçileri süründürme politikasına göz yummamız mümkün değildir."

YÜZDE 70 ORANINDA DIŞA BAĞIMLI OLAN

Televizyon üretimi geriledi

• TAKSİTLİ SATIŞLAR YOLUYLA SÜREKLİ ALICI BULAN TV FİRMALARI FİYATLARI DURMADAN ARTIRIYOR

EKONOMİ SERVİSİ (AYDIN ÇİNELİ)

Devlet Planlama Teşkilatı verilerine göre, 1979 yılının ilk dokuz ayında, toplam televizyon alıcısı üretimi, geçen yılın aynı dönemine göre, yüzde 21'i aşan bir oranda geriledi. Geçen yılın eşdöneminde 390 bin 220 adet olan üretim, bu yıl 308 bin 807 adet düzeyinde kaldı. İlgililer, bu gerilemeye döviz darboğazı nedeniyle bazı "devre elemanları"nın dışalımının yapılamamasına bağlıyorlar.

Firmaların üretimleri açısından ise, en çok gerilemenin, yüzde 76.8 ile ME–TA şirketinde olduğu saptandı. Üretim miktarları bakımından, toplam içinde en büyük pay Profilo Holdinge bağlı TERLA firmasına ait ve bu firmanın üretimindeki gerileme yüzde 4 ile en düşük düzeyde oldu.

Bilindiği gibi Türkiye'de, elektronik sanayinin bir parçası olan televizyon üretimi, hiçbir araştırma ve geliştirme çalışmasının yapılmadığı, montaj biçiminde sürdürülen ve yalnızca televizyon alıcısı tüketimine yönelik bir sanayi dalıdır. Bu dalda faaliyet gösteren firmalar yerli yabancı ortak yatırımı olmaları, patent veya lisans anlaşmalarıyla üretim yapmaları, televizyon alıcısı maliyetlerinin yüzde 70'ini oluşturan girdi dışalımı bakımından dışa bağımlıdırlar.

Televizyon alıcısı pipasasını paylaşmış bulunan 11 tekelci firma, işgücünün ucuz olduğu Türkiye'de Avrupa'dan daha yüksek fiyatla satış yapmaktadırlar. Taksitli satışlar yoluyla sürekli alıcı bulan söz konusu firmaların televizyon alıcı fiyatlarını durmadan yükseltmeleri de dikkati çeken diğer bir nokta. Fiyatların bu denli yüksek oluşunun bir nedeni yurt dışından getirilen devre elemanlarıysa da, esas neden pazarı bölüşmüş bulunan firmaların aşırı kârlarıdır. 1969'da deneme olarak başlayan televizyon yayınıyla birlikte, 1971-1972 yılları arasında televizyon üretimi 5 katı kadar artmıştı. Televizyon üretimindeki bu artışı özendiren, 1971-1972 yıllarında yeni yayın istasyonlarının kurulması ve ardından televizyonun yurt çapında izlenmesine olanak veren "link" ağının oluşturulmasıydı.

1971'den 1973'e kadar uzanan bir dönemde, televizyon verici gücünün yaklaşık yüzde 5800 oranında artırılması, bu yıllarda yaşanan siyasal koşullar düşünüldüğünde, ilginçtir. Hatırlanırsa, düzenin işleyişinin ve özellikle siyasal gelişmelerin yığınlara aktarılışında görülmedik bir tek yanlılık olduğu bu dönemde, TRT'nin de özerkliği kaldırılmıştı.

1970 sonrasında çok kârlı duruma gelen televizyon pazarı, alelacele kurulan şirketlerce paylaşılmıştı. Bugün 20 marka televizyon alıcısı 11 tekelci şirket tarafından üretilmektedir. Bunlar içinde en çok üretimi yapan Profilo (TERLA) A.Ş. piyasaya National, Profilo, AEG, Atlas, Tonberg adıyla televizyon alıcısı sürmekte. Aynı zamanda teyp, pikap, radyo gibi dayanıklı tüketim malları üreten tekellerin diğerleri şunlar: Philips A.Ş. Bekoteknik, Nevtron Radyo ve Televizyon Fab. A.Ş.

SOVYETLER, BU YIL TÜRKİYE'YE 800 BİN TON HAM PETROL VERECEK

ANKARA (DEMOKRAT)

Türkiye'nin 1980 yılında Sovyetler Birliği'nden 800 bin ton ham petrol ile 100 bin ton motorin ve 25 bin ton fuel-oil alacağı ve döviz bulunabilirse 66 bin tonluk ilk bölüm petrolün bu ayın sonunda İskenderun'a geleceği öğrenildi.

Demokrat muhabirinin Ticaret Bakanlığı, İpraş, ve Sovyet Ticaret Ataşeliği yetkililerinden edindiği bilgiye göre, Sovyetler Birliği ile imzalanan üç yıllık ticaret anlaşması çerçevesinde varılan anlaşma sonucu, bu ülkeden 800 bin ton ham petrol alınması kesinleşti. Yetkililer, geçtiğimiz yıl bu ülkeden 1.6 milyon ton ham petrol alındığını, bu petrolün 100 bin tonluk kesiminin bedelinin mal karşılığı ödendiğini belirttiler.

Öte yandan Sovyetler Birliği'nin Irak'tan aldığı petrolü Suriye üzerinden tankerlerle İskenderun limanına getirdiği ve varilini OPEC fiyatı olan 27.50 dolardan Türkiye'ye sattığı bildirildi. Yetkililer, Türkiye'nin içinde bulunduğu döviz darboğazı nedeniyle Sovyetler'den aldığı ham petrol ve öteki petrol ürünlerinin bedelini zamanında ödeyemediğini, bu nedenle ham petrol alımında bazı gecikmelerin olduğunu açıkladı.

Türkiye'nin Sovyetler'den alacağı 800 bin tonluk ham petrolün karşılığında döviz ödeneceği, buna karşılık 100 bin ton motorin ile 25 bin ton fuel-oilin "Kliring" anlaşmaları çerçevesine alındığı kaydedildi

Sovyetler Birliği'nin Türkiye Ticaret Ataşesi Aleksandr Sergiyeviç Yamsikov, Demokrat muhabirinin sorularını yanıtlarken, İpraş'ın geç ödeme yaptığını, bunun da iki ülkenin ticari ilişkilerini olumsuz yönde etkilediğini söyledi

Yamsikov, Ocak ayı sonunda teslim edilecek 66 bin ton ham petrol için Türk tankerinin 24-28 Ocak günleri Suriye'den İskenderun'a geleceğini, ancak bunun için İpraş'ın dövizi zamanında ödemesi gerektiğini belirtti.

Bu arada Sovyetler Birliği ile Türkiye arasında imzalanan uzun dönemli ticaret anlaşması çerçevesinde yapılacak ticari işlemlerde Türkiye'nin buğday dışında çeşitli metaller ve özellikle volfram satması konusunda Sovyetler'in ısrarlı olduğu bildirildi. Sovyet hükümeti, Türkiye'nin borçlarını "renkli metaller"le ödeyebileceğini, bu arada volfram madeninin önemli bir yer tutacağını Türk hükümetine iletti. Sovyetler Birliği'ne gönderilen volfram madeninin yeterince arıtılmadığı görüşünde olan Sovyet hükümeti, yüzde 66 oranında arıtılmış volfram karşılığı "Kliring" anlaşmalarının yapılabileceğini de kaydetti.

YILLARA GÖRE LASTİK ÜRETİMİ			(Bin adet)
LASTİK TÜRÜ	1970	1978	1979 (11 Aylık)
Kamyonet	167	453	—
Kamyon	408	945	1.037 (Kamyon ve otobüs)
Traktör	103	354	353 (Traktör ve grayder)
Otomobil	561	1.737	1.315

Yüzde yüz artan lastik üretimi talebi karşılamıyor

ANKARA (ANKA)

Son on yılda lastik üretimi yüzde 100'ün üzerinde artış göstermesine karşın, yurt içi talebi karşılamamaktadır. Bu sektörde, ülkenin otomotiv sanayiindeki gelişmeye koşut üretim hedefinin gerçekleştirilememesi, mevcut lastik fabrikalarının kapasitelerinin altında üretim yapmaları ve yeni tesislerin programlanan sürede devreye girememesi nedenleriyle açığın ithal yoluyla karşılanması yoluna gidilmekte.

Lastik ithalatı da, 1970 yılında 294 bin iken, 1977 yılında 2 milyon 154 bin adet ile son on yıldaki en yüksek düzeyine ulaştı.

1970 yılında ithal ettiği tekerlek lastiği için toplam 1.7 milyon dolar tutarında döviz ödeyen Türkiye, 1978 yılında yüzde 50 oranında daha az lastik ithal etmesine karşın ödediği döviz miktarı yaklaşık 6 kat artarak, 8.5 milyon dolara yükseldi.

Türkiye'de faaliyette bulunan üç yabancı sermayeli lastik fabrikasının yanı sıra, bir özel sektör kuruluşu olan LASSA'nın 1978 yılında üretime geçmesiyle, lastik sanayinin kurulu kapasitesi yılda 2 milyon 750 bin adetten 4 milyon 150 bine çıktı. Öte yandan, 1982 yılında üretime geçmesi öngörülen PETLAS ile birlikte kapasite yılda 6 milyon 150 bine yükselecek.

Ülkemizde 703 tarım satış kooperatifinin 418 bin üyesi var

HABER MERKEZİ

Türkiye Sanayi ve İşadamları Derneği (TÜSİAD) tarafından yapılan bir araştırmaya göre, ülkemizdeki 703 Tarım Satış Kooperatifinin 418 bin üyesi olduğu belirtilmekte.

Araştırmaya göre, Türkiye'deki 33 Tarım Satış Kooperatif Birliğine 524 kooperatifin üye olduğu ve 179 Tarım Satış Kooperatifinin de Birlikten bağımsız çalıştığı açıklanmakta.

Tüm kooperatiflerin bütünüyle devletten sağlanan kaynaklarla çalıştığı, kredi ile malı alıp, sattıktan sonra devlete borcunu ödediği belirtilen araştırmada: devletin Tarım Satış Kooperatiflerine son beş yılda sağladığı krediler şöyle gösterilmekte

Yıllar	Milyar T.L.
1974	6.2
1975	12.2
1976	22.6
1977	28.6
1978	36.7

"Türkiye'de tarım kesimindeki üreticiye dönük kredilerin çok küçük miktarlarda olduğu" öne sürülen araştırmada, devlet tarafından, 1977 yılında Tarım Satış Kooperatifleri Birliklerine 27 milyar 114 milyon 197 bin lira, bağımsız kooperatiflere ise, 20 milyon 550 bin liralık kredi verildiği belirtildi. Tarım Satış Kooperatifleri aracılığıyla üreticiye dağıtılan 11 milyar 335 milyon 542 bin liranın yağlı tohum üreticilerine verildiği bildirilen araştırmada, bunun "yetersiz" olduğu iddia edilmekte.

Uluslararası Bankalar, İran'ın paralarını paylaşamıyorlar

İran yönetiminin son aylarda aldığı anti-emperyalist tavrın Avrupa ve ABD para piyasalarında karışıklığa ve sürtüşmelere yol açtığı belirtildi. ABD'n de yayınlanan Fortune dergisinde yayınlanan bir makaleye göre, İran Dışişleri eski Bakanı ve yeni Devlet Başkanı Beni Sadr'ın Şah döneminde alınan dış borçların ödenmeyeceğini açıklamasının ardından İran'ın bankalardaki varlıklarına el konmaya başlandı.

Bilindiği gibi, Beni Sadr'ın bu açıklaması üzerine Başkan Carter, İran'ın Amerikan bankalarındaki varlıklarını çekmeye niyetli olduğu, gerekçesiyle İran'la olan tüm parasal ilişkilerin dondurulduğunu açıklamıştı.

Bu gelişmeyle birlikte 7 Amerikan bankasının kabul, 4 yabancı bankanın red oyuyla, İran'la bu bankalar arasındaki parasal ilişkilerin kesildiği ilan edilmişti.

ABD İran'ın bankalardaki varlıklarına el koymaya başlayınca Avrupalı ve Japon bankerlerin aynı tavrı paylaşmadıkları, hatta ABD bankalarından kendilerine "müdahale edildiği" biçiminde yakındıkları kaydedildi.

Fortune dergisi, uluslararası düzeyde faaliyette bulunan şirketler arasında İran'ın varlıkları konusunda anlaşmazlıklar çıktığını ve ABD'nin el koyma girişimlerinin, Amerikan bankalarını diğer uluslararası bankalar karşısında "güvenilir olma" bakımından olumsuz yönde etkilediğini ileri sürüyor.

AET ÜLKELERİNDE İŞSİZLİK VE ENFLASYON BÜYÜK BOYUTLARA ULAŞTI

EKONOMİ SERVİSİ

1979 yılında bazı AET ülkelerinde işsizlik ve enflasyon önemli boyutlara vardı. Türkiye ile karşılaştırılınca önemsiz gibi görülen işsizlik ve enflasyon oranları, sanayileşmiş kapitalist ülkeler için oldukça vahim bulunuyor. Fransa'da 1978 yılının Kasım ayına göre, 1979'un aynı döneminde işsizlik % 11, enflasyon ise % 11.4 oranında arttı. İtalya'da işsizlerin çalışan nüfusa oranla % 7.7'yi buldu ve fiyat artışları, 1978 Ekim-1979 Ekim döneminde % 18'e vardı. İngiltere'de ise Kasım 1979'da 1 milyon 355 bin kayıtlı işsiz ve yılda % 17'lik bir enflasyon bulunmakta.

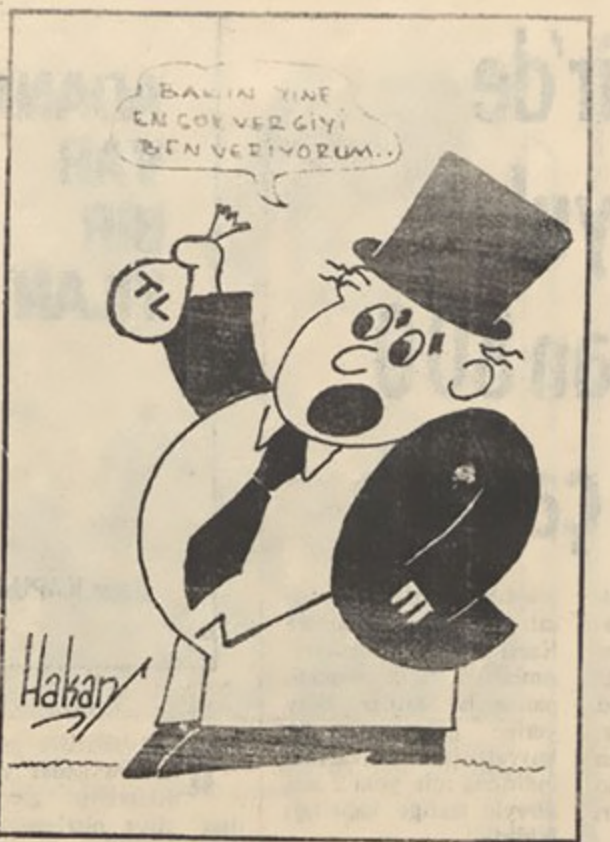

1977–1979 DÖNEMİNDE VERGİ GELİRLERİ [illegible]					
VERGİ TÜRLERİ	1977	1978	1979	DEĞİŞİM YÜZDESİ	
I.Dolaysız Vergiler				[illegible]	[illegible]
a)Gelir Vergisi	39.082	56.915	101.776	45.6	[illegible]
b)Kurumlar Vergisi	4.672	6.580	10.173	40.8	54.6
c)Diğerleri	7.408	9.811	15.192	32.4	54.8
II.Dolaylı Vergiler	39.084	56.057	82.992	40.2	48.0
TOPLAM	91.145	129.363	210.133	41.9	62.4

1979'da gelir vergisi yüzde 79, kurumlar vergisi yüzde 55 arttı

EKONOMİ SERVİSİ

1979 Eylül sonuna kadar toplanan Gelir Vergisi bir önceki yıla göre yüzde 78.8 artarken, Kurumlar Vergisindeki artış yüzde 54.6'da kaldı.

Çizelgeden de görüldüğü gibi, Gelir Vergisinin toplam vergi gelirleri içindeki payı son üç yılda sürekli artarken, Kurumlar Vergisinin payı düşmektedir. Toplanan Gelir Vergisinin yüzde 68.1'i işçi ve memurlar tarafından ödenmektedir. Böylece 1979 yılında toplanan vergilerin yarısına yakınını oluşturan Gelir Vergisindeki yüzde 78.8'lik artışın büyük bölümünün emekçi halktan sağlandığı ortaya çıkmaktadır.

1979 yılında tekelci firma kârlarının yüzde 100 artmasına karşılık Kurumlar Vergisindeki artış yüzde 54.6 olmuştur. Bunun bir nedeni şirket kârları ne kadar artarsa artsın, Kurumlar Vergisinin yüzde 25 olmasıdır. Ayrıca tekelci sermaye çok geniş teşvik tedbirlerinden yararlanmakta ve kârlarını çeşitli yollarla düşük göstererek vergiden kurtulabilmektedir.

Kurumlar Vergisi için sabit olan vergi, Gelir Vergisinde artan oranlıdır. Fiyat artışları ile birlikte günden güne alım gücü düşen, ücret ve maaşlar yükseltildiğinde ise daha yüksek vergi dilimine girmekte, böylece enflasyon zaten emekçi sınıflar aleyhine adaletsiz dağılan vergi yükünü daha da ağırlaştırmaktadır. Bu durum, hızla artan fiyatlarla birleştiğinde emekçileri daha da yoksullaşmalarını hızlandıran bir etkendir.

•

GÜNDEN GÜNE ALIM GÜCÜ DÜŞEN ÜCRETLER YÜKSELTİLDİĞİNDE İSE DAHA YÜKSEK VERGİ DİLİMİNE SOKULARAK, VERİLEN GERİ ALINMAKTA.

•

TEKELCİ FİRMALAR GENİŞ TEŞVİK TEDBİRLERİNDEN YARARLANIRLARKEN, ÇEŞİTLİ YOLLARLA DA DÜŞÜK VERGİ ÖDEMEKTELER.

•

GÖSTERGE

Son ekonomik kararlar (4)

Arslan Başer KAFAOĞLU

Son ekonomik kararlar hazırlanışı, kaleme alınış ve sonuçlarıyla Anayasaya aykırıdır. Önce hazırlanışından başlarsak, bu kararları hazırlayanlar, ulusun her katmanının değil, sadece MESS ve büyük holdinglerin temsilcileridir. Kararların hazırlanışı "kulağı delik" bir değerli gazeteci arkadaşımızın belirttiği gibi gizli de kalmamıştı. Kasım ayı sonunda hazırlıkların iskeleti bitmiş, Aralık ayı sonunda da kararlar ilana hazır hale gelmişti. Kendisi Ankara'dadır Arcayürek arkadaşım. Ama biz de burada İstanbul'da piyasanın içindeyiz. Devalüasyon kararı ile zam kararlarının ilanının Şubatı bulmayacağını bütün İstanbul piyasası biliyordu. Hatta şunu da biliyordu: Eğer komutanların mektubu olayı girmeseydi araya, kararların ilanı için Ocak ayı da beklenmeyecekti. O kadar biliyordu ki, Tahtakale'de işlemler durmuştu, transferlerin devalüasyon gelmeden yapılması için aceleler başlamıştı. Bu bir sır olmadığından biz DEMOKRAT'a yazmıştık. Ama muhalif bir gazeteci olduğumuz halde, en az Demirel kadar sorumluluk duygusu içindeydik, olanları bildiğimiz, devalüasyon gününü bildiğimiz halde yazmadık. Zam geleceğini de biliyorduk, çimentoya, demire, şekere, akaryakıta, DDY ve Denizyolları tarifelerine, Tekel maddelerine. O kadar biliyorduk ki ilanından önce DEMOKRAT'ta yazdı. Ama Sayın Arcayürek'in yine de hakkı var. Gazetecilerin en iyi haber alanı bile bilmiyordu ama, iş çevreleri biliyordu. Bir tek şu saptama devalüasyonun hazırlıklarının ne derece hukuka aykırı şekilde yapıldığını gösterir. Beğenilmeyen, bizim de beğenmediğimiz, Ecevit hükümeti bile geçmişte hazırlıklardaki bu dengesizliği gidermeye çalıştı ve işçi sendikaları temsilcilerini çağırıp fikirlerini aldı. Demirel buna bile şekil açısından olsun dikkat etmedi hiç. Tahtakale'nin, Şelefyan'ın, Zürih ve Cenevre bankerlerinin ve Perşembe Pazarındaki herkesin bildiği bir hazırlık çalışması tüm önlemleri oluşturdu. Bu böyle bilinen... kararların kaleme alınışı da Anayasaya aykırı Bir kez devalüasyon yapılıyor, tarımsal ürünleri dışarıya satana dolar 70 liradan ödeniyor. Sonra bu paranın bir kısmı ihraç edenin elinden alınıyor. Buna tarımsal ürünü ihraç edenin elinden alınan paraya siz ne ad verirseniz verin, bunun adı uluslararası ekonomi yazınında "ihracat vergisi" dir. Demirel TV'de yayınlanan basın toplantısında hesap kitap, bilimden çok söz etti. Ama uluslararası ticaret hukukunda adı ihracat vergisi olan bir "yüküm", adına süsler ve ekler takıldı, halktan gizledi. Bu yükümlülüğün adı bu hususta uzman kuruluş olan GATT'ta "ihracat vergisi"dir. Ama bu hükümet ve onun başı vergiyi isim değiştirerek önlem paketine koydu. Neden? Çünkü "vergi" diye adını koysaydı, meclislerden geçirmesi zorunluğu vardı. Bunu göze alamayan hükümet, bu vergiyi meclislerden kaçırdı.

Yineliyoruz: Tarımsal ürün dışsatımlarına konan yüküm düpedüz vergidir. Hükümete yakın ve bu konuyu en iyi bilen uzmanlar buna "vergi" demişlerdir. Banta geçmiş, broşürlere geçmiş ifadeleri vardır. Ve Demirel bu "vergi önlemini" meclislerden kaçırmıştır. Sıkışınca gölgesine sığındığı parlamentonun hakkına saygısı bu kadardır Sayın Demirel'in... Hukukun temel ilkelerine ve Anayasaya göre hiçbir kimse ve hiçbir kuruluş, "kaynağını Anayasadan almayan" yetkileri kullanamaz. (Anayasa Madde: 4). Demirel hükümeti böyle bir yetkiyi kullanarak, Anayasaya ters düşmüştür. Çünkü, "vergi resmi ve harçlar ve benzeri mali yükümler ancak kanunla konulur." (Anayasa Madde: 61 Fıkra: 2). Görülüyor ki Demirel hükümeti kaynağını Anayasadan almayan bir yetkiyle bir kısım dışsatıma vergi koymuştur. Bu vergilere muhatap olan kişiler, Danıştay'da bu kararın iptali için dava açabilirler, yürütmeyi durdurma kararı alabilirler.

Demirel hükümeti öte yandan, meclisleri de kandırmaya çalışmaktadır. Devalüasyon yapacağını bile bile, bütçelere eksik ödenek koymuştur. Bütçelere konan ödenekler dış borçlar için yetersizdir, yatırımlar için yetersizdir, taşıt alım ve işletme giderleri, taşıt işletme giderleri ödenekleri bu devalüasyon yetersiz kalmıştır. Ek harcamaları, devalüasyonun ortaya çıkaracağı ek giderleri bu hükü-

(Devamı 7. Sayfada)

KISA KISA

● İzmir'de, piyasada zeytinyağı darlığının had safhaya ulaştığı ve bazı korsan firmaların ayçiçek yağını, zeytinyağı diye piyasaya sürdüğü bildirildi.

Öte yandan, Ticaret Odası yetkilileri, bazı korsan firmaların ayçiçeğini zeytinyağı diye piyasaya sürdükleri yolunda şikâyetler olduğunu belirterek, "Odamıza yapılan başvuruları değerlendiriyoruz. Zeytinyağı darlığından yararlanan ve haksız kazanç sağlayan firmalarla mücadele edilecek, yasa dışı davranışta bulunanlar hakkında işlem yapılacaktır" denildi.

● Polonya Dış Ticaret Bakan Vekili Antony Karaş başkanlığındaki 12 kişilik ticaret heyeti 27 Ocakta Ankara'ya geldi. Türkiye–Polonya ticaret görüşmeleri de Ticaret Bakanlığında başladı.

Türkiye ile Polonya arasındaki ticari ve ekonomik ilişkileri artırmak amacıyla yapılan görüşmelerde, iki ülke arasındaki ticaret hacminin yükseltileceği bildirildi.

● Samsun'da kısa adı Karadeniz Birlik olan Karadeniz Yağlı Tohumları Tarım Satış Kooperatifleri Birliği Yönetim Kurulu Başkanı Arif Göbeceoğlu, ayçiçeğine bu yıl 25 lira fiyat uygulanmasını istedi.

Fiyatın en geç Şubat ayı sonuna kadar açıklanmasının Türkiye'nin yağ açığının kapatılmasında yararlı olacağını belirten Göbecioğlu, "Türkiye'nin yağ açığının kapatılması için üretimin artırılması zorunludur. Bu nedenle ayçiçeği ekim alanlarının çoğalması ve yeni sahalara ayçiçeği ekimi yapılması gerekmektedir. Bakanlar Kurulu, ayçiçeği destekleme alım fiyatlarını tatmin edici olarak bir an önce açıklamalıdır" dedi.

GAZİPAŞA'DAN

Tüm savcılar sözüm sizedir Ecevit'in yakasına yapışınız

Fikret OTYAM

Kerhen merhen, Demirel Hükümetini destekleyen partilerden birisinin yetkilisi, yakıt yokluğunu savunmak için, geçen iktidarın başı Ecevit'i ağır bir dille suçladıktan sonra "ecevit devleti altıyüz milyon dolar zarara sokmuştur" deyiverdi!.. Evet altıyüz milyon dolar zarara sokmuş Ecevit, fukara devleti!

TV'de yayınlanan bu korkunç "ifşaat"ı ertesi günü tüm gazetelerde aradım buraya aynen aktarmak için, ama bulamadım!.. Anlaşılan kimse ciddiye almamış ve antenlerden havaya savuşup gitmiş! Ama hayır, bunun peşini bırakmamak gerek. Devletin on lirasının bile hesabının sorulduğu, bu yüzden nice insanların mapus damlarına atıldığı ortada iken Ecevit'in 600 milyon dolar zararının hesabını Cumhuriyet'in savcıları muhakkak sormalı ve Ecevit'in mavi gömleğinin yakasına bir güzel yapışmalı, yetim hakkının on sentinin bile hesabını bir güzel sormalıdır. Sormazlarsa görevlerini kötüye kullanmış olmazlar mı, olurlar. İhbar onsekiz yada ondokuz ocak gecesi saat 20.00 haber bülteninde yayınlandı, işte bir de ip ucu kendilerine,,Karınca ezmez görünümlü, namus mücessem Ecevit de, demek ki bu fukara milletin 600 milyon dolarını çorçur etmiş ha!... Evet Cumhuriyet'in savcıları Ecevit'in mavi gömleğinin yakasına yapışmalı bunun hesabını sormalıdır. Bu iddiayı Devletin TV'sinden yayınlatacak kadar kendisinden emin parti yetkilisini de, gel arkadaş sen de getir belgelerini, yurtseverlik budur diyerek Ecevit'in yanına dikmelidir. İnsanın deli olacağı geliyor. Altıyüz milyon dolar bu, altıyüz milyon dolar dile kolay.

Biz de oturmuşuz baskı maskı yasalarından yakınıyoruz, CHP'liler neden kıpırdamıyor diye, meğer korkuları buymuş diyesim geliyor. Genel Başkanları fukara milletin 600 milyon dolarını çarçur etmiş de, bunun ezikliğinden baskı yasalarına, SİA anlaşmasına ses etmemişler, etmiyorlarmış! Baskı yasaları dedim de düştü aklıma, ülkenin kaç tane büyük, dişe dokunur kenti var? Yasalar, evet yasalar büyük kenttir uygulanır, küçük kenttir uygulanmaz diye bir ayrım yapmaz, ama on aydır bir küçük kentte yaşayan bir er kişi olarak şunu demek istiyorum, bu yasalar hele hele küçük kentler için bir cehennem azabı olacak, zaten bölüm bölüm bölünmüş ülkeyi zindana çevirecektir, kardeşi kardeşe daha da tam düşman edecektir taraflı yöneticiler, partizan yöneticiler ellerinde. Böylesine yetki yokken olup bitenlere bakınca yetkilenmiş görevlilerin neler yapabileceğini kestirmek insanın tüylerini diken diken ediyor!.

Evet, vurgulamak gerekir, ülkesini seven, ülkesinin bütünlüğünü seven tüm ilerici yurtseverler, demokratlar-yasalar içinde bu akıl almaz uygulama hazırlığına tüm güçleriyle karşı çıkmalıdır, başta parlamenterler, yani faşizme karşı olan paryamenterler gaflet, dalalet uykusundan uyanıp hatta evet hatta, kış uykusundan diyeceğim canım telaşlanmasınlar.

SAĞOLSUNLAR

Biraz kişisel bir şey ama, nideyim yazmadan edemeyeceğim, Ankara'dan Gazipaşa ilçesine yerleşince nice tanışımla, adlarını bilmediğim, yüzlerini görmediğim nice vefakar okurumla aramızda bir kopukluk oldu, yitirdik birbirimizi adressizlikten, otuz yıl onlarla haşir neşir olmuş bir kişi için bunun ne denli bir acı olduğunu çeken bilir diyeyim, ne var ki Demokrat'ta ilk yazım çıkanda ve adresimi yazanda bu dostluk, sevgi ağı, iletişimi yeniden pat diye kuruluverdi, artık posta kutusu boş değil, hergün yığınla mektup, gazete, dergi hele hele kitap dolduruyor o madeni küçük gözü, birnumarayı, bunun da nasıl bir kıvanç, nasıl bir yaşama kıvancı olduğunu evet, bunu da gören, yaşayan bilir diyeyim.

Uzun yıllar yitirdiğiniz bir sevdiğinizi, dostunuzu gören de nasıl dellenirsiniz, elbet yaşadınız. Posta kutusu açanda, yığınla basılılar arasında minicik bir basılı ilişti gözüme, hemen onu açtım, dosttan gelen selamdı, merhabaydı bu, Yeditepe Dergisi, yeniden yayına başlatılan Yeditepe Dergisi. Bir zamanlar iki satırlık bir yazımız çıksın diye uğraş verdiğimiz sonra yazarları çizerleri arasına girdiğimiz o canım Yeditepe Sanat Dergisi, kapandığında içimizin burkulduğu yüreğimize bir közün düştüğü, Böyle pat diye yeniden karşınızda görünce o uzun yıllar görmediğiniz, özlemi içinde olduğunuz bir dosta kavuşur gibi kavuşmak, şu ölümlü dünyada nasıl bir kıvanç veriverdi anlatması zor. Kültürsüzlüğün kültür sayıldığı, bakanlığının bile kurulduğu şu ortamda namuslu bir sanat, bir düşün dergisinin yeniden fışkırmasının kıvancıdır bu aynı zamanda.

DEMİREL

Şu dünya bir hoş oldu, nasıldı o türküdeki dizi, "Dünya bozuldu usta gönder yaradan" mıydı? Kıvançlar, üzüntüler artık kardeş oldu, Yeditepe'nin yeniden yaşamımıza girmesine sevinirken, Demirel düşüverdi aklıma. Bu demirel başka demirel, salt bir isim benzerliği. Demirel, Malatya'nın Kör Süleymanlı köyünde doğma, Isparta'nın İslamköy'ünde değil. Demirel köyünde okumuş, sonra hem çalışıp hem okumuş, büyük kentlerde grafiker olmuş, fotoğrafçı olmuş, devrimci, ilerici yurtsever bir demokrat.

Geceydi. Ankara'da Evren Galeride resimlerimizi asmış, on ayın namuslu ürünlerine bir kez daha bakmış ve ışıkları söndürüp Ankara'nın o korkunç soğuğuna bırakmıştık kendimizi. Balık almış, "Baba bu gece bırakmam, Tanrı ne verdiyse birlikte yiyeceğiz" demiş, kıramamıştım yorgunluğa karşın. O sıcacık aile yuvasında iki buçuk yaşındaki Hasan oğlanı tutup kucaklamıştım, karagözlü, fincan gözlü küçük kızlarını da. Kıvançla oturmuştuk sofraya, sonra kapı çalınmış idi, bir bayan başkomiser, iki sivil polis gelmiş idi, kibarca. Sonra sıkı sıkı giydirmiştik Demirel'i, İbrahim Demirel'i,

(Devamı 7. Sayfada)

Balıkesir'de gece soyulan bankadan 800 bin lira çalındı

– Kuyumcular Mahallesi'ndeki bir banka şubesine gece yarısı anahtar uydurarak giren kimliği belirsiz kişiler kasadaki 800 bin lirayı çaldılar. Soyguncuların bankadan para dışında tahvil, bono ve çek alıp almadıkları araştırılıyor.

SULUOVA'DA MERKEZ KARAKOLU BASILDI BİR BAŞKOMİSER ÖLDÜ

–Amasya'nın Suluova ilçesi Merkez Karakolu'na silahlı bir grup tarafından yapılan baskın sonucu Başkomiser Kemal Büyük, aldığı yaralar sonucu öldü. Olayla ilgili yörede geniş aramalar yapıldığı bildirildi.

SAKARYA'DA SLOGAN YAZDIKLARI İDDİA EDİLEN 3 KİŞİ YAKALANDI.

İstanbul-Ankara karayolunun Sakarya kesimine sol sloganlar yazdıkları öne sürülen 3 kişi gözaltına alındı.

TRABZON ÇAYKARA'DA BİR BAKKAL DÜKKANINDA DİNAMİT LOKUMLARI ELE GEÇTİ.

–Çaykara ilçesinde bir bakkal dükkanında yapılan aramada 18 dinamit lokumu, 3 av tüfeği ve 308 mermi ele geçirildiği bildirildi. Yetkililer dükkan sahibi Ali Kaya'nın arama sırasında dükkanda olmadığından yakalanamadığını söylediler.

ELAZIĞ'DA KUYUMCU SOYAN BİR KİŞİ ÇATIŞMA SONUCU YAKALANDI.

–Park Caddesi'ndeki bir kuyumcu dükkanını dün sabaha karşı soyarak 1,5 milyon liralık mücevheratı alan Mahmut Tekin adlı bir kişi güvenlik kuvvetleriyle girdiği silahlı çatışma sonucu yaralı olarak yakalandı.

İSTANBUL DOLAPDERE'DE AÇILAN ATEŞ SONUCU SAĞ GÖRÜŞLÜ BİR KİŞİ YARALANDI.

–Dolapdere'de bir bakkal dükkanında oturmakta olan sağ görüşlü Zeynel Yağmur silahlı 6 kişi tarafından vurularak yaralandı.

Küçükçekmece'de Belediye Zabıta Karakolu'na atılan patlayıcı madde çevrede hasara yolaçtı.

–Cağaloğlu'nda Nuruosmaniye Caddesi'nde İstanbul Reklam'ın karşısındaki bir binaya "TKP Kurucusu Mustafa Suphi ve 14 yoldaşımızı unutmadık. İGD" yazılı bir pankart asıldı. Olay yerine gelen güvenlik kuvvetleri pankartın ucundaki bomba sanılan paketin boş bir kutu olduğunu söylediler.

İZMİR'DE EGE ÜNİVERSİTESİ OLAYLARIYLA İLGİLİ 3 KİŞİ TUTUKLANDI.

–Ege Üniversitesi olaylarıyla ilgili olarak mahkemeye verilen 86 kişiden 3'ü tutuklandı.

–Çiğli Çimentepe Mahallesi Muhtarının bürosunun evinin ve bakkal dükkanının bulunduğu binanın önceki gece saat 02.00 sıralarında bombalandığı öğrenildi. Bombalama sonucunda AP'li muhtara ait binada büyük hasar meydana geldi. Patlama sırasında olay yerinden kaçan kişilerin "Muhtarı polisle işbirliği yaptığı için cezalandırdık" şeklinde bağırdıkları belirtildi.

–Gümüşpala semtinde sayıları 300'e yaklaşan bir grubun Gümüşpala Çamlık Yolunu trafiğe kapatarak 1 saat süreyle gösteri yaptığı bildirildi. Göstericiler aynı yere "Yaşasın Bornova Çimentepe Tariş Direnişimiz, Yaşasın Faşizme Karşı Direnişimiz-Devrimciler" yazılı bombalı pankartlar astılar. Olay yerine gelen güvenlik kuvvetlerinin pankartları indirmek için yolu 2 saat süreyle trafiğe kapattığı bildirildi.

ANKARA'DA BİR KİŞİ YARALANDI.

–Abidinpaşa su deposu yanında kimliği belirsiz kişilerin açtığı ateş sonucu Mehmet Ali Özdilek adlı bir kişi yaralandı. Yaralı Tıp Fakültesi Hastanesi'nde tedavi altına alındı.

KAYSERİ'DE BİR DOKTOR SİLAHLI SALDIRI SONUCU YARALANDI

–Kayseri Üniversitesi Hastanesi doktorlarından Mustafa Kemal Yavuz Emek Caddesi'nde uğradığı silahlı saldırı sonucu ağır yaralandı. Olaydan sonra Tıp Fakültesi'nde öğrenime 4 şubat sabahına kadar ara verildi.

BORÇKA'DA MEYDANA GELEN OLAYDA BİR KİŞİ ÖLDÜRÜLDÜ BİR KİŞİ DE YARALANDI

–Artvin'in Borçka ilçesinde meydana gelen olayda sağ görüşlü olduğu bildirilen Mustafa ve Kadir Tonyalı kimliği belirsiz kişilerin açtığı ateş sonucu yaralandılar. Yaralılardan Mustafa Tonyalı'nın olay yerinde öldüğü bildirildi. Hastane yetkilileri yaralı Kadir Tonyalı'nın durumunun iyiye gittiğini belirttiler.

ADANA'DA BOMBALAMA OLAYLARI SÜRÜYOR

–İstiklal Caddesindeki Tercüman tesislerinin bulunduğu binanın giriş kapısına konulan patlayıcı maddenin içeridekiler tarafından farkedilmesi üzerine olay yerine gelen güvenlik kuvvetleri bombayı tesirsiz hale getirdi. Bombanın kimler tarafından konulduğu araştırılıyor.

–Adana'da iki banka şubesine atılan patlayıcı maddeler çevrede hasar meydana getirdi, ölen ya da yaralanan olmadı.

–Haruniye'de karşıt görüşlü iki grup arasında çıkan çatışmada iki kişinin yaralandığı bildirildi. Olayla ilgili soruşturma sürüyor.

MERSİN'DE İKİ EVDE YAPILAN ARAMALARDA EVLERİNDE AFİŞ BULUNAN 2 KİŞİ TUTUKLANDI.

–Osmaniye Mahallesinde iki evde arama yapan güvenlik kuvvetlerinin çok sayıda afiş ve "yasak yayın" ele geçirildiği öne sürüldü. Ev sahibi 2 kişi de yollandıkları mahkemece tutuklandılar.

DİYARBAKIR'DA PARTİZAN YANLISI OLDUĞU ÖNE SÜRÜLEN 3 KİŞİ GÖZALTINA ALINDI

–Partizan yanlısı olduğu öne sürülen 3 kişi Diyarbakır'ın Fatihpaşa Mahallesinde yapılan aramada bir silahla yakalandı.

FATSA'DA ÇIKAN OLAYLARLA İLGİLİ OLDUĞU BİLDİRİLEN 3 KİŞİ TUTUKLANDI

–Bir süre önce Ordu'nun Fatsa ilçesinde bir kişinin yaralanmasıyla sonuçlanan olaydan sonra İlhan Özden, Muharrem Sevgi ve Osman Gezer ilk sorgularından sonra tutuklandılar. Öte yandan yine aynı olayla ilgisi olduğu bildirilen sağ görüşlü Ahmet Hoşgönül, Muzaffer Gezer, İbrahim Kavacı, Ahmet Gezer, Bahattin Gezer, Ekrem Kavacı ve Sami Gezer hakkında da gıyabi tutuklama kararı verildi.

ADANA'DA VAR BİR YILAN

Kadir KAPUAĞASI

Cevat Yurdakul'un anısına

Yurdakul, "Halkın sağlığı ile oynayan kimse, yakasına yapışmak bizim boynumuzun borcudur" diyordu

—2—

Kimi okurlara göre, buraya kadar yazdıklarımız "gerçek dışı" diye nitelenebilir. Denebilir ki bu bir "Senaryo"dur.

Doğrudur, "Senaryo" olduğu yazdıklarımızın. Ama düzmece değil anlatılanlar... Eğer bu satırların yazarı, örneğin Mali Şube'de çalışan bir polis olsaydı o günleri bundan farklı anlatmazdı.

Evet konuşmalar, görüşmeler daha değişik biçimlerde gerçekleşmiş olabilir...Doğrudur...
Ama bu önemli mi?

Önemli değil çünkü, şimdi Mahkeme Dosyası'ndan derlediğimiz ve yorumsuz olarak sunacağımız aşağıdaki veriler tümüyle gerçekleri yansıtmaktadır.

Hep birlikte okuyalım...

9 Ağustos 1979–17 Ağustos 1979 tarihleri arasında, Adana'da Tepebağ Mahallesinde bir mağazada, Kozan yolu üzerinde Adana Sanayi ve Ticaret A.Ş ye ait 1,2,3, no.lu depolarda (çırçır fabrikası) ve Savatlı'ya ait Karataş ilçesindeki çiftlik de toplam 21 milyon TL değerinde "Stoklanmış ilaç" ele geçirilmiştir. Çiftlik de ele geçen ilacın değeri 6 milyon TL.dır.

Stoklamanın ortaya çıkartılması Adana Emniyet Müdürlüğü Mali Şube ekibi mensubu polis memurları Mali Şube Müdür v. Cengiz Gök, komiser İbrahim Tepebaşı, Bahtiyar Pektaş, Fikret Acar ve arkadaşları tarafından yürütülen seri 'operasyonlar'la gerçekleştirilmiştir.

Tutanakda şirketin memuru Muhsin Erdal Gücaldı'nın imzası da bulunmaktadır.

Adana valisi Aydemir Ceylan'ın imzasını taşıyan 20.8.1979 günlü Vilayet resmi yazısında" ele geçirilen ilaçların, piyasada sıkıntısı çekilen ve son günlerde bulunmayan ilâçlar olduğu" belirtilmiştir.

Operasyonlarla ilgili tutanaklar ve resmi belgeler, Adana C. Savcılığına intikal ettirilmiş, C. Savcılığı Hz. 1979/9093 esas sayısında soruşturma sürdürülmüştür.

Adana 3. Sulh Ceza Mahkemesi, Hz. 979/9093 sayı ve 17.8.1979 tarihli kararıyla sanıklar Hikmet Şevki Savatlı ile Hüseyin Savatlı nın, gıyaben tutuklanmalarına karar vermiştir.

Tutuklama kararını veren yargıç: "Rasih Altıngilçe" dir.

Ele geçirilen ilaçlar üzerinde mahkeme kararıyla ve kanalıyla bilirkişi incelemesi yaptırılmıştır.

Ecz. Salim Atik, Ecz. Faruk Kardeşler, Ecz. Mustafa Türkmen'den oluşan üç kişilik bilirkişi kurulu düzenledikleri 7.9.1979 günlü raporunu 1 Sulh Ceza mahkemesine vermiş ve bu rapor da "..İlaçlar uygun olmayan depolama şartları yüzünden bozulmaya başlamıştır..... ..denilmekdir.

I. Sulh Ceza Mahkemesi Hz.979/9093 müt. karar no.1979/114 sayılı ve 10.9.1979 tarihli kararında "depolama şartları yüzünden bozulmaya başlayan 21 milyon TL lık ilacın".. şirkete teslimine ilişkin istemin reddiyle satılmasına karar vermiş ve Sağlık Müdürlüğü aracıyla piyasaya sürülmesine karar'" vermiştir.

Şirketin (Adana Ecza Deposu) vekilleri Av. Saadettin Tokbey, Av. Kayyum Menziletoğlu ve Av. Ali Ömeroğlu:" ilaçların Sağlık Müdürlüğü kanalı ile satılması ve piyasaya sürülmesi" kararına itiraz ederek, "şirkete teslim edilmesini' ve Sulh Ceza Mahkemesinin kararının kaldırılmasını, Adana I. Asliye Ceza Mahkemesi nezdinde istemişlerdir. I. Asliye Ceza Mahkemesi 14.9.1979 tarih ve müt. 979/105 sayılı kararı ile:" 13,5 milyon TL lık teminat mektubu karşılığında, ilaçların sanıklara veya vekillerine teslim edilmesine karar vererek, Sulh Ceza Mahkemesinin kararını kaldırmıştır.

Teslim kararını veren yargıç: Ali Kilisli'dir. C.Savcı Yrd. Yaşar Aslan. I. Asliye Ceza Mahkemesinin "' ilaçların teslimine ilişkin karar"ının kaldırılması için, Adana 2 Ağır Ceza Mahkemesinezdinde itiraz etmiştir.

Başkan Mustafa Aksoy, üye Tahir Ergun, üye Hürrem Kubalı'dan oluşan 2. Ağır Ceza Mahkemesi, C Savcı Yard. nın yaptığı olduğu CMUK nun 303 ncü maddesi hükmü gerekçe gösterilerek reddine karar vermiştir. 2. Ağır Ceza Mahkemesinin 1979/154 muh.979/39 karar sayılı ve 20.9.1979 tarihlidir.

CMUK nun Mad:303:'" itiraz üzerine verilen kararlar kesindir. Ancak, merci sanığın tutuklanmasına karar verirse, acele itiraz yoluna gidilebilir" hükmünü kıyasen uygulayan 2. Ağır Ceza Mahkemesi, C. Savcılığının itirazını reddetmiş ve I. Asliye Ceza Mahkemesinin verdiği kararı " KESİN" nitelikte kabul etmiştir.

Bu arada dosyaya: Bir kira sözleşmesi ibraz edilmiştir. Bu kira sözleşmesi "Kozan yolunda Adana Sanayi ve Ticaret A.Ş ye ait" 1,2 3. nolu depoların. 1.1.1979 dan 31.12.1979'a kadar bir yıllık dır. Yıllık kira bedeli 3.600 Tl. dır.Kiraya veren Adana Sanayi ve Ticaret A.Ş. kiracı ise Adana Ecza Deposudur.

Adana C.Savcılığı (C.Savcı Yrd. Yaşar Aslan) 8.10.1979 tarihli iddianame ile sanıklar Hikmet Savatlı, Hüseyin Savatlı, Mustafa Gündüz Aydın ve Muhittin Güçaldı, aleyhlerine "ilaç depolama, bildirim dışı ilaç stoklama yapmak" iddialarıyla TCK'nun 401 ve 64ncü maddeleri uyarınca cezalandırılmaları istemiyle, Asliye Ceza Mahkemesi'nde kamu davası açmıştır.

TCY'nın 401. maddesinde: "Bir kimse......hile kullanmakla et ekmek, odun, kömür gibi ammeye elzem olarak erzak ve eşyanın nedretine veya fiyatının artmasına sebep olursa bir seneden beş seneye kadar hapse ve yüz liradan beş yüz liraya kadar ağır cezayı nakdiyeye mahkum olur" denilmektedir.

Dava dosyası, Adana 4. Asliye Ceza Mahkemesi'nin 1979/1616 sayılı esasa kaydedilerek, duruşma günü 20.11.1979 olarak tensip edilmiştir. 15/10/1979 günlü tensip kararında "gıyabi tutuklamanın çabuklaştırılmasına" karar verilmiştir.

Adana 4. Asliye Ceza Mahkemesi 20.11.1979 günü yapılan duruşmaya gıyabi tutuklu sanıklar gelmişlerdir. Duruşma günü, sanıkların sorguları yapılmıştır. Sanıklar suçlamayı kabul etmemişlerdir. Gıyabi tutuklama kararından haberleri olmadığını beyan etmişlerdir. '......ilaçları koyacak yer olmadığından Çiftliğe koyduklarını....." belirtmişlerdir ifadelerinde. Bu arada sanık Hikmet Savatlı, "şirket işlerine katılmadığını, Hüseyin Savatlı'ya verdiği vekaletname ile Hüseyin Savatlı'nın işlemleri yaptığını da belirtmiştir.

4. Asliye Ceza Mahkemesi 20.11.1979 günlü kararında:

"... O tarihte Adana'da ilaç darlığının olup olmadığının, bu ilaçların Adana'da nedreti mevcut olup olmadığının vilayetden, sağlık müdürlüğünden, Adana Eczacılar Odası Başkanlığından sorulmasına.

Bilirkişi tetkiki ile mevcut ciro durumlarının saptanmasına, külliyetli sayılıp sayılmadığına (stok sayılıp sayılmadığına) ihtiyaçtan fazla olup olmadığının, bu ilaçların satın alınıp tarihi nazara alınarak, tesbit ettirilmesine.

Nedreti mevcut piyasada bulunmayan ilaçlardan olup olmadığının tespitine

Bilirkişilerin RESEN seçilmesine.

Ortak olup olmadıklarının ve şirketteki durumlarının tespitine.

Tanıkların celbine.

Sanıkların sorgusu yapılmış, sureti müdafaa ve dosya münderecatına ve belli ikametgah sahibi olmalarına göre, gıyabi tevkif müzakeresinin vicahiye çevrilmesine mahal olmadığına, serbest bırakılmalarına, gıyabi tevkif müzekkeresinin geri alınmasına, bu nedenlerle duruşmanın 30.1.1980 gününe ertelenmesine..." karar verilmiştir.

Kararı veren yargıç: "Ali Kilisli"dir. İddia makamında C. Savcı Yrd. Nazım Delibalta, bulunmaktadır.

* * *

Belge burada bitiyor. Şimdi soruyoruz, kim bu Hikmet Savatlı?.Rahmetli Cevat Yurdakul bu sorunun yanıtını vermiş-ti. Biz de şu andaki görevini söyleyelim: ÇUKOBİRLİK YÖNETİM KURULU BAŞKANI....Şu sıralarda, "Cibali" ve "Tariş" benzeri olayların yaratılmak istendiği "ÇUKOBİRLİK'in Yönetim Kurulu Başkanı.

NOT:
Bu davanın tanıkları olan Cengiz Gök, İbrahim Tepebaşı, Fikret Acar, Bahtiyar Pektaş ve arkadaşları polis memurlarıdır. Tanık polis memurları Adana Emniyet Müdürü Cevat Yurdakul'un cenaze töreni nedeniyle 2.10.1979 günü Sıkıyönetim'ce gözaltına alınmış ve 17.10.1979 günü tutuklanmışlardır.

YORUM YOK...

●TCK'NUN 401. MADDESİNDE: "BİR KİMSE.. HİLE KULLANMAKTA ET, EKMEK, ODUN, KÖMÜR GİBİ AMMEYE ELZEM OLARAK ERZAK VE EŞYANIN NEDRETİNE VEYA FİYATININ ARTMASINA SEBEP OLURSA BİR SENEDEN BEŞ SENEYE KADAR HAPSE VE YÜZ LİRADAN BEŞYÜZ LİRAYA KADAR AĞIR CEZAYA NAKDİYEYE MAHKUM OLUR" DENİLMEKTEDİR.

HALKIN İYİLİĞİ(!) İÇİN YAPILAN ZAMLAR'DAN SONRA ÇARŞI—PAZAR

ARAŞTIRMA: Neyyire ÖZKAN – Cengizhan GÜNGÖR

Yarım file ile eve gitmek hayal oldu

● ASGARİ ÜCRETLE ÇALIŞAN BİR EMEKÇİNİN GÜNLÜK KAZANCI, BİR KİLO ZEYTİN ALMAYA YETMİYOR

Paramızın değeri yüzde 70 devalüe edildü. Ardından "Zamlar Halkın iyiliği içindir" diye bir açıklama yapıldı. Yaşamak için zorunlu olan maddelerin fiyatlarını şöyle bir araştırdık. Halkımıza yapılan "iyilik"in derecesini ölçmek için. İşte yapılan "iyilik"in durumu

Kahvaltılık olarak aldığımız peynir'in toptan fiyatı 120, parekente fiyatı 160 lira. Yine vazgeçemediğimiz zeytin toptan 100 lira parekende 170 lira. Bir zamanla o fukara yemeği olan kuru fasulye toptan 60 lira, parakende 80 lira. Diğer kuru yiyecekler olan mercimek, pirinç, nohut, barbunya'nın fiyatları da elli liradan aşağı düşmüyor.

Pazar yerinde, o "ucuz" pazar fiyatlarına da baktık. Yeni zamlarla çok kişi meyva yemekten vazgeçmek zorunda kalacak. Elma, portakal, armut, muz, üzüm, kavun dizi dizi tezgahları dolduruyor. Üzerlerindeki rakamları görenler, tezgaha bakmadan yürüyor. Bir kilogram muz 120 lira. Bir işçinin bir günlük net kazancı ise 106,5 lira. Yani 1 gün çalışıp bir kilogram muz alınamıyor. Pazarcılar, her gün müşteri sayılarının azaldığından sözederek, yeni zamların alım gücünü daha da düşüreceğini söylediler.

Kasaplar da, vitrinlerine sadece bakabildiğimiz lüks mağazalar arasına girdi. Bir kilogram etin fiyatı 250 lirayken binlerce insan eti zaten alamıyordu. Şimdi 400 liradan kim yiyecek? Et yerine tavuk, balıkla aynı vitaminleri almaya çalışıyordu. Peki onların fiyatı ne? Bir yumurta 8 lira. Bir piliç ki, (O da bir kişiyi zor doyurur) 200 lira. Balık bollaştığında en ucuz gıda maddesiydi. Benzine gelen zam, onu da etkiledi. Hamsi bile 80 lira.

Şu anda bulunmayan sigara, çay, şeker de ortaya çıkınca da zor alınabilecek 1 kg şeker 40 lira. Karda kışta saatlerce kuyrukta bekleyerek alınabilen Tüp gaz 200 lira. Bekleyip alamamak da var. Bekleyenler, "hem zam yapıyorlar hem de ortada yok. Yoksa bu zamları da mı az buluyorlar. Alacakları bir canımız kaldı. Bu mu bize yaptıkları iyilik?" diyor.

Hammaddesi çok zor bulunan deterjan en fazla zam görecekl erden. Kendisiyle görüştüğümüz bir satıcı, deterjan'ın şimdi 120 liraya satılan büyük boyunun 200 lirayı bulacağını söyledi. Bir kalıp beyaz sabun da 20 liradan aşağı olmayacak.

Bunlar mutfak maddeleri. Ya giyeceği? Evimizin eşyasını ne yapacağız? Minicik bir bebek patiği bile 80 lira. Babası bir gün çalışacak, çocuğuna ancak bir patik alabilecek. Elektrikli ev eşyalarını kullanmaktan vazmı geçeceğiz? Bir buzdolabı 31.000 lira. Gelecek zamla 50 bin lirayı aşacak Televizyon seyretmeye de paydos! Eski fiyat 29 bin 500 lira. Yeni fiyatı da 50 bin.

Evimiz için zorunlu olan eşyaları da pek alamayacağız. Bir yatak odası en az 60 bin lira. Zam gelince herhalde 100 bin'i bulur...

Bu fiyatlar yükselirken öte yanda işçi ücretlerinin dondurulmasından dem vuruluyor. Satıcılar hiç iş yapılamadığından yakınırken, bu fiyatlarla ve bu maaşlarla alış verişin yapılabilmesi mümkün mü? Yukarda çok az bir bölümünü sıralayabildiğimiz zorunlu gereksinim maddelerinin, devalüasyonun henüz tümüyle yansımamış fiyatları bile çok yukarlarda. Hani eskiden, "biraz peynir biraz zeytin al da bir fukara yemeği yiyiverelim" denirdi ya, onu bile demekten yoksunuz artık. Çünkü kilogramı 170—200 lira olan zeytin ekmek de lüks yiyecekler arasına giriverdi.

Helva ekmek de öyle. Şimdilik günlük kazancımızın yarısını verip ekmek alabiliyoruz evlere. Yanına da yağı az sıcak bir çorba. Yeni bir devalüasyonla bunları da koyamayacağız soframıza. Yeni bir "İyilik" de o olacak!

İşte size yüzde 70 lik devalüasyon'un halkımıza yaptığı "iyilik"ler. Şimdi milyonlarca emekçi bu 'iyilik" lerin karşılığını nasıl ödeyeceğini düşünüyor. Evet, milyonlarca emekçi bu iyiliklerin karşılığını ödeyecek, hem de fazlasiyla.

Manavlarda en düşük fiyat 50 liradan başlıyor

ABD Basra Körfezi'nde denetimini perçinlemek peşinde

"Carter Doktrini" petrolün kontrolünü amaçlıyor

- **CARTER DOKTRİNİ, ABD'NİN, PETROLÜ KONTROL STRATEJİSİ İÇİNDE DAHA SERT ÖNLEMLER GETİRİLMESİNİ İÇERİYOR.**
- **BATILI BÜYÜK GAZETELERE GÖRE İRAN VE AFGANİSTAN BUNALIMI ABD'NİN DÜNYA ÇAPINDAKİ EGEMENLİĞİNİ SARSTI**

"Basra körfezine yapılacak müdahaleye ABD, gerekirse askeri müdahale de dahil olmak üzere tepki gösterecektir,"diyen Carter;

DIŞ HABERLER SERVİSİ

Batı burjuvazisinin kontrol ettiği basın organları dahi son günlerde, Carter Doktrini'nin özünün açığa çıktığını itiraf ediyor. Financial Times'in 25 ocak tarihli sayısında çıkan "Carter Doktrini" Petrolün Kontrolünü Amaçlar' başlıklı yazıda, Carter in Kongre'de yaptığı konuşmadan alıntılar yapılarak, İran ve Afganistan bunalımının ABD'nin dünya çapındaki egemenliğini nasıl sarstığı konu ediliyor.

Yazıda ayrıca Orta–Doğu nun bir petrol bölgesi olmasının, ABD'nin petrol politikasını etkilediği söyleniyor. Carter'in "Basra Körfezi ne yapılacak herhangi bir dış müdahale, ABD'nin hayati önem taşıyan çıkarlarına yapılmış bir müdahele olarak ele alınacaktır" şeklindeki konuşması, ABD'nin bu konudaki hassasiyetine bir kanıt olarak gösteriliyor.

Aslında, ABD'nin Sovyetler le olan ilişkilerinin soğuk bir evreye girmiş olması, Afganistan sorunu, İran sorunu, SALT görüşmelerinin askıya alınması gibi olguların çerçevesinde ele alındığında, Carter in 'son yılların en sert konuşması" olarak nitelenen Kongre konuşması, ABD'nin petrol politikası konusunda yeni bir hassasiyetinin söz konusu olmadığını, olsa olsa bu hassasiyet in son koşullar karşısında yeni bir biçime büründüğünü gösterir.

Basra'ya yapılacak herhangi bir müdahaleye ABD gerekirse askeri kuvvet de dahil olmak üzere, tepki gösterecektir" diyen Carter'in, yine de SALT görüşmelerini sürdürmek istediği, bu konuda "Nükleer bir savaşı engellemek, her şeyden önce ABD ve SSCB'nin görevidir' dediği kaydediliyor.

Kongre'ye sunduğu raporda ABD'nin SSCB ile olan otuzbeş yıllık ilişkileri döneminde, ortak anlaşmalar, karşılıklı rekabet ve kutuplaşma dönemlerinin yaşandığını anlatan Başkan Carter'in, Sovyetler in Afganistan'a müdahalesini II Dünya savaşından bu yana, 'atılan en radikal ve saldırgan adım" olarak nitelendirdiği bildiriliyor. Yazıda ayrıca, "dünya petrol üretiminin üçte ikisini gerçekleştiren Basra Körfezi'nin" Sovyet etkinliği tehlikesiyle karşı karşıya kalması, ABD için kaygı verici olarak nitelenirken, Beyaz Saray yetkililerinin yaptığı bir açıklamaya da yer veriliyor. Beyaz Saray'ın yaptığı açıklama şöyle. 'ABD, Basra Körfezi ve yöresini Sovyet tehdidinden korumak için her türlü yolu deneyerek, savunmaya hazırdır."

Bu açıklamadaki en can alıcı nokta, 1970'lerin başlarındaki 'Nixon Doktrini'nin geçerliliğini yitirdiğinin açıkça gözlenebilmesidir. Bu strateji gereğince, ABD, bölgenin korunmasının yerel güçlerce sağlanması doğrultusunda bir politika izliyordu. Oysa Şah'ın Jandarmalık görevini yitirmesiyle, ABD bölgedeki kontrolünü yitiriyordu. Ancak Beyaz Saray'ın yaptığı açıklamada, bölgenin coğrafi sınırları çiziliyor. Kongre ise bu sınırların açıklanmasını istiyor. Bu sınırlar Afrika Boynuzu'ndan Hint Yarımadası'na kadar olan bölgeyi mi, yoksa yalnızca Basra Körfezi'ndeki petrol yataklarını içine alan daha dar bir alanı mı kapsadığı merak konusu.

İkinci noktanın ise, "savunma için işbirliği anlaşmalarının" çerçevesinin, Kongre için oldukça belirsiz bir görünüm kaydetmesidir. Bilindiği gibi ABD bu belirsiz coğrafi bölgedeki çeşitli rejimleri anti–Komünist bir platformda biraraya getirebilmek için çerçeveyi geniş ve muğlak tutmak eğilimindedir. Çünkü bu bölgedeki rejimler, çeşitlilik arzetmektedir.

Pakistan konusunda ise, ABD Başkanı 1959 anlaşmasının tekrarını istemekte olduğunu açıkladı. Anlaşma metni " Komünist saldırı" ya karşı işbirliği ve ortak savunma konusunu içeriyor. Böylece Hindistan ın bu konuda endişelenmesi de engellenmiş oluyor.

DÜNYA GÖZÜYLE

Barış Derneğinin çağrısı

Türkkaya ATAÖV

Barış felsefesi tarihsel bir iyimserlikten kaynaklanır. Ancak, barış, içinde bulunduğu çelişkiler yönünden asla bir teslimiyet değil, emperyalizme karşı savaşımın bir parçasıdır. Dünyanın bugünkü durumunda yalnız bloklar arası sürtüşmeler açısından değil, bloklar içi kaynaşmalar, hatta sosyalist ülkelerin kendi aralarındaki bazı güçlükler ve çelişkiler olmasına karşın, geniş cepheli bir barış programının başarılı olacağına inanmak zorundayız.

Çünkü emperyalizmin bir aracı olan soğuk ya da sıcak savaş ortamının karşıtı olan barış düşüncesi, farklı sistemlerle yönetilseler bile bütün dünya halklarında vardır. Bu kavramlar, bizim halkımıza da iyice anlatıldığında, ülkemizde de kesin tercihin emperyalizmin taktikleri olan soğuk ya da sıcak savaşa karşı yapılacağına kuşkumuz yoktur. Hele bugünkü dünya koşullarınca akılcılığa dayanan, barıştan başka seçenek yoktur.

Barışın geleceği açısından kaygıların bütün dünyada bir kez daha duyulduğu bugünlerde, yeryüzünün irili ufaklı birçok kentlerinde birçok insan bir araya gelerek, 1950'lerin savaş psikozuna dönmeye karşı önlemlerde birleşiyorlar. Tüm kıtalarda emperyalizmin yararlanacağı savaş kışkırtıcılığına karşı bir dünya halkları birliği oluşuyor. Türkiye'deki Barış Derneği de, geçtiğimiz 26–27 Ocakta aynı amaçla bir özel oturum düzenledi. Dünya barışı adına duyulan genel kaygılara ek olarak, Türkiye açısından önemli olan bir nokta emperyalizmin, birçok kollarıyla, ülkemizi, ağır ekonomik bunalımlardan da yararlanarak, dar bir kıskaç içine alıyor olması ve yeni pazarlıklara konu etmesidir. Amerika'nın Türkiye ile böyle bir ortamda imzaladığı yeni Savunma ve İşbirliği Anlaşması, ülkenin güvenlik yönünden yabancı bir devlete bağımlılığını bir kat daha perçinlerken, ekonomik ve mali birtakım yeni bağlar da oluşturuluyor. Bu durumda, emekçi halk üstünde yoğun baskıları olan egemen güçler, soğuk savaş ortamından yararlanmayı umarken, Türkiyeli yurtseverlerin ve barışçı güçlerin bu oluşumlara karşı sürekli bir kitle savaşımını örgütlemek isteyecekleri açıktır. Türkiye'de bugün olan da budur.

Önce, konuya soğuk savaş kışkırtıcılarının konumu açısından bakalım. İkinci Cihan Savaşını izleyen ve soğuk savaş ortamının doruğunda olduğu dönemde, bu kışkırtıcılığı yapanların asıl büyük hedefleri gerçekleşmemiş, yani ne dünya sosyalizmi geriletilebilmiş ne sermayeci dünyanın çelişkileri çözülebilmiş, ne de ulusal kurtuluş akımları durdurulmuştu. Uluslararası sermaye Amerika'da Mc Carthy rüzgârının estirilmesi, Afrika'da Portekiz sömürgeciliğinin ömrünün uzatılması ya da Türkiye gibi ülkelerin kıskaca alınmaları gibi hedeflerine ulaşmışsa da, asıl büyük amaçlarını o dönemin koşullarında bile elde edememiştir. Emperyalizme karşı olan dünyanın bugün çok daha güçlü olduğu düşünülürse, bizim de içine itilmek istendiğimiz ortamın hiç de gerçekçi olmadığı anlaşılır. Aynı biçimde "karşı-devrimciliğin' ihracı denemeleri geri tepeceği gibi, "devrim ithali"nin de, sosyalist öğretide yeri yoktur.

Bugünkü sertleşen hava, çatışma olasılığını akılcı bir tepkiyle karşılama yollarını kısmen örttüğü için tehlikelidir. Oysa, tarihsel gelişim insanlığa yalnız güvenliği değil, hammadde ve çevre sorunları gibi konuları bile barışçı yoldan çözmeyi emrediyor. Her sürtüşmede iki blokun bütün güçleriyle karşı karşıya gelmelerine katkıda bulunmanın ne dünyaya yararı vardır, ne bize. "Afganistan'ın kaybı" sözleri içinde asıl kendimizi kaybetmenin anlamı da yok! Bağımsız ve bağlantısız Afganistan birinin "sahipliğinde"miydi ki?! Bu ülke de kendi geleceğine ergeç egemen olacaktır. Hiçbir kuvvet tarihsel gelişimin yansız yasalarını ne durdurabilir, ne de diyalektik oluşumu yok sayarcasına hızlandırabilir.

Konuyu bu yasaların dışında "çözümleme" çabası soğuk savaşın belirsizlikleri içine yuvarlanmaktır. Soğuk savaş ortamının geri gelmesi ise, bize benzeyen ülkeler için tehditler, baskılar ve tehlikeler demektir. Barış Derneğinin bu toplantısında bu kaygıların birçoğu ön plana çıkmış, ülkemizin, bir savaş sahnesi olma pahasına, emperyalizmle yeni pazarlıklara itildiği, ancak böylesine çabayı boş çıkaracak güçlerin, Türkiye'de de, dünyada da varlığı ve etkinliği vurgulanmıştır.

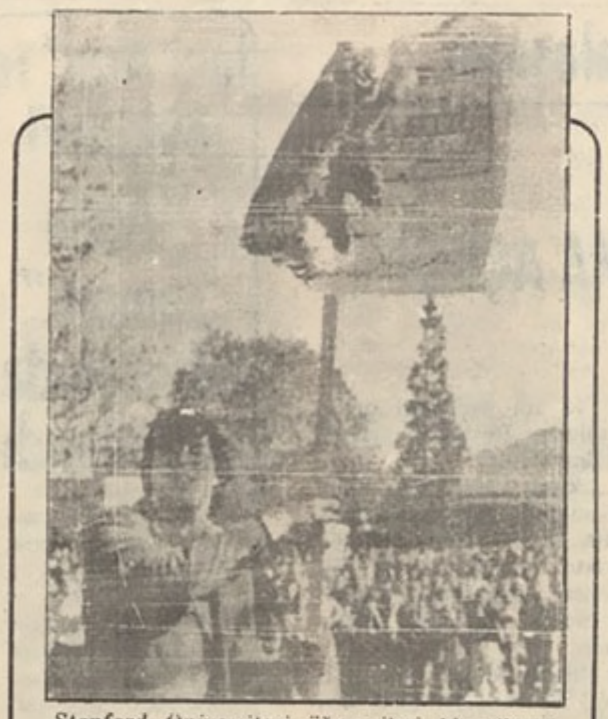

Stanford Üniversitesi öğrencileri bir gösteri düzenleyerek zorunlu askerlik için yapılan hazırlıkları protesto ettiler.

ABD'de zorunlu askerliğe ilişkin yasa tasarısı tepkiyle karşılandı

ZORUNLU ASKERLİK UYGULAMASI "OLUMSUZ BİR GERİYE DÖNÜŞ" OLARAK NİTELENİRKEN, ASKERLİK YAŞI OLARAK 18–26 YAŞLARI UYGUN GÖRÜLDÜ.

DIŞ HABERLER SERVİSİ

Orta Doğu'da siyasal ortamın gerginleşmesiyle birlikte, Başkan Carter tarafından sunulan zorunlu askerliğe ilişkin tasarımlar, Amerikan kamuoyunda yoğun protestolarla karşılaşıyor. Carter'in tasarımlarını gerçekleştirmek için Kongrenin parasal olanakları sağlamasını beklediği bildiriliyor.

Beyaz Saray Basın Sekreteri Jody Powell, yaptığı açıklamada, tasarı üzerinde aylardan beri süren çalışmalar sonucu ana hatların belirlendiğini, ancak diğer uzmanların da katkıları ya da düzeltme istemleriyle farklı boyutlar kazanabileceğini söyledi.

Bugünlerde ABD'de üzerinde en çok konuşulan konulardan biri olan zorunlu askerliğe dönüşün, İnsan Haklarını Koruma, öğrenci ve kadın dernekleri tarafından "olumsuz bir geriye dönüş" olarak nitelendirildiği bildiriliyor. Bazı parlamenterler de, Başkanın bu konudaki planlarını kınıyorlar.

Carter'in planı uyarınca önümüzdeki günlerde kimlik ve adres saptaması gibi işlemlere girişilecek. Askerlik yaşı için de 18–26 yaşları uygun görülüyor.

Yetkililer, bu iş için 10 milyonluk bir ödeneğe gerek duyulduğunu; bu sağlandığında yasanın işlerlik kazanması için koşulların büyük ölçüde hazır olacağını belirtiyorlar.

Amerikan kadın derneklerinden biri, "Kadınlar teröre her zaman daha fazla karşı çıkmışlardır. Onları askere alsanız bile, savaşın vahşetlerine seyirci kalmalarını bekleyemezsiniz. Cins ve ırk ayrımı düşüncesini kadınlar arasına yerleştiremezsiniz" dedi.

DEVLETİN SİLAHLANDIRDIĞI FAŞİSTLER TARAFINDAN

Guatemala'da bir sol hareketin lideri öldürüldü

- **YURDUMUZDAKİ FAŞİSTLER GİBİ, MANO (ULUSAL ANTİ–KOMÜNİST HAREKET BİRLİĞİ) ÖLÜM LİSTELERİ HAZIRLIYOR.**

GUATEMALA CITY, (AP)

Guatemala'daki sol hareketin liderlerinden, Ruben Abraham Ixcamparic'in, 24 Ocakta Guatemala'nın başkenti Guatemala'da, şehrin göbeğinde vurularak öldürüldüğü polis tarafından açıklandı.

Birleşik Devrimci Cephe Siyasi Bürosunun Birinci Sekreteri olan, 49 yaşındaki avukatın, arabasına binen iki kişi tarafından çıkmaya zorlandığı, daha sonra aynı saldırganlar tarafından üzerine iki el ateş edilerek öldürüldüğü bildirildi. Görgü tanıklarının ifadesine göre, saldırganlar daha sonra Ixcamparic'in arabasına binerek olay yerinden kolaylıkla uzaklaştılar.

Guatemala'da MANO Ulusal Anti-Komünist Hareket Birliği adındaki faşist örgüt, devlet tarafından silahlandırılmakta ve tıpkı yurdumuzdaki faşistler gibi ölüm listeleri hazırlayarak, devrimcilere, aydınlara, kızılderililere ve halka saldırılar düzenlemektedirler.

3. Uluslararası Sınai Kalkınma Konferansı sürüyor

YENİ DELHİ

Hindistan'ın başkenti Yeni Delhi'de çalışmalarını sürdüren UNİDO-Uluslararası Sınai Kalkınma Örgütü Üçüncü Genel Konferansına 114 ülke ve 56 örgütün katıldığı bildirildi.

Konferansın ikinci gününde ilk sözü alan Bangladeş Cumhurbaşkanı Rahman, gelişmiş ülkelerden, "gelişmekte olanlara" gerekli kaynak transferinin yapılabilmesi için uluslararası topluluğun siyasal iradesini kullanmasının zorunlu olduğunu vurguladı.

Avrupa Ekonomik Topluluğu adına söz alan İtalya temsilcisi, özel kesim kanalıyla gerçekleştirilebilecek işbirliği biçimlerine "özel önem" verilmesini isteyerek, "gelişmekte olan ülkelerin" yatırım için "elverişli koşulları" hazırlamaları gerektiğini belirtti.

Konferansta söz alan çeşitli ülke temsilcileri, sanayileşmiş ülkelerden istediklerini şöyle sıraladılar:

"Yoğun mali yardım ve kaynak transferi, sınai kapasitelerin ve teknolojik olanakların, en etkin olarak kullanımının sağlanabilmesi, teknoloji transferinin hızlandırılması, geri bıraktırılmış ülkelerde üretilen imalat sanayi ürünlerinin tüm dünya pazarlarında herhangi bir engelle karşılaşmadan pazarlanabilmesinin sağlanması."

İspanyol ve İtalyan Komünist partileri Avrupa Komünizminin sorunlarını tartışıyorlar

DIŞ HABERLER SERVİSİ

İtalya Komünist Partisi Lideri Berlinguer ile görüşmek için Roma'ya gelen İspanya Komünist Partisi Başkanı Carillo, Sovyetler'in Afganistan'a müdahalesini "şiddetle" kınadıklarını belirtti. Carillo, "Devrimler ihraç edilemezler" dedi. "Eğer komünistler, Afganistan'daki Sovyet müdahalesini mahkum etmezlerse, ABD emperyalizmini mahkum edecek gücü bulamazlar" diyen Carillo, "Üçüncü Dünya Savaşı en iyimser varsayımla insanlığı taş devrine geri götürür" şeklinde konuştu.

Berlinguer ile strateji görüşmelerine başlayan İspanya Komünist Partisi liderinin asıl amacının, ortak bir strateji uygulamak ve gerginleşen Doğu–Batı ilişkilerinin kendi ülkelerindeki pozisyonları etkilemesini asgari düzeye indirmek olduğu açıklandı.

Moskova Olimpiyatlarına da değinen Carillo, "Bizler parti olarak, Olimpiyatlara katılınması gerektiği kanısındayız. Amerika'nın Olimpiyatları boykot kararına uymak, dünya barışını tehlikeye sokar" dedi.

İspanya'nın iç sorunları üzerine görüşlerini açıklayan İs. KP Başkanı, özerklik isteyen BASK örgütünün giriştiği eylemleri "çılgınlık" olarak nitelendirdi. Sakarov davasını da kınayan Carillo, "Tito'nun sağlık durumunun bozulması, Doğu ve Batının iki apayrı blok olması sürecine katkıda bulunur" dedi.

Avrupa komünizminin gelecekteki stratejisinin ayrıntılarının Carillo ve Berlinguer tarafından tartışılması bekleniyor.

POLİTİKA CİDDİ BİR İŞTİR

CHP'nin Meclis'te çoğunluğu sağlama taktikleri

TAKTİK BİR...

CHP genel sekreter yardımcısı Altan Öymen, CHP'nin hükümette iken mecliste çoğunluğu nasıl sağladığı konusundaki taktiklerini açıkladı.

Altan Öymen mecliste bir grup gazeteci ile sohbet ederken meclise devam konusundaki ilk taktiklerini şöyle belirtti

"Efendim biz iktidarken, önce bakanlarımızın birleşime gelmesini sağlardık. Baktık bakan gelmiyor hemen evine bir telefon edip eşine bakanın nerede olduğunu sorardık. Hanımı genellikle bakanın mecliste olduğunu söylerdi, ancak ertesi gün telefon etkisini gösterir bakan bey meclisten ayrılmazdı."

TAKTİK İKİ...

ÖYMEN konuşmasını sürdürerek ikinci taktikler'ni de söyledi;

"Efendim bu taktiğimiz eşlerine meraklı bakanlar üzerinde çok olumlu etki yapardı. Özellikle gece oturumlarında bakanlarımız bize haber vermeden kesinlikle meclisi terk edemezdi; Malum insan gece meclisten ayrılır ve eve gitmediğini de biz eşlerine söylersek tehlike büyük olur.

TAKTİK ÜÇ..

CHP GENEL SEKRETER YARDIMCISI konuşmasında izledikleri üçüncü taktiği de anlattı.. Öymen'in konuşmasına devam edelim:

"Efendim bizim izlediğimiz bir başka takdik de bakanlarımızın özel kalem müdürlerini meclise getirerek bir odaya yerleştirmek idi. Böylece milletvekillerimizi de kontrol edebiliyorduk. Nasıl mı? bakın şimdi milletvekili seçmeninin işini takip için bakanlık bakanlık dolaşır. Biz bakanı meclise getirip özel kalem müdürünü de meclise yerleştirince milletvekillerimizde bakanla görüşmek için meclisten ayrılmak zorunda kalamazdı. Ayrıca bu konuyu bahane edenlerde ortadan kalktı. Milletvekili bakanla mecliste görüştü. Bakan yoksa özel kalemi not aldı. ve işler tıkırında yürüdü.."

Öymen'in strateji üzerine konuşmasını da bir başka gün öğrenmek dileğiyle konuşmayı burada kesiyoruz.

Kemal BALCI

Meclis'te açılan paket

Meclisin yeterli çalışmadığından yakınan bir köşe yazarı şöyle diyor:

"Bir taraftan ülke en buhranlı dönemini yaşıyor diye feryat edeceksiniz, sonra sıra size gelince toplam ayda iki gün çalışacaksınız. Bu olmaz!"

Aşağıdaki konuşmalar TBMM gündeminden alınmıştır

Başkanvekili İsmail Hakkı Yıldırım Sayın Ahmet Buldanlı Türkiye'deki ahlak dejenerasyonu hakkında konuşacak (CHP sıralarından "Aaaaaa..." sesleri.)

Ahmet Buldanlı (AP Muğla)– Sayın başkan, konuşmanın başlığını söyler söylemez bazı zevat-ı kiramın rahatsız olduğu anlaşılıyor...(Gülüşmeler..) Türkiye'de son zamanlarda adına 'artist", "sanatkar' adı verilen bir takım insanların Türkiye'deki namus, iffet ve ahlak unsurunu ayaklar altına almak için bazı gayretler içine girdikleri görülmektedir. Bir gazedenin 10 sayfası, baştan başa kadın kılığında bir erkeğe ait idi.. Adı erkek, ama kendi kadın. Hem de dekolte bir kadın. Yani piyasada ben de güzelim diyecek kadınlardan da güzel bir kadın. (Gülüşmeler...) Bu kadının beleziği ayakkabısı elbisesi cem'an yekün 20 Milyon lira.

Zeki Eroğlu (CHP İstanbul) · Satalım da mazot alalım...

Buldanlı Şimdi resmini göstersem ayıp olacak... (Salondan "göster. göster..." sesleri)

Buldanlı (...) Ha... şimdi Maliye Bakanına ihbarda bulunuyorum. Bu 20 milyonluk mücevherat taşıyan kadının....

Adliye Vekilini, görev yapmayan polis Jandarma için İçişleri Bakanını ve vergi almayan maliye vekilini göreve daved ediyorum. Saygılar sunarım. (CHP sıralarından alkışlar ve bravo sesleri,..)

Şimdi... Kim demiş parlemento çalışmıyor diye...

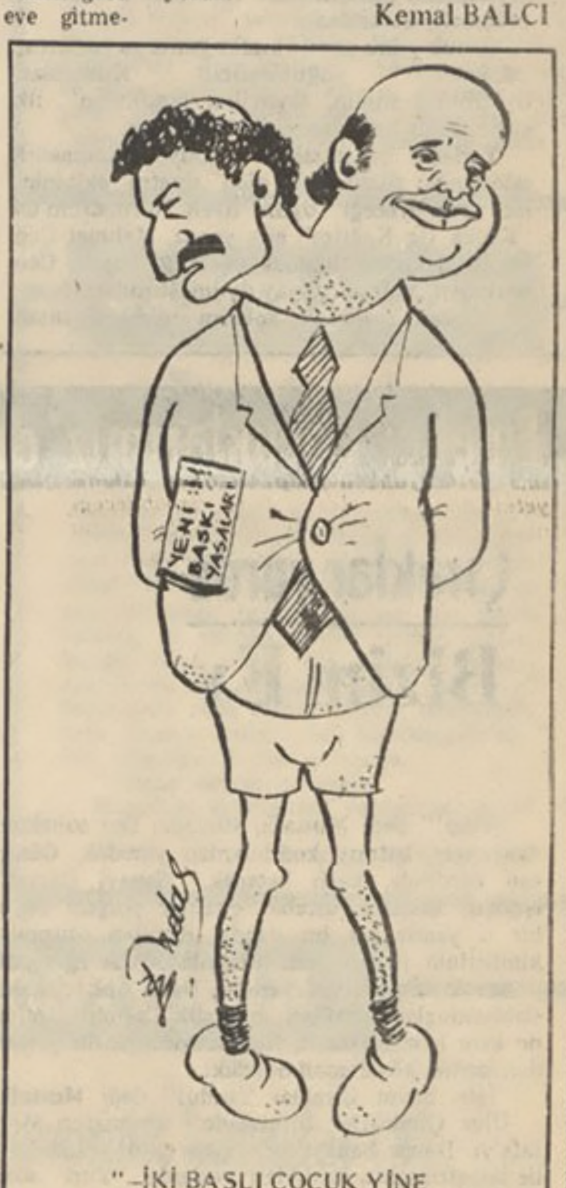

"–İKİ BAŞLI ÇOCUK YİNE SINIFTA KALDI..!"

Her yer dümdüz

Alıntımız 32 kısım tekmili birdendir:

"Ben devletin geri geldiğine ne zaman inanırım bilirmisiniz. (Mesela) TRT'yı ka-pat-tım!.... Gavur eziyetine ve vatandaşı idareye düşman eden bu rezil yönetime paydos!..

Tariş'e 2 yılda 4 bin silahlı adam dahamı alınmış? KİT'lere toptan 80 bin militan mı sokulmuş?

Tamamını ka-pat-tım! Devlet parasıyla devleti yıkma işine paydos."

Breh..Breh.. İşte anayasa babayasa ancak böyle dümdüz edilir.. Kapattığın yerlerin önemi yok nasılsa.. Gideceğin yere koşarak git,

Çadırlarda yaşa, aç kal. susuz kal ama ne olur şu "militanlardan ' kurtaralım güzel vatanı..

Üstüne bir de soğuk limonata içeri ..

Çivileme

İşadamı değil, işini bilir adam

–Vehbi Koç ücretlerin dondurulmasını istiyormuş.–

Abe ihtiyar kurt..Zavallı emekçilerin bu kış kıyamette dondurulması yetmiyormuş gibi birde ücretlerinimi donduracaksın?

Önerin gerçekleşmeyecek, donacak olanda ücretler değil, o ağızdan dökülen sözlerin olacaktır...

Vural AHI

TÜRK'çesi

DÖRTLÜK

Dün: 'Yaktın bizi karoğlan '
Bugün "Yaktın bizi Süliman"
Yana yana, çıkacaksınız aydınlığa
"Kimdir? Niyedir "anladığınız zaman

Şavku G. TÜRK

Yazarlar üzerinde baskılar yoğunlaşıyor

"SONSUZ YARIM GÜN" VE YAZARI HAKKINDA SORUŞTURMA AÇILDI

Son sıralarda, tüm Türkiye'deki baskılara koşut olarak yazar ve sanatçılar üzerindeki baskılar da arttı.

Kitapları nedeniyle, Nihat Behram'ın iki yıl hapse mahkum edilmesinden sonra, yazar Rıza Zelyut'un son kitabı "Sonsuz Yarım Gün" için de İstanbul Cumhuriyet Savcılığı tarafından soruşturma açıldı.

Ord. Prof. Dr. Sulhi Dönmezer'in bu kitap ve yazarıyla ilgili olarak düzenlediği bilirkişi raporunda şunlar söyleniyor:

"....Kitabın arka sayfasında açıkça belirtildiği üzere kitap 1972 yıllarında Kızıldere'de cereyan eden olaylarda zabıta ve ordu kuvvetleriyle çarpışırken ölen kişilerin hatıralarını yüceltmek onları övmek, işledikleri fiillerin yüceltilmesi suretiyle adı geçenleri ebedileştirmek amacıyla yazılmış bir destan niteliğindedir"

".... Kitapta bunların yaptıkları eylem, amaçları yüceltilmekte ve adı geçenleri öldürmüş bulunan Devlet Güçleri de küçültülmektedir"

".... kitap tümüyle kanunun cürüm saydığı fiilleri övmekte, Devletin Askeri Kuvvetlerini küçültmekte ve ayrıca bu tür hareketleri taklide diğer kişileri teşvik edici mahiyette bulunmaktadır.

Bu itibarla kitap, TCK 311, 312 ve 159. maddeleri ihlal edici nitelikte görülmüştür"...

Bu konuda bilgisine başvurduğumuz yazar Rıza Zelyut; bu uygulamanın emekçi halkımız ve tüm aydınlar üzerindeki baskının bir parçası olduğunu söyleyerek bu baskıları kınadığını bildirdi.

İnci Aral'ın öyküleri "Ağda Zamanı" adı altında yayınlandı

1977'den bu yana Türk Dili, Varlık, Dönemeç, Soyut, Türkiye Yazıları ve Sesimiz gibi dergiler ile yurt dışında Irak'ta öyküleri yayınlanmış olan İnci Aral'ın ilk kitabı 'Ağda Zamanı" çıktı. Gazi Eğitim Enstitüsü mezunu olarak öğretmenlik yapmakta olan İnci Aral(1944) kadının bunalımı, ezilmişliği ve başkaldırışını, duygusallığa kaçmayan kadınsı bir duyarlık, sağlam bir Türkçe ve şiirli bir dille sunuyor. "Ağda Zamanı"nda yer alan 17 öyküsü toplumun alışılmamış yalnızlığından kesitler veriyor.

Sanat devrim içindir

Erdal ÇAKIROĞLU

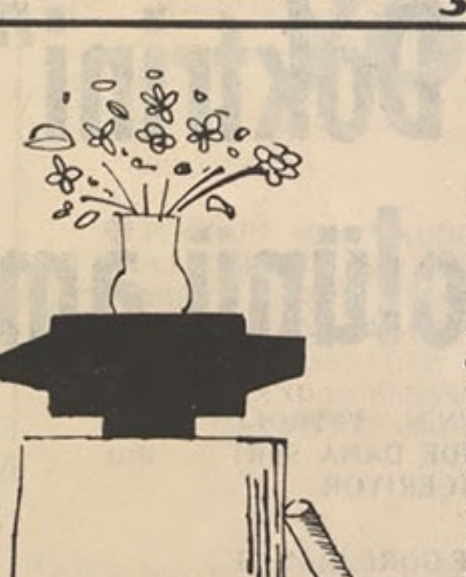

Sanat üzerine bir çok şey söylendi burjuva basınında. Tanınmış birkaç gazete ya da derginin köşelerini kapmış olantanınmış bir kaç piyasa yazarı, tartıştı durdular "sanat" sözcüğünü(!)

Ancak, kendilerini halkın dili, sesi sanan, yükselen tepkilere, ya da onlarınkine uymayan görüşlere ambargo koyan, bırakın yayınlanmasını, yazı işlerine dek uzanmasına bile olanak tanımayan bu çok önemli(!) yazarlarımızın polemiklerinden, daha sanatın ne olduğunu kavramış değiliz. Kendileri belki göremezler —çünkü buna gerek duymazlar— ama, öylesine eften püften tartışmalar yürütüyorlar ki, şu sanatın ne menem şey olduğunu bayağı merak eder olduk. Bu ayakları havada, kafası kalemşörlerin darbeleri altında ezik-büzük olan "sanat" nasıl bir şeydir, dedik. Yenilir mi, içilir mi?

"—Sanat, sanat içindir, azizim!...."

"—Yanılıyorsun. Sanat toplum içindir, mirim!..."

"—Hayır, üstadım. Sanat, insan ruhunun derinliklerinden yükselen bir sestir. Toplumla falan hiç bir ilgisi yotur!" .... falan...

İşte hep bu kısır polemiklerle işgal edildi gazete ve dergi sayfaları. Kendilerinin dışında olanlara yaşama hakkı bile tanımadılar. Susturdular...

Oysa, sanatı da, diğer tüm üst yapı kurumlarını da toplumsal çalkantılardan ayrı olarak düşünebilir miyiz? Yani sınıfsal temelinden koparabilir miyiz?

Siz, beyler!... Köylünün aranjman, sosyete züppelerinin de halk türküsü söylediklerine tanık oldunuz mu hiç? Ya da Nedim'le Pir Sultan'ın aynı dili konuştuklarını savunabilir misiniz?

Sanat, insanın doğa ile, insanın toplum ile (sınıflı toplumlarda ise emek sermaye) çelişkisinin doğurduğu bir tepkinin ifadesidir. Yani olaylardan etkilenen insanoğlunun duygu ve düşüncelerinin yansımasıdır bir bakıma.

Tarihi de çok eskidir sanatın. Taa insanlığın varoluşuyla birlikte başlar sanat da. Önce, insan ile doğa arasındaki çelişki egemendir. Doğa ile dişe diş bir mücadele yürüten insanoğlu, duygularını çiziktirmeye başlar mağara duvarlarına. Sonra, üretim araçlarının özel mülkiyete geçmesiyle birlikte, sınıflar doğuverir. Ve mağara duvarlarını süsleyen hayvan vb. figürlerinin yerini savaş sahneleri, ya da kralların resimleri ve söylevleri almaya başlar. Derken... diğer üst yapı kurumlarıyla birlikte sanat da iki dalda yaşamını sürdürmeye başlar.

Biri, egemen sınıfların hizmetinde olan köleci-feodal-burjuva sanatı. Diğeri de halkın bağrında yeşerip gelişen, taa kölelerden günümüze dek bütün tazeliğiyle süregelen HALK SANATI.

Yaa, işte böyle beyler. Tartışılması, açımlanması gereken de budur işte. Var mısınız bunu tartışmaya? Kaldı ki, sanat da ne sanat içindir, ne de bağrında bütün sınıfları barındıran toplum içindir. Bırakalım bu yuvarlak lafları. Biz diyoruz ki, SANAT HALK İÇİNDİR, DEVRİM İÇİNDİR!...

İstanbul bir çocuk tiyatrosuna kavuşuyor

TİYATRONUN AMACI
DÜNYAYI, DÜNYANIN İYİ KÖTÜ YANLARINI
ZENGİNLİĞİ YOKSULLUĞU KISACA
"GERÇEK DÜNYAYI" ÇOCUKLARA VEREBİLMEYİ TAŞIYOR.

Adı çocuklar tarafından konulacak "Çocuk Tiyatrosu", çocuklara, "Daha iyi bir yaşam istemeyi ve onu elde etmek için çaba göstermeleri gerektiğini öğretmek; eğitimi, görsel kavramlarla pekiştirmek" amacı ile kuruldu ve çalışmalarına başladı.

Çocuk yılını geride bıraktığımız şu günlerde, çalışmaları yoğunlaştıran Kurucular, tiyatronun adının, seyircileri tarafından, ilk gösterisinde belirleneceğini bildirdiler.

Yerleşik çalışmalarını Türkiye Sinematek salonunda sürdürecek olan tiyatro ekibinin, ilk sergileyeceği oyun Sven Wernström'ün "Küçük Üç Kağıtçı" adlı yapıtı. Mehmet Çağ ve Erdal Öz'ün dilimize çevirdiği yapıtı, Can Berkmen, Nefrin Tokyay oyunlaştırdılar.

"Çocuk, sanatsal anlatım içindeki insan tavırları aracılığıyla dünyayı öğrenir, yetişkin kişilerin tavırlarıyla bunları karşılaştırırsa, eğitsel yararlar getirir" diyen "Çocuk Tiyatrosu" Kurucuları çocuklara vermeyi amaçladıkları ögeleri şöyle belirlediler:

"Dünyanın güzelliğinden, bu güzelliği acımasızca oburca ele geçirenlerin, sömürenlerin, acımasızlığından, insanların iyiliğinden, bencilliğinden; savaşın korkunçluğundan... Yani; dünyayı, dünyanın iyi kötü yanlarını, "parlak" idealleri ve bu ideallerin çöküşünü, zenginliği, yoksulluğu; adaleti ve ikiyüzlülüğü kısacası "Gerçek Dünyayı" öğretmek. Böylece çocuk, gerçeklere karşı etkin bir kişisel tavır alır. Dünyayı gerçekleriyle öğrenen çocuk, hak ve gerçekler dünyasına kavuşmak özlemi yaratır kendinde"

Devlet Tiyatrosu'nda atamalar sürüyor

Can Gürzap görevden alındı

Devlet Tiyatrosu'na Cüneyt Gökçer'in atanmasından sonra bu sanat kurumundaki huzursuzluk giderek artmaya başlamış ve Devlet Tiyatrosu yönetimi alt-üst edilmiştir.

Cüneyt Gökçer ilk olarak İstanbul Devlet Tiyatrosu müdürü Can Gürzap'ı görevden almış yerine Raik Alnıaçık'ı atamıştır. Alnıaçık İstanbul'da göreve başlamıştır.

Öte yandan daha önce Cüneyt Gökçer'le çalışmayı reddettikleri için Devlet Tiyatrosu'ndan ayrılan Bursa Ahmet Vefik paşa Tiyatrosu müdürü Ziya Demirel ile İzmir Devlet Tiyatrosu Müdürü Suat Taşer'in de bugünlerde görevlerinden alınacakları öğrenilmiştir.

Bilindiği gibi bu iki yönetici Cüneyt Gökçer'in CHP hükümeti tarafından görevden alınarak Ergin Orbey'in atanması üstüne göreve çağrılmışlar ve görevi kabul etmişlerdi.

Öte yandan Devlet Tiyatrosu'nun seyirci sayısı son günlerde birden bire düşmüştür.

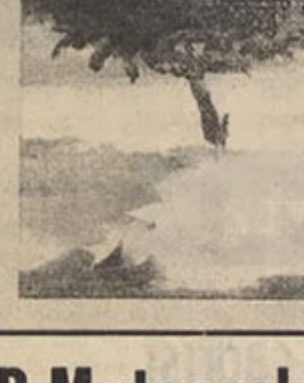

Nuran ve Nermin Pura resim sergisi açıyor

Nuran Pura ve Nermin Pura, 12. birleşik resim sergilerini, 2 Şubatta Moda Güzel Sanatlar Galerisinde açacaklar.

Nuran ve Nermin Pura'nın açacakları sergi, 29 Şubat'a kadar devam edecek. Ayrıca Yaşar Yeniceli'nin açtığı 12. kişisel resim sergisi, Moda Cumalı Galeride 2 Şubatta sona erecek.

Sanatçının "İstanbul'dan Görüntüler" adını verdiği 12. kişisel resim sergisinde, 36 yağlıboya tablosu yer alıyor.

Emekçi Çocuklarımız'dan öyküler

Dursun Akçam

Çıraklar yurdu

Bizim Ev

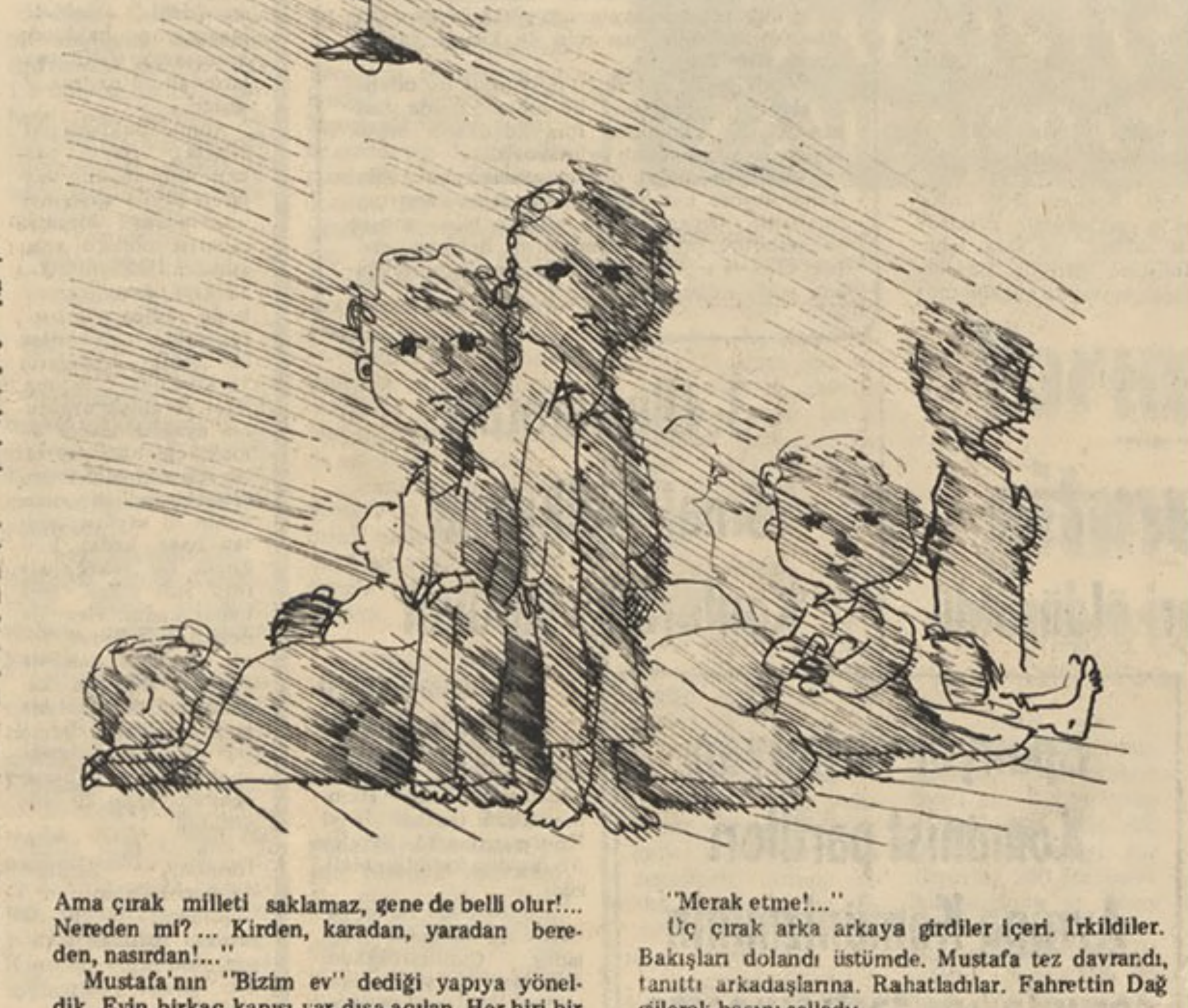

"Yürü!" dedi Mustafa, yürüdük. Dar sokaklardan, yere batmış kondulardan yürüdük. Güneş can derdinde, battı batacak. "Sanayi Çarşısı" işçileri, kalfalar, ustalar, çıraklar yorgun argın, bir o yanda bir bu yanda. Kimileri oturmuş, kimilerinin yolları daha bitmemiş. Ağır ağır gidiyorlar konakladıkları yerlere. Daha çok çıraklar doldurmuşlar sokakları, buruşuk "zemin" üstünde kara kara noktalar, virgüller örneği. Bir yerlerden saptık, köşelerden döndük:

"İşte bizim Çıraklar Yurdu!" dedi Mustafa.

Ulus Çırak-Der Şubesinde tanımıştım Mustafa'yı. Demir Sanayi'de oturan çırak arkadaşları ile tanıştıracaktı, kaldıkları yerlerde. "Yurt" sözü Mustafa'nın yakıştırmasıydı. Gerçekte ne bir yurt vardı, ne de bir pansiyon! Çıraklar beşer, altışar paylaşmışlardı gecekonduların sağlıksız odalarını. Kireci akmış, sıvası dökülmüş, çatısı bel vermiş bu kondularda "aile" oturamazdı, çıraklardan gayri kimse oturamazdı! İç içe, kimileri karşılıklı gecekondular kümesine "Çıraklar Yurdu" diyordu Mustafa.

"Patronla çırak, efendi ile uşak yalnız işyerinde, yalnız sokakta, çarşıda pazarda ayrılmaz, yalnız giyimde kuşamda, sosyal ilişkilerde ayrılmaz. En büyük ayrım kaldıkları yerlerde, yani evlerde somut olarak belli olur! Çankaya'nın bir lüks apartmanını gözönüne getir, bir de aha bu konduların dış görünüşünü ve de içerdeki odalarını!... Bir gökdelen yapı ile bostan kulübesi arasında nasıl bir ayrım varsa patronla çırak arasında da o ayrım vardır..."

Mustafa daha başka örnekler de verdi. Toplumdaki çelişkilerin bilincinde olan bir çıraktı Mustafa, o yüzden de pek barındırmamışlardı patronlar onu:

"Köle ile çırağın farkı yok!... Yahu biz de insanız dedim, Anayasa, insan hakları dedim kovuldum. Sosyal güvence, sigorta, sendika dedim, dövüldüm! Bu yüzden dikiş tutturamadım bir yerde! Son iş yerinde sekiz ay çalıştım, günde 12-13 saat çalıştım. Haftalığım 300'den yukarı çıkmadı. Dedim öyle de aç, böyle de... Hiç olmazsa onurumu çiğnetmem... Senin anlayacağın şimdi işsizim. Artık çırak olmak istemiyorum. Yaşım 18. Bir başka yerde iş arayacağım, inşaat işçiliği falan..."

Çıraklar içeri girmemişlerdi. Kimileri duvara yan vermiş, kimileri toprağa çömelmişlerdi kıpırtısız. Başı elleri arasında düşünenler, yorgun bakışlarla geleni geçeni izleyenler, tartışanlar, söyleşenler... Sözde dinleniyorlardı! Oysa işten yeni dönmüşlerdi. Elleri, yüzleri gene kara, yıkanmamışlardı. Üstleri başları gene paçavra, değişmemişlerdi.

"Rahat bir ev var mı? ..." diye başladı Mustafa, "Su var mı su, sabun var mı, banyo var mı? ... Ya değişik urba, çamaşır? ... İşyerinde, bayramda, seyranda hep ayrı urbalar. Ol sebepten çırak milleti nerede olsa belli olur. Bazılarının yedek ceketi, pantolonu olur, bazılarının gömleği... Ama çırak milleti saklamaz, gene de belli olur!... Nereden mi? ... Kirden, karadan, yaradan bereden, nasırdan!..."

Mustafa'nın "Bizim ev" dediği yapıya yöneldik. Evin birkaç kapısı var dışa açılan. Her biri bir "ev"in girişi! Cüzzamlı bir hasta gibi. Pencereler trahomlu gözler....

İçeri girdik. Loş bir oda. Tabanda kilime benzer bir sergi, aşınmış, kirlenmiş, rengi yitik. Ne koltuk, ne sergi, sehpa!... Kıyıda iki ayaklı bir masa, bir eski sandalye. "Ev"in tüm mobilyası bundan ibaret. Soğuk mu soğuk. Dışarısı daha sıcak. Ellerim üşüdü evin içinde, bahar gününde. Ve günde 10 saat çalışan çırakların barınağı. Mutfak neredeydi? Ne yiyecekti bu çocuklar? ... Ya tuvalet, lavabo? ...

Arkadaşları daha dönmemişlerdi işten. Bazıları da dışarda.... Mustafa ellerini üfleyerek döndü ortada. Bilemiyordu ne yapacağını? ...

"Kusura bakma hocam, çay yapamayacağım. Tüpümüz biteli bir hafta oldu. Yenisini alamadık. Parası dert değil, denkleştirirdi arkadaşlarımız. Lakin piyasada tüp-gaz yok!..."

"Sobayı erken kaldırmışsınız Mustafa!..."

"Kurmadık ki kaldıralım hocam! Biz sobasız baharladık bu kış!..."

"Nasıl ısınırdınız? ...."

"Yatağa girerdik ilk akşamdan..."

"Her gece mi öyle? ..."

"Evet, her gece... Yorgun insan neyi beklesin? .. Soba yok, radyo yok, televizyon yok!... Sabahleyin erken kalkmak var!..."

"Elektrik? ..."

Tavandaki ampule baktı, gülümsedi:

"Kaçak kullanırız!" Ekledi, "Eğer yazarsan!..."

"Merak etme!..."

Üç çırak arka arkaya girdiler içeri. İrkildiler. Bakışları dolandı üstümde. Mustafa tez davrandı, tanıttı arkadaşlarına. Rahatladılar. Fahrettin Dağ gülerek başını salladı:

"Belediye tahsildarı sanmıştık!..." dedi, "onlar kestiler elektriğimizi ama evel Allah!..."

"Bu odada kaç kişi kalırsınız? ..."

"Sekiz, dokuz kişi... Bazı geceler on kişi, on iki kişi!..."

Anlayamamıştım?

"Temelli kalan sekiz kişi... Ötekiler seyyar!.."

"Ne demek yani? ..."

"Hemşehrimiz çıraklar var. Bazılarının evleri yoktur. Nerede yer bulurlarsa orada sabahlarlar..."

"Başka odanız? ..."

Sustu, ensesini kaşıdı Mustafa. İkircikliydi. Başını öne eğdi:

"Var bir odamız daha... Ama aldırma..."

"Neden aldırmayacak mışım? ..."

"Orası oda sayılmaz..."

Yalvar yakar açtırdım köşedeki odanın kapısını. Küçük bir mahzen. Çul çaput, yastık, mitil karmakarışık.... Hemen kapadı Mustafa:

"Anlarsın işte, bizim yatakhanemiz!..."

"Hepiniz burada mı? ..."

"İsteyen yorganını alır, öbür odada yatar. Ama orası soğuk olur. Biz bu küçük odayı soluğumuzla ısıtırız!..."

"Elinizi nerede yıkarsınız? ..."

"Boş ver sularımız akmıyor!"

Mustafa bilinçli çırak demiştik. Çırak-Der'in üyesi. Gene de özel yaşamındaki bazı çıplak gerçeklerin bilinmesini istemiyor! "Anlarsın işte!..." demekle yetiniyor!

TMMOB Meteoroloji Mühendisleri Odası Afiş Yarışması düzenlendi

23 Mart 1980 Dünya Meteoroloji Günü ve ülkemizde yalnızca İTÜ de sürdürülen Meteoroloji mühendisliği eğitiminin 25. yılı nedeniyle GÜNÜN ÖNEMİNİ içeren bir afiş yarışması düzenlenmiştir. Meteoroloji Mühendisleri Odası İstanbul Şubesi tarafından düzenlenen kutlama programı içeriğinde yer alan yarışma tüm yüksek öğrenim öğrencilerine açık tutulmuş olup eserler en geç 29 Şubat 1980 cuma akşamına kadar "Piyerloti Cad. Saka İşhanı No: 10 Çemberlitaş/İst" adresine elden teslim edilmesi gerekiyor.

Prof. Dr.Muzaffer Dalmaz, Yük.Müh. Bayram Kılıç, Yük.Mimar Göktuğ Vensürel, Karikatürist Erdoğan Bozok, Görsel Sanatçılar Derneğinden bir üye ve Meteoroloji Müh. Orhan Şen'den oluşan Seçici Kurul, eserleri değerlendirip ilk beş eseri ödüllendirecektir.

Yetkililer eserlerin 50x70 cm boyutunda olmasını isterlerken kullanılacak malzemeyi serbest bıraktıklarını söylemişlerdir. Ayrıca açık oturum, film gösterisinin de yer aldığı kutlama programı çerçevesinde bir sergi açılacağı ve yarışmaya katılan bütün eserlerin de sergileneceği belirtilmiştir.

İstanbul'da bugün

TİYATRO:

Kenterler Tiyatrosu / Birlik Sahnesi 141-142'den İnsan Manzaraları/Oynayan Meral Taygun yöneten Vasıf Öngören - Saat: 18.30'da

SERGİLER:

Tiglat Nişantaş: Ramiz Aydın Resim Sergisi
Maçka Sanat Galerisi: Utku Varlık - Mehmet Güleryüz - Gürkan Çoşkun - İslimyeli Balkan Naci

MÜZİK:

Avusturya Başkonsolosluğu Kültür Ofisi Saat 19.00'da Celal AKADLAR Obua Nükte Uğurel Piyano Oda Müziği konseri.

SİNEMA:

TÜRKİYE SİNEMATEKİ - "Mavi Kuş" - Oyn: Elizabeth Taylor, Ava Gardner, Jane Fonda - Saat: 19.00

HAVASS
yayınları
ÖZEL KİTAPLAR DİZİSİ 003
SOVYETLER BİRLİĞİ'NDE
İSLAM
Abdullah Vakhabov
Türkçesi: Sibel Özbudun
Fiyatı: 40 liradır
ÖDEMELİ İSTEYİNİZ
HAVASS
yayınları
P.K.55 Teşvikiye-İst Tel: 46 13 19
Kitapevlerine %25 indirimlidir.
PTT Giderleri Yayınevimiz tarafından karşılanır
Demokrat 362

ABeCe yayınları ÇOCUK EĞİTİCİ - ÖĞRETİCİ DİZİSİ

1- ŞİŞGÖBEK AMCA / B.YASEMİN
2- YER ALTINDA KIRMIZI İĞNE / Sıti SULTAN
3- DEDEM ÇIRA BABAM KANDİL / Emel Emin ATILGAN
4- AÇIKLAMALI ATASÖZLERİ / Ahmet KÖKLÜGİLLER
5- NEYDİK NE OLDUK / Memet TÜRKKAN
6- ANITLARIN ÖYKÜSÜ / Adnan ÖZYALÇINER

Nuruosmaniye cad.34/103
Cağaloğlu - İSTANBUL
Demokrat 364

ABeCe yayınları ÇOCUK MASALLARI DİZİSİ

1- DÜNYAYA MASALLAR / Işıl ÖZGENTÜRK
2- ARMUTLU TARLA / BAŞARAN
3- BOYALI IRMAK / M.BAŞARAN
4- ÖZGÜRLÜK PERİSİ / Eren YEL
5- DEHAK / Ebubekir PAMUKÇU
6- ŞARKICI YAVRU KARGA / Svetoslav MİNKOV
7- KÜÇÜK AYININ BAŞINA GELENLER / Georgi AVGARSKİ
8- ALTIN İBİKLİ HOROZ / A.TOLSTOY

Nuruosmaniye cad.34/103
Cağaloğlu - İSTANBUL
Demokrat 363

MSP

(Baştarafı 1. Sayfada)

metlerin değer vermediklerinin anlaşıldığını kaydederek kanunun yürürlükten kaldırılmasında zorunluluk görüldüğünü ifade etti.

Battal'ın bu konudaki kanun teklifi benimsenirse 1567 sayılı kanun hükümlerinin ihlali ile ortaya çıkan bütün davalar ortadan kalkacak, mahkumiyetler düşecektir.

YORUM

(Baştarafı 1. Sayfada)

bilir misiniz? Bu kararların halkın çıkarına olduğunu kabul edebilecek bir tek aklı başında insan bulabilir misiniz?

Bırakın vatandaşları, meclisteki milletvekillerinin çoğunluğu da devalüasyon ve zam kararlarına karşı olduklarını söylemektedirler. O halde, bu kararlar niçin alınmaktadır ve kimlerin isteğiyle alınmaktadır?

O halde halkın "kendi yönetimini kendisinin belirleme hakkına sahip olması" demek olan demokrasi üstüne atılan onca nutuklar nerde kalmıştır?

Bu noktada bir soru daha sorulmalıdır:

Halkın büyük çoğunluğunun karşı olduğu bu kararların alınmasına kim karar vermektedir? Ecevit geliyor aynı şeyler, o gidiyor Demirel geliyor gene aynı şeyler. O halde bu işlere başka birileri karar veriyor! Değilse, halkın tamamen karşı olduğu, milletvekillerinin çoğunlukla karşı olduğu bilinen bu işlere kim ya da kimler karar vermektedir? Daha açıkçası bu ülkeyi kimler ve ne biçimde yönetmektedirler?

İşin gerçeğine bakılacak olursa bu soruların karşılığı bugün artık çoktan bir giz olmaktan çıkmıştır.

Azıcık da olsa politika ile ilgilenen herkes bilmektedir ki, IMF tarafından dayatılan bu "önlemler paketi" çoktan gündemdeydi. İçindeki devalüasyon ve zamlar da kimsenin "meçhul"ü değildi. Ta seçimler öncesinden bu konular açık seçik biliniyor ve söyleniyordu. Seçimlerden sonra da IMF doğrultusunda devalüasyon ve zam kararlarının alınacağını, bu kararların uygulama alanına konulmasında baskıların yoğunlaştırılacağı her fırsatta açıklanıyordu.

Dahası, bu oyunun oyuncuları bugün daha açıkca oynamaya başlamışlardır. Tekelci sermayenin sözcüleri, muhtıralar veriyor., işveren sözcüleri, "görüşlerimize tercüman olunmuştur" diye açıklamalar yapıyor, başbakanlık müsteşarlığına büyük tekellerin resmi temsilcisi durumunda olan bir zat (Turgut Özal) getiriliyor ve onun IMF doğrultusunda hazırladığı "önlem paketi" AP milletvekillerinin bile haberi olmadan halkın sırtına saplanıyor...

Bir yanda yasasıyla —yasasızıyla alabildiğine baskılar, aramalar-taramalar, işten atmalar, bir yandan da, bir avuç insana bir gecede milyarlar kazandıran ve halkı perişan eden devalüasyonlar ve zam furyaları..

Bir de yeni bir toplu sözleşme dönemine hazırlanan işçilerin durumu var ortada.

Milyonlarca işçi, her gün artan hayat pahalılığı karşısında eski durumlarını koruma (Yeni haklar da ne kelime) savaşına hazırlanırken, son uygulamalar ile, yeni toplu sözleşmelerde elde edeceklerinin kat kat fazlası ellerinden alınmış durumdadır. Yani işverenler, ilerde vereceklerinin bir kaç mislisini şimdiden peşinen geri almışlardır.

Ve biz önümüzdeki günlerde, işverenlerin şimdi aldıklarının onda birini geri verirken ya da "vatan millet ve demokrasinin selameti açısından" grevler yasaklanır, halkın, gelirini artırmak için verilecek mücadelelere karşı "etkin operasyonlar" düzenlenirken "Vatanı milleti ve demokrasiyi kurtarmak" nutukları dinlemeye hazırlanmaktayız.

Aslında herşey açıkta oynanmaktadır. Merak edilen konu, halkın bütün bu oyunlara, baskı ve zulme ne zamana kadar dayanabileceğidir.

•••

ALTIN FİYATLARI

Cumhuriyet	10.000—10.200
Reşat	Muamelesiz
Hamit	"
Aziz	"
İngiliz (Kral)	"
Fransız Lira	"
24 Ayar Külçe (gr) . .	1500-1550

Üretimin

(Baştarafı 1. Sayfada)

sal tekliflerine ekleyeceğinin açıklanması üzerine "bunlar devalüasyondan sonra ilk reaksiyonlarıdır" dedi.

Uzlaştırma Kurulu toplantılarına katılacaklarını bildiren Karakoyunlu, "Sendikaların işverenlere karşı güç ve eylem birliği yapacakları" yolundaki bir soruya ise şu yanıtı verdi.

"Bu sendikaların sorumluluk anlayışına bağlıdır. Ülkemizin çok ciddi bir krizden geçtiği bilinmektedir. Hızlı enflasyon artışı vardır. Buna karşı gerekli tedbirlerin alınmasına başlanmıştır. Sayın Başbakan tedbirlerinin nedenlerini dün akşam televizyonda da açıklamıştır. Ana sıkıntı üretim azlığıdır. Üretimin artırılması gereği vardır. Üretimin artırılması gereği varken nedeni ne olursa olsun, zaten düşük olan üretimin grevler yoluyla daha da düşürülmesi ne derece ülke yararınadır. Bunu ilgililerin takdirine bırakıyorum. Amacımız artan bir üretimi sağlamaktır. Bunun gerçekleşmesi sendikaların ekonomiyi kurtarmaları anlayışına bağlıdır. Temennimiz grevsiz toplu sözleşme yapmaktır.

Normal yol toplu sözleşme ile anlaşmaya varabilmektir. Biz bu umudu halen taşıyoruz."

İslâm

(Baştarafı 1. Sayfada)

konferansta kabul ettikleri karar tasarısı Mısır—İsrail barış anlaşmasının imzalanması üzerine Mısır'a karşı kabul edilen karar tasarısındaki hükümlerden daha sert yaptırımlar taşıyor.

Kabul edilen karar tasarısı şöyle:

"Sovyet müdahalesi, uluslararası tüm anlaşmaların ve kuralların çiğnenmesidir. Aynı zamanda dünyada ve bölgedeki güvenlik ve barış için büyük bir tehlikedir."

Yeni ithalat

(Baştarafı 1. Sayfada)

listesine alınan 91 çeşit mal yeniden 1 sayılı listeye alındı. Bu arada tahsisli ithal malları listesinde sanayi ve ithalatçı kotalarıyla ilgili artırımlar gerçekleştirildi.

Yeni ithalat rejiminde bir başka değişiklik ise, fob esasına göre döviz tahsisi yolunun, bu yıl cif ve of şekilli ödemeler için de tanınmış olmasıdır.

Ticaret Bakanlığı'na, tahsisli ithal malları listesinden yapılacak bazı malların ithalatını geçici ve devamlı olarak durdurabilme olanağı tanınan yeni rejimde, özel sektör sanayi acil kotası 1500 dolardan 3000 dolara yükseltildi. Ayrıca, ülke ya da firma değişikliği olduğunda 20 günde gümrüklerden çekme işleminin ayrı bir izne gerek kalmadan yapılabilmesine olanak tanındı.

Ecevit

(Baştarafı 1. Sayfada)

dığı sürece uygulanamayacağını belirtti. Ecevit önceki günkü konuşmasında Güney Amerika modeli getirilmek istediği sözlerinin dün bazı yazarlarca doğrulanmak istendiğini kaydetti ve şöyle devam etti:

"Bazı yazarların yazıları okunduğu vakit benim teşhisimin ve kaygımın hiç de abartılmış olmadığı bizzat o kalemlerin yazdıklarından görülebilecektir.

Güney Amerika'dan esinlenmiş modele göre seçilmiş bir giysinin Türk toplum yapısına ve Türk siyasal yapısına uymayacağı ve son derece büyük sorunlara, gerilimlere yol açacağı açıktır.

Kaldı ki böyle bir model demokrasi yok edilmedikçe uygulanamaz. Artık kartlar açıktır. Tehlike gözler önündedir. İşçi kuruluşları da bu tehlikenin farkına bilincine zamanında varsınlar ve ona göre demokratik hukuk devleti kuralları içinde tavırlarını alsınlar. Yoksa bu gibi tertiplerin tezgahlanması belli bir aşamaya vardıktan sonra alınacak tavırlar yararsız olabilir. İş işten geçmiş olabilir."

İki eğilimin, iki niyetin, iki modelin bu açıdan birbirine çok uygun olduğunu vurgulayan Ecevit daha sonra şöyle konuştu:

"Şimdi o ekonomik modele uygun bir dış politika, dış ilişkiler modeline geçilirken yine o ekonomik modele uygun bir siyasal rejim modeli arayışı içine girilmesi de doğaldır. Ve böyle bir arayış içine girilmek olduğunun belirtileri de vardır. Kaldı ki bir Güney Amerika ekonomik modeli benimsenirken ona uygun bir rejim modeli benimsemekten kaçınmaya istense bile olanak yoktur. AP hükümeti de eğer gücü yeterse, ister istemez o noktaya da gelecektir.'

CHP Genel Başkanı Ecevit demokratik hukuk devletine saldırıların yoğunlaştığını, hükümetin kendi militanlarına bakanlık bastırabildiğini veya kendisi bastırmasa bile yandaşlarının devlet dairelerini basmaları karşısında ilgisiz kalabildiklerini söyledi.

Anayasa ve yasaların ayaklar altına alındığını kaydeden Ecevit, İzmir olayları konusunda görüşlerini bildirdi. Demokrat Parti döneminde bile İzmir'in sarsılmadığını anlatan Ecevit hükümetin, polisi önce kışkırttığını sonradan baskı aracı olarak kullandığını söyledi.

Ecevit Ankara'da Bahçelievler, Çinçin Bağları ve Akdere'de yeni kurtarılmış mahalleler, hatta kurtarılmış kaldırımlar oluştuğunu da belirterek, CHP'nin demokrasiye ve hukuk devletini korumaya kararlı olduğunu kaydetti.

Ecevit dünkü grup toplantısında ayrıca baskı yasalarına karşı alınan tavırdan ötürü övgülerini bildirdi ve "CHP'nin ve CHP grubunun demokrasiyi korumaktaki ve güçlendirmedeki kararlılığından kuşku duymaya hiç kimsenin hakkı yoktur" şeklinde sözlerini tamamladı.

Şimdiye kadar benim görebildiğime göre sendikalarda alınmakta olan önlemlerin, izlenmekte olan tutumun, bu yönü üzerinde durmadıkları içindir ki, bu hatırlatmayı yapma gereği duyuyorum."

Ecevit, karşı karşıya gelinen durumu devalüasyon ve zamlar açısından değerlendirmenin yanlış olacağını ifade ederek "onun ötesinde Türkiye'de bir rejim değişikliği hatta bir devlet değişikliği öngörülmektedir" şeklinde konuştu.

Ecevit, Demirel'in 'alınan tedbirlerin zam furyası gibi göstermek yanlıştır. Alınan tedbirler iktisadi hayatı yeniden yönlendirme hareketidir" şeklindeki önceki günkü sözlerini anımsatarak bu sözlerin altında bulunan anlamın Türkiye'ye yeni bir ekonomik düzen getirme isteği olduğunu anlattı.

"Zamların şoku altında sadece belli konulara dikkat eden kamuoyu eğer asıl oynanmak istenen oyunu zamanında görmez, bunun önemini anlamaz ise, Türkiye bugünlerde aratabilecek karanlıklara sürüklenebilir" şeklinde konuşan Ecevit, Dışişleri Bakanı Hayrettin Erkmen'in TBMM'de yaptığı konuşmanın bazı bölümlerinin gözlerden kaçtığını, burada getirilmek istenen ekonomik model ile dış politikanın birbirine tıpatıp uyduğunun ortaya çıktığını bildirdi. CHP Genel Başkanı "Şimdilik şu kadarını belirtmekte yarar görüyorum. Türkiye'nin dünyaya çok yönlü ve dengeli açılış süreci artık terkedilmiş görünmektedir. Hem uluslararası ekonomik ilişkilerde hem de, uluslararası siyasal ilişkilerde terkedilmiş görünmektedir" şeklinde konuşmasını sürdürdü.

"Daha çok yokluk

(Baştarafı 1. Sayfada)

—Daha çok pahalılık,

—Daha çok işsizlik olacaktır.

"Varsın öyle olsun" diyecek bir tek allahın kulu çıkacağını sanmıyorum.

Çare aramak hükümetlerin görevidir. Mutlaka çare bulunması da lazımdır.

Milyarlarca zarara batmış iktisadi devlet teşekküllerine bakalım.

— Dert nedir?

—Bu derde tahammül mümkün müdür?

—Çare nedir?"

sorularına beraberce cevap arayalım."

Basın toplantısında KİT'lerin zararlarından örnekler veren ve yapılan zamlarla bu zararların önleneceğini iddia eden Demirel daha sonra şunları söyledi:

İktisadi devlet teşekküllerinin zararları her sene bütçeye konması lazım gelirken, hiç bir zaman konmamış, keza destekleme alımları için aynı şey vukubulmuş ve bu bankalar bütçe dışında açık finansmana hizmet etmişlerdir.

1980 Türkiyesi'nde 351 milyarlık açık finansmanı yapmak mümkün değildir.

Bu yapılmaya kalkılırsa, enflasyon inanılmaz boyutlara ulaşır ve esasen ezilmiş bulunan kitleleri daha çok ezer.

İşte yapılan işlerin ekonomik fonksiyonu buradadır.

TEDBİRLERİN SAĞLAYACAĞI NETİCELER

Türkiye, enflasyon canavarına 'dur' demeye karar verince, mal ve hizmetlerin belediyelerinin yeniden hesaplanması ve açık finansmanların asgariye indirilmesi kaçınılmaz hale gelmiştir.

Bütün bu tedbirler ne netice sağlayacaktır?

—Ülkenin her köşesinde her şey vatandaşın ihtiyacı kadar mevcut olacaktır.

—Türkiye karaborsadan kurtulacaktır.

—Türkiye yatırım hamlesini yeniden harekete geçirecektir.

Türkiye yeniden iş imkanları açacaktır.

—Türkiye ekonomik kalkınması için bütün kaynakları harekete geçirecektir.

—Türkiye gelir dağılımını yeniden düzenleyecektir.

Devlet Demiryolları'na yapılan zamlar konusuna da değinen Demirel, "Ankara-İstanbul arasında yatak ücreti 400 liradır. Halbuki en mütavazi otel bugün 1000 liradır" dedi.

Kamu yatırımlarında

(Baştarafı 1. Sayfada)

Kamu yatırım projelerindeki ayıklamanın, bekleyen, ithalat transferi taleplerini de etkileyeceği belirlendi. Anka muhabirinin edindiği bilgiye göre, Merkez Bankası tarafından iki ay içinde açılacağı bildirilen bekleyen transfer talepleri 1,25 milyar dolar düzeyindedir. Ancak bu tutarın yaklaşık 750 milyon doları, büyük bölümü devam eden yatırımlarla ilgili olmak üzere kamu talepleriyle ilgilidir. Merkez Bankası yetkilileri, kamunun elinde yalnızca kur farkları 30 milyar liraya yaklaşan bu talepleri yürütecek finansman olanağının bulunmadığını, ayrıca kamu proje paketinde ayıklamaya gidileceğinden, sayısı sınırlı bir kaç enerji yatırım dışında döviz transferinin söz konusu olmayacağını belirtmektedirler. Buna karşın, OECD bünyesindeki henüz işlerlik kazanmamış 1979 yılından sarkan krediler ile yabancı bankaların 191 milyon dolarlık ikinci dilim kredisinden, kur farklarını yatıran özel kesimin bekleyen taleplerinin karşılanacağı ifade edildi.

Özel kesime ait 500 milyon dolar dolayındaki bekleyen transfere ilişkin ithalatın bir bölümünün de, fiilen gerçekleştirildiği ısrarla savunulmaktadır.

1979 MALİ YILI UYGULAMASI

Öte yandan, Şubat 1980'de sona erecek 1979 Mali Yılı Bütçesi çerçevesinde, üç aydan bu yana kamu yatırımları için hiçbir harcama yapılmadığı belirlendi. Geçtiğimiz eylül ayı sonunda, yatırım harcamalarıyla ilgili ödenekler 167 milyar liraya çıkartılmasına karşın fiili harcama 53 milyar lira oldu.

Anka muhabirinin Maliye Bakanlığı yetkililerinden edindiği bilgiye göre, özellikle yatırım porjeleriyle ilgili personelin ücret ödemeleri bütünüyle yatırım harcamalarıyla ilgili bütçe fasıllarından karşılanmakta ve doğrudan yatırıma ayrılan fonlar eritilmektedir.

Almanya'daki

(Baştarafı 1. Sayfada)

Dergide bir süre önce "I g Metal" üyesi ve Meslek Lisesi öğretmeni Celalettin Kesim'in öldürülmesi şöyle anlatılmaktadır: "Ocak ayı başlarında Türkiye'de askeri diktatörlük tehlikesine dikkati çeken bildiriler dağıtan "Türk demokratik İşçi Birliği" üyesi 20 kişilik bir grup "yolumuza karşı çıkan herkes öldürülmelidir." Sloganı ile saldırıya geçen faşist bir grubun bıçaklı demirli sopalı saldırısına direnemediler.

Anadolu'da

(Baştarafı 1. Sayfada)

neli ve Ruhi Su'nun türkülerinin geleneksel müziğimizi tarz, öz, ruh ve ifade bakımından tam bir bütünlük içinde yansıtmadığı, taklit ve özentiden uzak kalmadığı gösterildi.

Söz konusu yazıda ayrıca şöyle denildi: "Türk halk müziğimizi aslı karekterine uymayan nitelikte icra etmekte olan Ruhi Su ve Zulfü Livaneli'nin bu tarz parçalarına yayınlarımızda kesinlikle yer verilmemesini rica ederim"

Halktan yana türküleriyle tanınan Su ile Livaneli'nin türkülerinin ve "Anadolu'da ayak izleri" isimli dizinin yasaklanması aydınlar arasında ve kamuoyunda tepkiyle karşılandı.

ÇUKOBİRLİK

(Baştarafı 1. Sayfada)

mıyacaklarını açıklayarak, güney ve güneydoğu bölgelerinde iştikal eden tüm Çukobirlik işyerlerinde çalışan 5.900 işçiden 2500'nün istihdam fazlalığı gerekçesiyle görevlerine Çukobirlik yöneticileri tarafından son verilmek istendiğini söyledi.

Yürekli, "Çukobirlik gibi bölge üreticilerinin pamuğunu alan ve işleyen dev bir işletme için, 5 milyon işsizi olan bir ülkede istihdam fazlalığından değil, rasyonel işletmeciliğin bulunmadığından söz etmek gerektiğini sözlerine ekledi.

HAFTALIK

(Baştarafı 2. Sayfada)

getirerek bugünkü sorunların başlıca sorumlusu Bayar-Menderes yönetiminin bir başka bakanı, AP'nin dış politikasının sözcülüğünü yapıyor. Bir başka deyişle, Demirel iktidarı, bir yandan, Türkiye'yi iktisadi siyasi ve kültürel yönden Birleşik Devletler'e bağımlı duruma getiren ve emperyalist sistemin ileri karakolu derekesine düşüren eski bir siyasal kadronun temsilcileriyle, Birleşik Devletler arasındaki ilişkilerini düzenleyerek; ve öte yandan, içerde, binlerce öğretmeni açığa alarak, öğrenciler üzerine, polisleri, tutsak kamplarında eşine az raslanır bir sertlik, katılık ve acımasızlıkla saldırtarak, gecekonduları bir düşman mahallesi gibi bastırtarak, işyerlerine baskınlar düzenleterek, demokratik ve devrimci kuruluşları kapattırmak, olmazsa etkisiz hale getirmek için çaba harcayarak, ilerici, demokrat kafa emekçilerini kitleler halinde işten atarak, kısacası faşist cinayetler gözardı edilir ve geçen dönemde yakalanmış faşist katiller cezaevlerinden teker teker kaçırılırken, Türkiye'de demokratik ve devrimci olan her şeyi, zor yöntemlerine başvurarak, acımasızca ve amansızca ezmeye çalışarak, Birleşik Devletler'in Türkiye'yi "güçlendirme" hareketini, bir bakıma gerçekleştirmeye koyulmuş görünmektedir.

Açıktır ki, Birleşik Devletler'in Türkiye'yi "güçlendirmesi" demek, emperyalist sistemin 1961 Anayasası ile demokratik cephenin elde ettiği kazanımları geri almaya çalışması, Kıbrıs çıkarması ve benzer olaylar karşısındaki tutumuyla kamuoyunda yitirdiği saygınlığını yeniden kazanmaya çalışması, ve bunun bir ifadesi olarak faşizmin güçlendirilmesi ve dolayısıyla demokratik ve devrimci hareketin baskı altına alınarak ezilmesi demektir. Ve anayasayı ihlalden mahkum olmuş DP'nin bakanları, şimdi Carter'in Türkiye'yi "güçlendirme" siyasetine sahip çıkarak, bunu, "milli politika", yani "ulusal siyaset" olarak halka takdim etmektedirler. Kemal Atatürk'ün sözleriyle söylersek, "Ulusal Siyaset demek, ulusal sınırlarımız içinde, her şeyden önce kendi gücümüze dayanarak varlığımızı korumak, ulusun ve yurdun gerçek mutluluğuna ve bayındırlığına çalışmak demektir". Kemal Atatürk'ün bağımsızlık ve ulusallık kavramlarını, imzaladıkları ikili anlaşmalarla ve Birleşik Devletler mali sermayesine "ikram" olarak çıkardıkları yabancı sermaye ve petrol yasalarıyla çöp sepetine atmış bulunanlar, Türkiye'de, Atatürkçülüğü maske yaparak, "ulusal siyaset" savunuculuğu yapamazlar, yapmaya hakları da yoktur. Hele bu "siyaset", Türkiye'de demokrasiyi baskı altına alma ve ülkeyi baskısı altına alan ve sömüren emperyalist sistemi "güçlendirme" siyasetiyse, buna "ulusal siyaset" demeye de kimsenin hakkı olmaması gerekir.

GAZİPAŞA'DAN

Tüm savcılar

(Baştarafı 4. Sayfada)

Emniyet Müdürlüğünün de yanmıyordu kaloriferleri hastaneler gibi, İbrahim, Nazım Hikmet 1980 takvimi için gözaltına alınıyordu! Hani Türkiye Cumhuriyeti radyolarında çalınıp söylenen bebeli şiiri var ya Nazım ustanın, o yüzden denildi. Hasan oğlan, bıçağı eline almış öte elindeki elmayı uzatıyordu polis amcasına, "amca bunu soy". Soyuyordu polis amcası elmayı, uzatıyordu bebe Hasan'a. Sonra babası kapıdan çıkarılırken sesleniyordu polis amcasına:

"Amcaaa babamı götüyme"

Mamak'ın kaloriferleri yanıyor mu acep?

Gazipaşa, 21 Ocak 1980

DUYURU

Derneğimizin (İstanbul Sular İdaresi Memur ve Müstahdemleri Sosyal Yardımlaşma Derneği) Yıllık Olağan Genel Kurul Toplantısı, Genel Müdürlük Merkez Binası, alt yemekhane salonunda, çoğunluk sağlandığında, 9.2.1980 Cumartesi günü saat 10.30'da, çoğunluk olmadığından 16.2.1980 Cumartesi günü saat 10.30'da, çoğunluk aranmaksızın yapılacaktır.

Üyelerimizin katılmaları rica olunur.

Saygılarımızla
SU—DER Yönetim Kurulu

GÜNDEM

1— Yoklama ve Açılış
2— Saygı Duruşu
3— Başkanlık Divanı Seçimi
4— Oy Sayım Kurulu Seçimi
5—Yönetim Kurulu Raporunun Görüşülmesi
6— Denetleme Kurulu Raporunun Okunması
7— Yönetim Kurulu'nun Aklanması
8— Önerilerin Görüşülüp Karara Bağlanması
9— Yönetim Kurulu, Denetleme Kurulu, Onur Kurulu Seçimleri
10—Dilekler
11—Seçim Sonuçlarının İlânı ve Kapanış.

(Demokrat: 367)

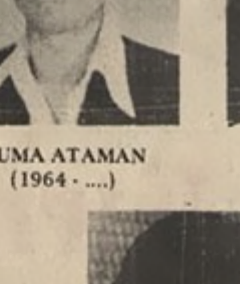

CUMA ATAMAN
(1964 - ....)

NAZMİ AYDEMİR
(1962 - ....)

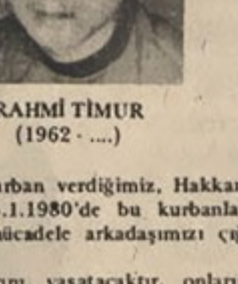

RAHMİ TİMUR
(1962 - ....)

Her yıl onlarca kurban verdiğimiz, Hakkari Beytülşebap yolunda 16.1.1980'de bu kurbanlar arasına katılan üç yiğit mücadele arkadaşımızı çığ altında yitirdik.

Halkımız anılarını yaşatacaktır. onların anıları mücadelemize ışık tutacaktır

Gençtiler,
Ya da deli bir rüzgarda gencelmiştiler.
Dudaklarında bağımsızlık türküsü,
Sokaklarda bir kan gibi geçtiler.

DHKD

DEVRİMCİ HALK KÜLTÜR DERNEĞİ

Demokrat 366

İLAN

Dosya No. 1979/138-845

Eyüp Asliye 2.Hukuk Hakimliğinden

DAVALI: FATMA GÜLER(ÇANAKÇI) Kocamustafapaşa Samatya Cad. İlyas Bey Sokak, No. 44 Fatih.

Muzaffer Toska vekili av. Necdet Konuk tarafından Fatma Güler Çanakçı vs. aleyhlerine açılan mülkiyetin tesbiti davasının yapılan duruşması sonunda: Verilen 24.12.1979 günlü kararla, 34 KN 559plaka sayılı 1968 model özel otonun davacı Muzaffer Toska'ya satışının tesbitine, bu satış sebebi ile otonun mülkiyeti Muzaffer Toska'ya geçmiş olmakla onun adına tesciline 2220 lira ilam harcının davacıdan tahsiline, vekalet ücreti takdirine yer olmadığına yargıtay yolu açık olmak üzere karar verilmiştir.

Davalılardan Fatma Güler Çanakçı'ya ilamın tebliği yerine kaim olmak ilan tarihinden itibaren 30 gün içinde temyiz edilmediği takdirde hükmün kesinleşeceği ilan olunur.

(Basın: 611) 365

GÖSTERGE

Son ekonomik kararlar (4)

(Baştarafı 3. Sayfada)

met parlamentoyu oldu bittiye getirerek harcayacak, sonra ek ödenek ve bütçe aktarması ile Meclise gelecektir.

Meclisleri bile bile aldatmaya gitmiştir. Demirel hükümeti...

Bu şekil konuları yanında alınan kararlar Anayasamızın özüne, onu oluşturan temel öğelere de aykırıdır. Şöyle ki:

Anayasamıza göre, "Hiçbir kişiye, aileye, zümreye veya sınıfa imtiyaz tanınamaz" (Madde 12). Devalüasyon kararıyla tüccar, sanayici ve bankaların gelirleri artarken, memurların Mart başında bir parça gelirleri artacak, ama toplu sözleşmeleri örneğin Aralık ve Ocak ayında ya da daha önceleri bağlanmış olan işçilerin gelirini artırması için aradan iki yıl geçmesi gerekecektir. Bu bir sınıfa (sermaye sınıfına) imtiyaz tanıyan hükümet tasarrufları bütünüdür. Anayasamızın girişinde "Bütün fertlerin kaderde, kıvançta ve tasada ortak" olduğu yazılı, oysa şimdi "kıvanç" sermaye sınıfında, "tasa" işçi ve memurda kalmıştır.

2) Alınan kararlarla Anayasanın 20, 21, 22, 23, 24, ve 25'inci maddelerinde yazılı Anayasa ilkelerine ters düşülmüştür. Fikir eserleri baskıya alınmıştır.

YARIN: ALINAN KARARLARIN BİLİMLE, HESAP KİTAPLA İLGİSİ

YERALTI MADEN—İŞ'in 4 MÜCADELE YILI FOTOĞRAF ALBÜMÜ

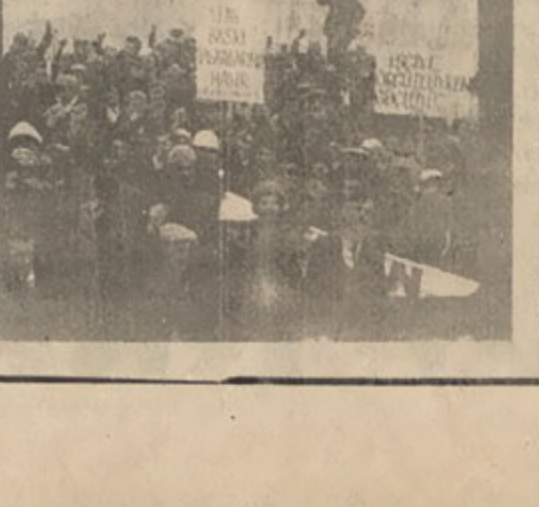

•

Yeraltı Maden-İş'in kuruluşundan bugüne yaptığı, grevlerden, direnişlerden seçme Siyah-Beyaz ve renkli 52 fotoğraf.

•

30 sayfa 1. hamur kağıda ofset baskı 50 TL. 10 adetten aşağı isteklerde posta pulu gönderilmesi, toplu isteklerde % 20 indirimli ve ödemeli gönderilir.

•

İsteme Adresi:Yeraltı Maden-İş Yayınları Selanik Cad. 50/14 Yenişehir ANK.

Demokrat 361

NE ALIRSAN 12.5

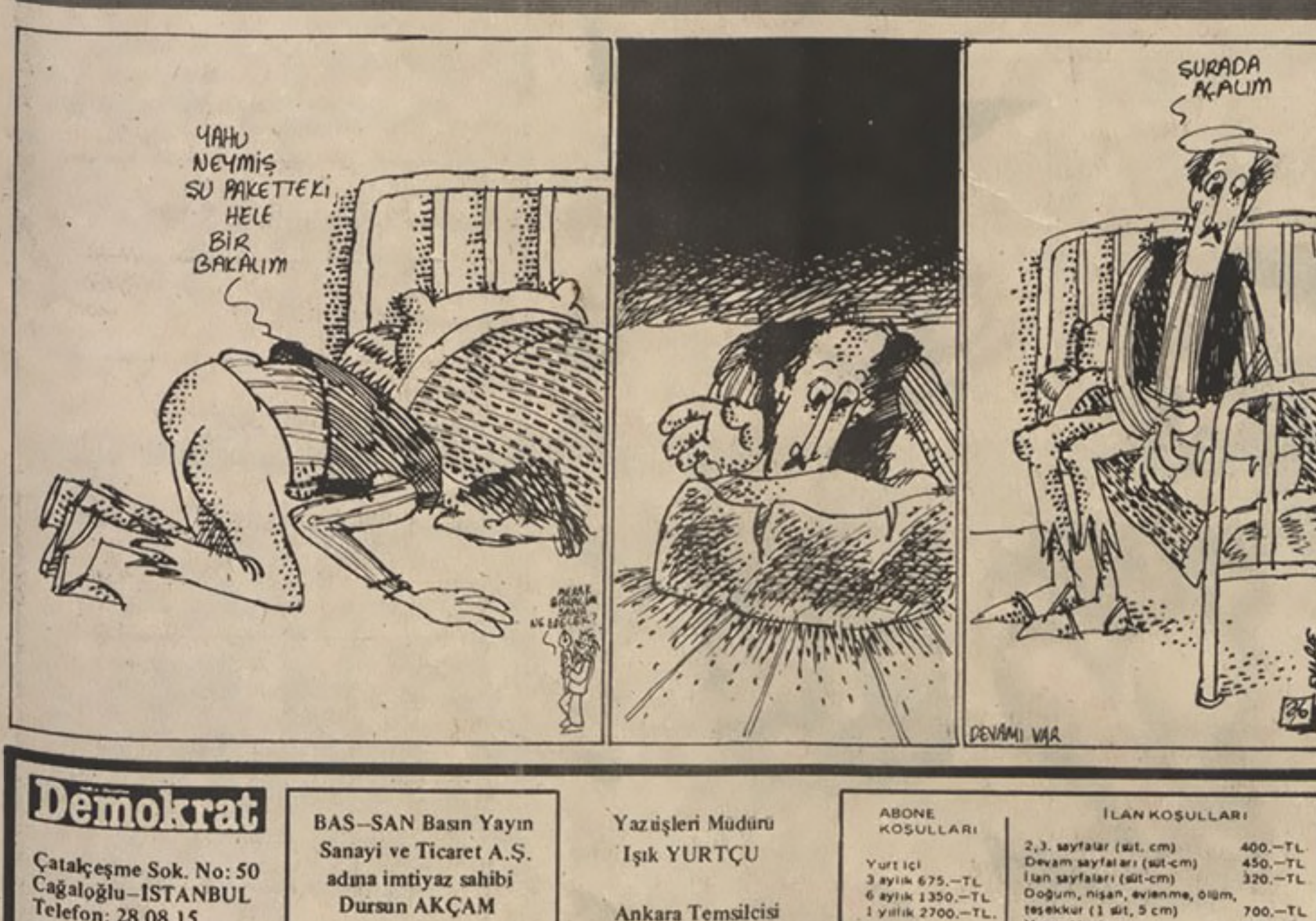

YAHU NEYMİŞ ŞU PAKETTEKİ HELE BİR BAKALIM
ŞURADA AÇALIM
EMRE
36
DEVAMI VAR

Demokrat
Çatalçeşme Sok. No: 50
Cağaloğlu—İSTANBUL
Telefon: 28 08 15
Yıl: 11 Sayı: 3278/36

Demokrat Ofset tesislerinde hazırlanmış, Hürriyet Ofset tesislerinde basılmıştır.

BAS—SAN Basın Yayın Sanayi ve Ticaret A.Ş. adına imtiyaz sahibi Dursun AKÇAM

Genel Koordinatör Arslan B. KAFAOGLU

Yazıişleri Müdürü Işık YURTÇU

Ankara Temsilcisi Dr. Ergin ATASU

ABONE KOŞULLARI
Yurt içi
3 aylık 675.—TL
6 aylık 1350.—TL
1 yıllık 2700.—TL.
Yurt dışı
3 aylık: 1350
6 aylık: 2700
1 yıllık: 5400

İLAN KOŞULLARI
2,3. sayfalar (süt. cm) 400.—TL
Devam sayfaları (süt-cm) 450.—TL
İlan sayfaları (süt-cm) 320.—TL
Doğum, nişan, evlenme, ölüm, teşekkür (1 süt, 5 cm) 700.—TL
Yayın ilanları... 400.—TL.
Küçük ilanlar (kelimesi) 10.—TL.

İLAN REKLAM BÜROSU
Cumhuriyet Cad. No: 87/5
Elmadağ-İSTANBUL Telefon: 40 15 89

Ankara Bürosu: Konur Sok. 24/19 Kızılay- Ankara Telefon: 17 01 41
İzmir Bürosu: Kıbrıs Şehitleri Cad. 1443 Sok. No: 149 Daire: 6 Alsancak Telefon: 14 67 75
Adana Bürosu: Dörtyolağzı, Özel Sancak İş Hanı Kat: 1 No: 58

1980 başında 79 ekonomisi üzerine bir söyleşi

DÜZENLEYEN CELAL KÜÇÜKER–4

Burjuvazinin politik ve ekonomik düzeydeki çaresizliği sürecektir

C. KÜÇÜKER

Emekçilerin çıkarları açısından kamu gelirlerinin ve harcamalarının düzenlenmesi konusunda siz ne diyorsunuz Sayın Börtücene?

BÖRTÜCENE:

Böylece vergi sistemindeki düzenlemelerle, kamu gelirlerinin şimdiye dek bu yükü çeken halktan azaltılarak, bu yükü çekmeyen insanlara yönlendirilmesi, kamu harcamalarının da ücret artırımı ile hizmetlere yönlendirilmesi gerekmektedir.

C.KÜÇÜKER:

Türkiye'deki bu bunalım olayının Türkiye ekonomik tarihinde yaşanan bunalımlarla karşılaştırarak ve önerilen çözümleri eleştirel bir biçimde değerlendirerek 1980'li yılların açılımını özetler misiniz?

KÜÇÜK:

Bütün yaptığımız çözümler şunu gösteriyor ki, emperyalizm içindeki Türkiye kapitalizminin sorunları, işçi ücretlerini ve memur emekçi gelirlerini çok daha geriye götürmeyi amaçlayan bir düzeye gelmiş durumdadır. Bunun ötesinde Sadun hoca iktisatçıların marjinal dediği talepleri ortaya serdi. Bunlardan hiç bir kuşkum yok, tamam hepsi işçilerin ve emekçilerin yaşamlarını ve gelirlerini biraz daha düzeltmeye yöneliktir. Sadun hoca yine çok haklı olarak vermezler, almak gerekir, dedi. Şimdi benim kuşkum şu, almak ile gerekli olan mücadele ile sadece bu belirtilenler mi alınabilir? Yani şunu söylemek istiyorum. Bu marjinal rahatlamaları almak için mücadele, öyle bir mücadeleyi gerektirebilir ki, vermeyene karşı almak belki Türkiye'yi almaya kadar gidebilir. Acaba Türkiye bu durumda mı? Böylesi bir noktaya geldik mi? Türkiye ve dünyadaki gelişmeler açısından da öyle bir noktaya geldik ki dışımızda olan olaylardan Türkiye kapitalizmi, onun politikacıları ve dünya emperyalizmi Türkiye'yi ya al ya da ver düzeyine getirdi.

> "....Dünya emperyalizmi ile Türkiye kapitalizminin istemleri her zaman uyuşmuyor. Çözüm için ortak reçeteler aranıyor... Ve Türkiye'nin içerde bunalımlarla zayıf olduğu zamanlarda ortak reçeteler daha çok bulunuyor...."

> "....Bugün Türkiye demokrasisi için çok önemli olaylardan biri bayilik teşkilatlarıdır. Ve korkunç bir bayilik inşaat malzemelerinde var..."

Buna ilave olarak şunu söylemek istiyorum: İthal ikamesi veya ihracata yönelik ekonomi Türkiye'ye reçete olarak sunulmakta sanki muammaymış gibi, içinde sihir varmış gibi. Bir kısmı ilkini, bir kısmı da ikincisini savunmakta. Ancak bunlar birbirinin devamıdır. Dünya ekonomi tarihinin her yerde gösterdiği gibi iç pazara hitap etmeyen bir mal hiç bir yerde ihraç edilemez. Bir ülke sanayileşiyorsa, dünyanın bilmediği bir malı üreterek ortaya çıkmaz. Onu ancak ithal ikamesi ile başlayarak geliştirdikten sonra ortaya çıkar. Türkiye'de planlı dönem başlarken biz de böyle başladık, Türkiye'de neyi yapalım dedik, Planlamada bu soruyu sorduk. Dolayısıyla böyle ithal ikamesi yapmayın demenin, iktisadinin ötesinde politik bir özü vardır. O da emperyalist dünya, yani bizim pazarımıza mani olmayın diyorlar. Kısaca böyle ithal ikamesi yapıp da benden aldığını kullanma, ama dışa bağımlı montaj yaparsan daha da iyi, benden daha da fazla alırsın diyorlar. "Benle bağını kesme, buna bir itirazım yok" diyorlar. Ondan sonra da belirli bir noktaya gelince yavaş yavaş zorlamaya başlıyorsun. Türkiye önce tekstille başladı. Ama kapitalist dünya sana set çekiyor, korumacılığa başlıyor. Satacağın şeyleri sınırlıyor. Türkiye'yi ne kadar severlerse sevsinler, ihraç edin derken samimi değiller, çünkü onlara rakip olacağız. Öyle şeyler yapacaksın ki, hiç kimsenin görmediği bir mağaranın altında pazar bulacaksın. Ancak Türkiye kapitalizminin sorunu yalnız bu değil. Nitekim 1960'lardan Türkiye kapitalizminin Cumhuriyetin kuruluşundan beri SSCB ile arasında iki büyük anlaşma vardır. Bunlardan ilki 16 Mart 1921 anlaşmasıdır. Aynı günde Afganistan'la da anlaşma imzalanmış. Ayrıca Londra Ticaret Anlaşması imzalanmıştır ama çığır açan ikinci büyük anlaşmanın altında Demirel'in imzası vardır.(Teknik yardım anlaşması) Bu çok büyük bir anlaşmadır. Demirel, bunu ilerici olduğu için yapmadı. Türkiye kapitalizmine ekonomik ilişkiler ve finansal ilişkiler bazında belli yerlerde pazarlar sağlamaya çalışıyordu. SSCB ile anlaşmalar yapıldı, demir-çelik tesisleri kuruldu ve bir takım mallar oralara satılmaya başlandı. Ondan sonra Arap dünyası ile ilişkiler ortaya çıkıyor. Bunlar gösteriyor ki, her zaman dünya emperyalizmi ile Türkiye kapitalizminin istemleri uyuşmuyor. Onlar ortak reçeteleri arıyorlar. Türkiye'nin içerde bunalımlarla zayıf olduğu zamanlarda ortak reçeteleri daha çok buluyorlar. Bugün işte bu durumdayız. Ben bugün Türkiye'yi Brüksel'e doğru yol alan, halatı kopmuş bir mavna olarak görüyorum. Bunu ekonomiye döktüğümüz zaman yabancı sermaye olgusu ortaya çıkıyor. Sermaye ekonomik bir kategori olduğu kadar, politik bir kategoridir de. Yani Türkiye ne kadar açılsa, her tarafını açsa, güvenemiyorlar. Dolayısıyla tüm isteklere rağmen ancak Türkiye'yi bir G.Kore sessizliğine indirdikleri zaman bu olabilir. Ama Türkiye'nin bugün jeopolitik yeri daha da önem kazanmıştır. Öyle görülüyor ki, 1970'lerden itibaren ortaya çıkan detant içindeki dengelerden Türkiye belli bir konuma kavuşmuş görünmektedir Bunu bozacak uluslararası denge Afganistan'a İran'a rağmen ortaya çıkmıyor. Çünkü bu sadece bizim dışımızdaki olaylara bağlı bir nokta değil. Yani kısaca, yabancı sermaye ile ilgili Türkiye kapitalizminin çok fazla bir şansı olduğuna inanmıyorum.

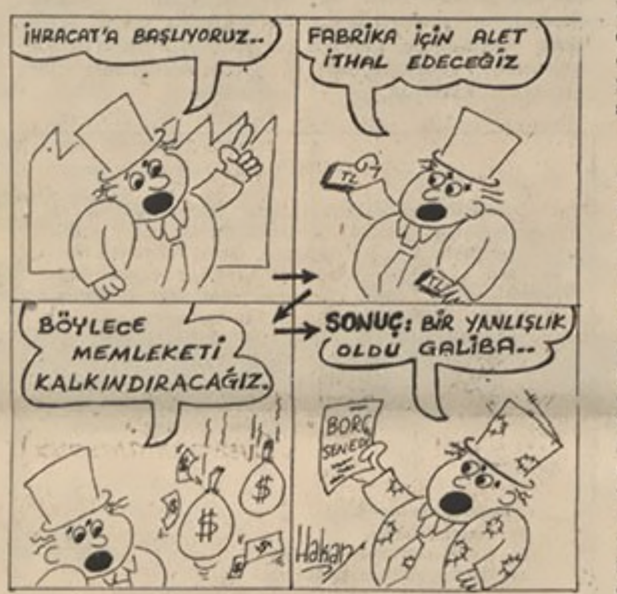
İHRACAT'A BAŞLIYORUZ..
FABRİKA İÇİN ALET İTHAL EDECEĞİZ
BÖYLECE MEMLEKETİ KALKINDIRACAĞIZ.
SONUÇ: BİR YANLIŞLIK OLDU GALİBA..
BORÇ SENEDİ
$
$
Hakan

Aynı zamanda Türkiye'de bu günkü sanayinin yapısıyla rekabet gücü fazla bir sanayi üretimi sağlamaz. Bu kendi içinde çok zor. Türkiye bir başka açıdan da zorlayıcı tedbirleri getiriyor yani, zorlasanız zorlasanız Türkiye pazarına 1-3 otomobil fabrikası yapabilirsiniz, lastik de öyle. Bunların tıpkı 12 Mart öncesinde olduğu gibi bir tek ünitelerde birleştirilmesi gerekir. Regülasyon veya faşizan bir ekonomiye doğru zorlanması gerekir. Bu da o kadar şanslı görünmüyor. Çünkü ekonominin iç örgütlenmesinde de belli bir noktaya gidilmesi gerekir. Ancak bu da yetmiyor. Menderes'in işi kolaydı, salt yol yapıyordu. Demirel 1960'larda bu yapıya oturdu. Şimdi altyapı yetersiz kalırken yol yapmak çok zor. İkinci yollar gerekiyor. Şehir içlerinde ise metrolar zorunlu. Bu da otomobil üreten kapitalistin çıkarlarıyla ters olduğu kadar iktisatçı deyimi ile sermaye/üretim katsayısı çok yüksek yatırımlardır. Demek ki Türkiye'nin daha fazla tasarruf etmesi gerekir ve daha fazla tedbir alınacaktır. Adamlar tedbir tedbir diyorlar, bir tek vergi katsayısı çıkartıyorlar. Ecevit döneminde Ziya Bey gibi bir maliyeci kokteyl gibi bir vergi tasarısı getiriyor. Olmaz böyle şey. Tüm vergi sistemini kaldırıyorsun. Kendi hesabına göre 5 milyar lira getiriyormuş. Maliyecinin bütün hesapları da tutmaz. Garip bir şey bu. Türkiye parlamentoları 10 yıldır bir tek vergi tasarısı çıkartmıyor. O böyle bir çözümsüzlük iç finansmanla ilgili böyle bir şey elde ettiğini varsayalım. Bunlar maliyeci deyimiyle olgunlaşma aralığı çok uzun yatırımlardır. Türkiye'nin içinde bulunduğu bunalım 1957 bunalımına benziyor. Ama nasıl çıkar, nereye doğru çıkar bunu bilemem. Ancak bildiğimiz ve burjuvazinin de bildiği (geçen günkü konuşmasında Vehbi Koç'un da belirttiği gibi) Türkiye'nin ekonomik açıdan 8-10 yıldan önce rahata kavuşması imkansızdır.

> "...Bütün dağınıklık görüntülerine rağmen, Türkiye'deki ilerici güçlerin devrimci potansiyelinin ücretleri dondurmaya izin vermeyeceğine içtenlikle inanıyorum.."

Aslında Vehbi Koç'un önerileri Türkiye ekonomisinin iç örgütlendirilmesi bağlamında imkansızdır. Zaten hükümetler de bunu biliyor. Ecevit hükümetinin Maliye Bakanı "Gerçekçi fiyatlardan" sözetti. Yani artık öyle ki fiyatları belli bir noktaya kadar bırakıyorsun.

Çimentoyu dağıtırım diye kalktı, traktörü dağıtırım diye kararname çıkarttı. İmzalamadı. Bu hükümet de imzalamaz. Ve bugün traktör bile tezgah altından satılıyor. Yani ilave bir para veriyorsunuz. Artık halk da buna alıştı. Nedir üstündeki fiyat demiyor. Ve bugün Türkiye demokrasisi için çok önemli olaylardan biri şudur: Bayilik teşkilatı. Artık adamın siyasi partisi bir ölçüde bayilik teşkilatıdır ve bu bayilik teşkilatı sadece dayanıklı tüketimlerde yok. Çeteler var bunun temelinde. Korkunç bir bayilik. İnşaat malzemelerinde var. Bunlar yeni zenginler. Bunların çoğu demokrasi düşmanıdır, yani demokrasi düşmanlığını besleyen kanallardır. Şunu belirteyim , Vehbi Koç arada sırada Meclis toplar gibi kimleri topluyor? Bayiler teşkilatını. Bu onun politik ekonomik olduğu kadar taşradaki Anadolu'daki kollarıdır. Bunları çok dikkatli izlemek lazım. Vehbi Koç bilir ki, Washington'dan gelen böyle bir ağ içinde, fiyat denetimi sadece kağıt üzerinde kalır.

Temettüye geldiğimiz zaman temettü de öyledir. Ve Türkiye demokrasisinin bırakın ekonomisini,-kangrenidir.... Sanayici vergi kaçırmaz deniliyor. Oysa sanayici hamiline yazılı, üstünde isim olmayan hisse senetleri ile vergi kaçırır. Bu en güzel vergi kaçırma yoludur.Çünkü kim olduğu bilinmiyor.

Kaldı ki temettüyü dondurduğun taktirde pay sahibi birşey yapmış olmuyor. Yani o şirketten dondurmayı kaldırdığın zaman daha fazlasıyla alacak. Bu sistem de hakkaniyetli görünen bir tek ücret-fiyat-temettü-kar - sermaye ekonomik bir kategori olduğu kadar , politik kategoridir. Fakat bundan çok daha önemlisi, sermayedar ekonomik bir kategori olduğu kadar politik bir kategoridir. Bugünkü düzende toplu sözleşme sistemi olduğu için sadece ücretler dondurulmuş olur, diğerleri serbest bırakılmış olur. Ancak ben böyle bir önerinin hiç bir gerçekçilik şansı olduğunu zannetmiyorum. Bütün dağınıklık görüntülerine rağmen, Türkiye'deki ilerici güçlerin, devrimci potansiyelinin bunu dondurmaya izin vermeyeceğine içtenlikle inanıyorum. Bir bilim adamı olarak, (politik olarak değil) inanıyorum.

Özet olarak söylemek gerekirse iç ve dış sermayenin çözümleri kendileri için bile çözüm değildir, çözümsüzlüktür. Bu açık Türkiye'de bugün yaşadığımız sorunların yaratıcısı olana, Demirel'e, kurtarmayı da veriyorsunuz. İşte 65'ten beri bu böyle. Başka bir şey yok. Diğer yandan da ana muhalefet partisi kendisini 2-3 yıl umut ilan etti. Şimdi de dal ilan ediyor. Umut teorisinden sonra dal teorisi çıktı ortaya. 'Tutunacak dal olalım.'' kendi ağzıyla söyledi. Bu çaresizliktir. Yani burjuvazinin hem politik düzeyde hem ekonomik düzeyde çaresizliği vardır ve uzun sürecektir. Özet olarak söyleyeceklerim bunlar.

AREN:

Şunu ilave etmek istiyorum. Bu ücretleri, kârları, fiyatları dondurmak mümkün bile olsa işçi sınıfının kabul edebileceği bir şey değildir. Çünkü bu sınıf mücadelesini de durdurmak anlamına geliyor. Belli bazı paylara razı olacaksınız, duracaksınız . Vehbi Koç ne kadar istiyorsa, o kadarda duracaksınız. Bu duruma, mümkün bile olsa razı olmamak gerekir.

(DEVAMI YARIN)

İLAÇ GERÇEĞİ

Röportaj: CENGİZ YILDIRIM

Sağlık politikası konusunda emekçi örgütleri de söz ve karar sahibi olabilmelidir

Bugüne kadar, ilaç sorununun toplumun çeşitli katmanları üzerindeki etkilerini yansıtmaya çalıştık. Şimdi ilaç sorunu hakkında kendi düşüncelerimizi iletmek, sorunu daha genel bir çerçeve içinde ele alıp, bulabildiğimiz çözüm yollarını göstermek istiyoruz.

● İLAÇ ÜRETİMİ

Yapılan röportajlar ve araştırmalar, şu sonuçları ortaya çıkardı. Türkiye'de "ilaç sanayii" denilen yapı, yurt dışından ithal edilen hammaddelerin, tablet, kapsül,ampul ,şurup vb. gibi biçimlere sokulması işlevinin yerine getirildiği bir ambalajlama sanayiidir. Bu sanayi , dışa bağımlıdır. Bu bağımlılık, hem doğrudan yabancı sermaye yatırımı, hem ortak yatırım, hem teknoloji alış verişi ve hammadde girdileri üzerindeki yabancı tekel egemenliği şeklinde sürmektedir. Yerli firmaların büyük çoğunluğunun yabancı firmalarla patent-lisans anlaşmaları içinde olmaları, bu bağımlılığın bir başka yönüdür.

● PAZARLAMA

Türkiye'deki ilaç pazarlama sürecine de çok uluslu ve yerli tekeller egemendir. Tekeller genellikle aralarında anlaşıp, rekabete girmeksizin, diledikleri fiyatı saptayabiliyorlar. Bu onların aşırı tekel kârı elde edebilmelerini sağlıyor. Alıcıların ilaçlara büyük gereksinim duymaları, yani ilaçların kullanım değerlerinin yüksek oluşu, dolayısıyla fiyat artışlarının ilaç talebini azaltmaması da, tekellerin fiyat saptama serbestisini arttırıyor. Tekeller , denetlenemediğinden , piyasaya mal vermeyi istedikleri zaman durdurup, ilaçları depolamaları mümkün. Böylece zamlar gerçekleştikten sonra satışa geçerek, kârlarını arttırabiliyorlar.

İlaç, müşterinin eline geçmeden önce, tekellerin karının üstüne, ambalajcının ve depocunun kârı da ekleniyor. Eczacıların kârı ise, bu sayılanların yanında oldukca küçük kalıyor.

İlaç sanayiinde kalite kontrolü yok denecek kadar az. İlacın içindeki esas iyileştirici maddenin eksik konması halinde kullanım dozu arttırılıyor. Böylece alıcı daha fazla ilaç satın almaya mecbur bırakılınca,şirketin satışları ve kârları daha da artıyor.

Bunun ötesinde, aynı bileşime sahip olan ilaçlar, çeşitli isimler altında değişik fiyatlarla satılabiliyor.

Bunların yanında eczane sahibi olan eczacılar ise, yaptıkları eğitim ve bilimsel çalışmalara rağmen,tezgahtar durumuna düşürülüyorlar. Tekellerin kârlarını arttırmak için giriştikleri fiyat oyunlarından onlar da etkileniyor, ve özellikle küçük sermayeli eczane sahipleri iflasa sürükleniyorlar.

● SAĞLIK

Bütün bunların nedenlerine girmeden önce, ilaç sorununun , Türkiye'deki genel sağlık sorununun bir parçası olduğunu görmek gerekir. Tıpkı ilaçta olduğu gibi, genel olarak sağlık hizmetlerinde de büyük bir dengesizlik ve eşitsizlik var.

Halkın yararına değil de,bir avuç azınlık yararına yürütülen sağlık politikası sonucu tekelci ilaç şirketleri gibi özel hastane ve muayenehane sahipleri de sağlık hizmetleri alanında büyük bir soygun uygulayabiliyorlar. Hem sağlık hizmetlerinin bölgelerarası gelişimi ve dağılımı eşitsiz oluyor, hem de aynı bölgedeki gelirler arasındaki uçurumun büyük oluşu , bu hizmetlerden nüfusun büyük bir bölümünün yararlanamamasına neden oluyor.

İnsanların yaşamıyla doğrudan ilgili olan ilaç veya genel olarak sağlık hizmetlerinin böylesine soygun ve kâr unsuru olmalarına şaşırmamak gerekir. Kapitalist üretim tarzının egemen olduğu bir toplumda yaşıyoruz. Kapitalizmin temel yasası karlılıktır. Üreticinin ürettikleri üstünde hiç bir tasarruf hakkının olmadığı bu toplumda, kullanılan herşey gibi, ilaç da diğer sağlık hizmetleri de birer meta niteliğindedir. Dolayısıyla, ilâçlar tekellerin kârlarını azamileştirmelerinin bir aracı olacak sağlık hizmetleri kapitalizmin eşitsiz gelişim yasalarına uyacak ve milyonlarca köylümüz kendilerine bakacak doktor bulamayacak,çocuklar küçük yaşlarda ölüme terkedilecektir. Bu gazetede yer alan röportajların birinde bir işçi liderinin de vurguladığı gibi sağlık hizmetleri alanı, kapitalizmin insanlık dışı yüzünün kolaylıkla görüldüğü bir alandır.

● TALEPLER

İlacın ticari bir nesne, kârlılığın bir aracı olmaktan çıkması ise, ancak üreticilerin tüm toplumsal faaliyetlere egemen olduğu bir toplumda gerçekleşebilir. Ancak böyle bir toplumda ilaç, gerçekten toplumun gereksinimlerine göre üretilebilir, ve üreticilerin denetiminde dağıtılabilir. Bundan dolayı özelde ilaç sorununu, genelde sağlık hizmetleri sorununu varolan ve dönüştürülmesi gereken toplumsal ilişkilerin bir parçası olduğunu görmek gerekir. Sağlık hizmetlerinin toplumsallaştırılması için verilecek mücadele, çok yönlü ve uzun dönemli bir mücadelenin bir parçasıdır. Bu günden ise, şu taleplerin gerçeklenmesi istenmelidir.

* Hammadde ithalatının devletleştirilmesi.

* Ülkemizin doğal kaynaklarına yönelinerek ilaç hammaddesinin yurt içinde üretilmesi.

* Ülkemiz koşullarında temel ilaç listesinin oluşturulması ve gereksiz ilaç ruhsatlarının iptal edilmesi.

* İlaç fiyatlarının saptanmasında meslek odalarının belirleyeceği bir bilim kurulunun yetkili kılınması.

* İlaç üretim ve dağıtım sürecinin devlet eliyle yürütülmesi.

* Sağlık hizmetlerinin üretimi ve sağlık politikası konusunda toplumdaki emekçi örgütlenmelerinin de söz ve karar sahibi olabilmeleri.

— SON—

ÇOCUK GAZETESİ

Somunu bölüşmek

Veli köy çocuğuymuş. Bir yüce dağın eteğindeymiş köyü. Sonbaharın ortalarında kar bastırır, ilkbahara dek kalkmazmış. Kurtların ulumalarını, köpeklerin havlamalarını dinleyerek geçermiş kışları.

Veli'nin köyünde okul yokmuş. Üç saat çekermiş en yakın okul. Sabah karanlığında kalkıp derelerin içinden, ormanların arasından geçerek okula gidip gelmek çok güçmüş. Tüm güçlüğüne karşın bir ay kadar gidip gelmiş. Ama kar bastırınca bırakmak zorunda kalmış.

Çocukluğu sığırın sıpanın peşinde geçmiş Veli'nin.Dağların çetinliklerine, ormanların serinliklerine vermiş birçok yıllarını.

Evdeki dokuz can dokuza bölermiş bir somunu. Dokuz kaşık birden dalarmış çorbaya. Çakal ölümcül yara açmazsa keçide, sarp kayalardan düşmezse dana, konuklardan artmazsa tavuk bayramdan önce ete değmezmiş dişlerin hiç biri. Somunu değil, çileyi bölerlermiş dokuza sanki..

Veli düze indiğinde en çok somun sevinmiş bundan sonra sekize bölüneceği için. Bir boğazın eksilmesi, birer kaşık fazla, çorba demekmiş kalanlara. Bu yüzden su dökmemişler Veli'nin ardından.

Veli bir süre işsiz kalmış düzde. Açlığı katık etmiş günlerce. Ayazı çula sarmış kuytularda.Ve yaşanmamış çocukluğunu gezdirmiş okul yanlarında.

Gel zaman, git zaman hep Veli inecek değil ya düze. Hep Veli sarılacak değil ya ayaza...Dağların seliymiş sanki Veliler. Harlamışlar da harlamışlar, gürlemişler de gürlemişler. Gelip de ayaza aş, yastığa baş olmuşlar. Garip dediğin ne ki? Evin biti, sokağın iti.. Vermişler soluk soluğa, akmışlar oluk oluğa. Bir iken bin olmuşlar, sokakları doldurmuşlar.

Oğuz Bey biliyormuş böyle olacağını. Yaz gelince sokakların dolacağını. Sokaklar işsizlerle dolunca seçe seçe, ölçe biçe işçi alırmış Oğuz Bey. Hem ucuz, hem yiğit olurmuş seçtikleri...

Yüzlerce ucuz ve yiğitlerden biriymiş Veli de.

İlhan GÜNGÖR

Kırmızı Çiçek

Nural BİRDEN

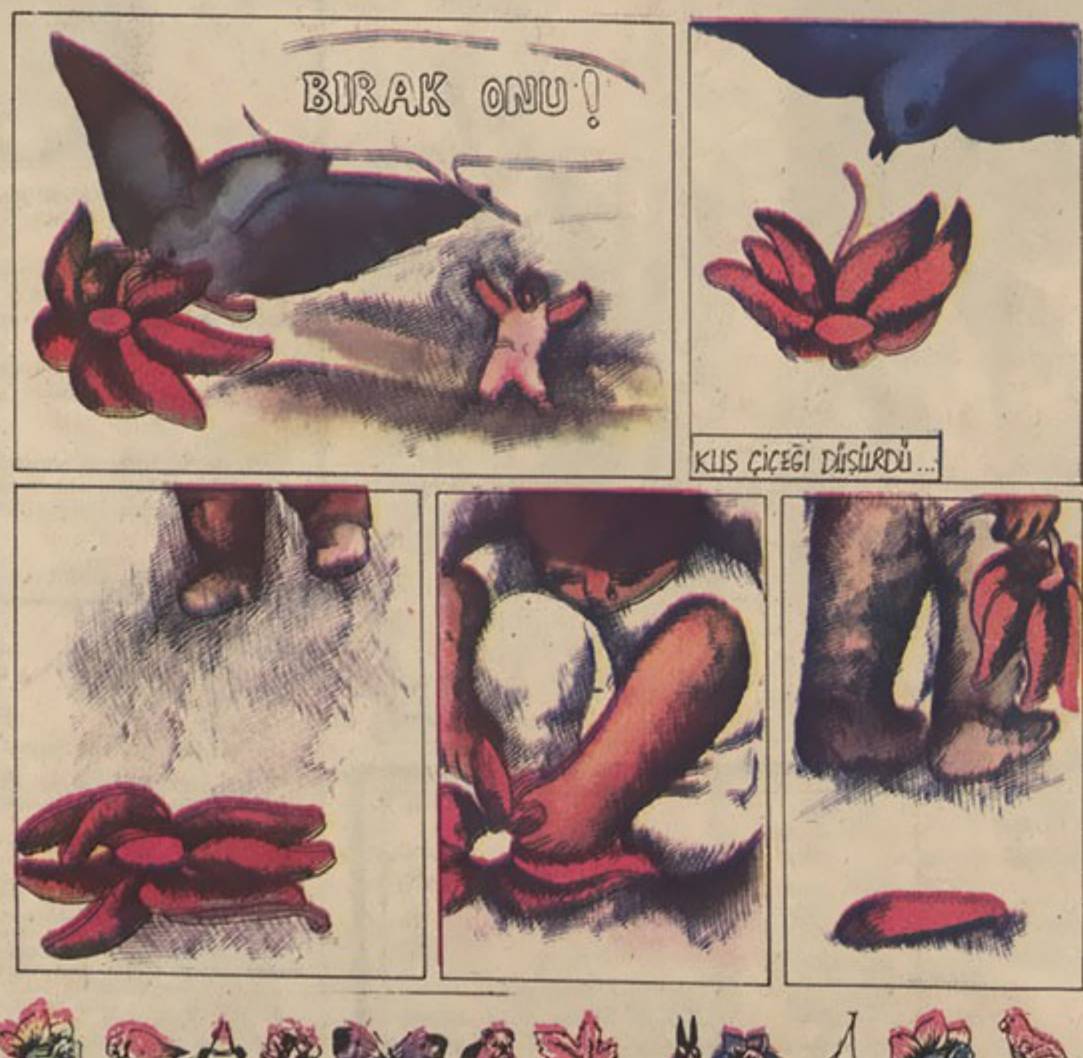
BIRAK ONU!
KUŞ ÇİÇEĞİ DÜŞÜRDÜ...

TV'de BUGÜN

19.00 HABERLER

19.05 LASSİE

Sürekli filmin "Dağın Sarsıldığı Gün" adlı bölümü yayınlanacak.

19.30 LAVERNE VE SHİRLEY

20.00 HABERLER

20.35 UYKUDAN ÖNCE

20.45 KULA EVLERİ

Kula tarihi evleriyle tanıtılıyor. Ayrıca kentin tarihi dokusunun korunması için ne gibi önlemler alınması gerektiği işleniyor.

21.20 CHARLİE'NİN MELEKLERİ

21.20 CHARLİE'NİN MELEKLERİ

Sürekli filmin "Öldüren Tenis" bölümü ekrana geliyor.

22.10 KLASİK MÜZİK

22.40 HABERLER